Biblioteka Służby Geograficznej
Nr. 19

SŁOWNICTWO SŁUŻBY GEOGRAFICZNEJ

ANGIELSKO - POLSKIE

Nakładem
Wojskowego Instytutu Geograficznego
Edinburgh 1946

Biblioteka Służby Geograficznej
Nr. 19

SŁOWNICTWO SŁUŻBY GEOGRAFICZNEJ

ANGIELSKO - POLSKIE

Nakładem
Wojskowego Instytutu Geograficznego
Edinburgh 1946

Printed in Great Britain by The Riverside Press, Edinburgh

PRZEDMOWA

Brak fachowego słownictwa angielsko-polskiego z dziedziny służby geograficznej stwarza trudności w korzystaniu z fachowej literatury w języku angielskim. By brak ten usunąć, W.I.G. postanowił zebrać słowa i terminy najczęściej spotykane w dziełach angielskich i udostępnić je również szerszemu ogółowi interesującemu się danymi zagadnieniami.

Po przeszło dwuletniej pracy, która objęła wszystkie działy wchodzące w zakres miernictwa wojskowego, jak astronomię, geodezję, topografię, kartografię i fotogrametrię, słownictwo to zostało skompletowane.

Starano się tu oddać całą terminologię polską tak, jak była w użyciu na wyższych uczelniach, względnie w W.I.G. Jednak zupełny brak dzieł autorów polskich utrudnił pracę i może się zdarzyć, iż tu i ówdzie pewne terminy będą w przyszłości zmienione, szczególnie z działu fotogrametrii, która tak silnie rozwinęła się podczas tej wojny. Z tego też powodu korzystający z niniejszego słownictwa proszeni są o nadsyłanie uzasadnionych uwag pod adresem: Wojskowy Instytut Geograficzny, 1 Learmonth Gardens, Edinburgh (adres tymczasowy).

Zostało tu pominięte słownictwo obejmujące reprodukcję i drukarstwo, które, chociaż nie należy to działu miernictwa jednak jako objęte pracami W.I.G. i samo w sobie bardzo obszerne, będzie w przyszłości wydane oddzielnie.

Słownictwo niniejsze zestawił major F. Serafin korzystając z pomocy kolegów, specjalistów w poszczególnych działach służby geograficznej.

Praca ta wydaną jest jako 19 tom Biblioteki Służby Geograficznej.

A

Abbe's law of imaginary—(fot) prawo odwzorowania Abbego.
abbey—opactwo.
abbreviate—skracać.
abbreviated—skrócony.
abbreviation—skrót, skrócenie.
aberration — aberacja, zboczenie.
annual *aberration* — aberacja roczna.
chromatic *aberration* — aberacja chromatyczna.
spherical *aberration* — aberacja sferyczna.
Abney level—eklimetr Abneya.
abridge—skracać; zmiejszać, ograniczać.
abridgement — skrót, zmiejszenie, ograniczenie.
abrupt—stromy, urwisty, nagły, gwałtowny.
abruption — oderwanie, rozerwanie.
abscissa, abscisse—odcięta.
absolute—bezwzględny, nieograniczony, zupełny.
absolute **orientation** — orientacja bezwzględna.
absolute **position**—położenie bezwzględne.
absolute **temperature** — temperature bezwzględna (– 273°).
absolute **unit** — jednostka bezwzględna.
absolute **zero** — zero bezwzględne.
absorb—pochłaniać, wchłaniać.
absorber — pochłaniacz, urządzenie pochłaniające.
absorbent — chłonny, pochłaniający, pochłaniacz.
absorption—pochłanianie, wsiąkanie.
absorption **coefficient** — współczynnik pochłaniania.
absorption **of light**—pochłanianie światła.
abstract—skrót, wyciąg.
abstract **of angles** — zestawienie kątów z obserwacyj.
abstracting horizontal angles—sporządzanie wyciągu z obserwacyj kątów poziomych.
abut—dotykać, ograniczać, opierać.
abutment — oparcie, podstawa (muru, nasypu), przyczółek (mostu).
accelerate—przyspieszać.
acceleration—przyspieszenie.
angular *acceleration* — przyspieszenie kątowe.
accessory—przybory, wyposażenie, akcesoria; dodatkowy, pomocniczy, przynależny.
accommodate—przystosować, akomodować, umieścić.
accommodation — akomodacja, przystosowanie źrenicy oka do odległości przedmiotu.
accordance—zgodność.
accounting clerk — kancelista rachunkowy.
accounting section — sekcja rachunkowo-materiałowa.
accrete — przyrost, wzrastanie; przyrastać, wzrastać.
accumulation of error—gromadzenie się błędów.
accuracy — dokładność, ścisłość, staranność.
accuracy **degree** (**degree of** *accuracy*)—stopień dokładności.
accuracy **of angular measurement** — dokładność pomiaru kątowego.

accuracy **of linear measurement**—dokładność pomiaru liniowego.
accuracy **of map** — dokładność mapy.
attained *accuracy* — osiągnięta dokładność.
investigation of the *accuracy*—badanie stopnia dokładności.
requisitioned *accuracy* — dokładność pożądana.
want of *accuracy*—brak dokładności.
accurate — dokładny, ścisły, staranny.
achromat — achromatyczny, nie obarczony aberacją chromatyczną.
achromatic—achromatyczny.
achromatism—achromatyzm, nie dający efektu rozczepienia światła.
achromatopsy, achromatopsia, colour-blindness — daltonizm.
acid—kwas.
acid-**proof, -resisting** — kwasoodporny.
acidity—kwasowość (w stopniach).
acre—akr = 0.404685 hekt.
acreage—powierzchnia w akrach.
across—na przełaj, poprzez, na krzyż.
action—działanie, akcja, proces.
chemical *action*—proces chemiczny.
acuity—ostrość.
visual *acuity*—ostrość widzenia.
acute angle—kąt ostry.
add—dodać, dołączyć.
add **up**—zsumować.
addenda—dodatek.
adding to the map—uzupełnienie mapy.
addition—dodawanie.
addition **law of errors**—prawo sumowania się błędów.
additional—dodatkowy.
additive correction — poprawka dodatnia (do dodania).
adhere—przystawać, przylegać.
adjacent — ościenny, przyległy, sąsiedni.
adjacent **countries** — kraje ościenne.
adjust — wyrównywać, rektyfikować, dostosować.
adjustable—dający się regulować, wyrównać.
adjusting screw — śruba rektyfikacyjna.
adjustment — rektyfikacja, wyrównanie, dostosowanie, usunięcie niedomagania.
adjustment **mark** — kreska nastawcza.
adjustment **pin** — sztyft rektyfikacyjny.
adjustment **screw** — śruba nastawcza, rektyfikacyjna.
adjustment **of telescope**—nastawienie lunety na ostrość i usunięcie paralaksy.
computation of an *adjustment*—obliczenie wyrównania błędu.
fine *adjustment*—dokładne nastawienie na punkt.
levelling *adjustment* — poziomowanie (instrumentu).
permanent *adjustment* — rektyfikacja ostateczna.
rigorous *adjustment*—wyrównanie ścisłe.
station *adjustment* — wyrównanie stacyjne.
temporary *adjustment* — rektyfikacja doraźna.
administer — zarządzić, sprawować, dostarczyć, udzielić.
administration — administracja, zarząd, wykonanie.
administration **boundary**—granica administracyjna.
administration **of justice**—wymiar sprawiedliwości.
administrative — administracyjny, wykonawczy.
administrative **division**—podział administracyjny.

administrative **power** — władza wykonawcza.
adventitious, adventive — przygodny, dziko rosnący.
aerial—antena; lotniczy.
aerial **camera**—kamera lotnicza.
aerial **mast**—maszt antenowy.
aerial **photograph** — fotografia lotnicza.
aerial **photography** — fotografia lotnicza (nauka, sztuka).
aerial **railway**—kolejka wisząca.
aerial **ropeway**—kolej linowa.
aerodrome—lotnisko.
aerophotogrammetry — fotogrametria lotnicza, aerofotogrametria.
aerophotography — fotografowanie lotnicze (nauka).
aeroplane—samolot.
affluent—dopływ (rzeki).
afforestation—zalesienie.
agent—czynnik.
developing *agent*—środek wywołujący, wywoływacz.
fixing *agent*—środek utrwalający, utrwalacz.
agglomerate — skupić, nagromadzić.
agglomeration—skupienie, nagromadzenie, aglomercja.
agricultural—rolniczy.
agricultural **holding**—dzierżawa rolna.
Agricultural Holdings Act—ustawa o dzierżawie, ustawa dzierżawna.
agriculture—rolnictwo.
aim — cel, zamiar; zamierzać.
air — powietrze, wolna przestrzeń.
air **base**—baza lotnicza (linia łącząca dwa kolejne stanowiska kamery lotniczej).
air **bell**—pęcherzyk powietrza.
air **corridor** — brama wlotowa (przy komunikacji lotniczej).
air **edition**—wydanie lotnicze.
air **map**—mapa lotnicza.
air **photogrammetry** — fotogrametria lotnicza, aerofotogrametria.
air **photograph**—fotografia lotnicza.
air **stand,** *air* **station** — stanowisko kamery lotniczej.
air **survey** — fotografie lotnicze przeglądowe.
air-**tight** — szczelny, hermetyczny.
air **speed**—szybkość bezwietrzna (samolotu).
airfield—lotnisko.
airplane—samolot.
airport—port lotniczy.
airport **with customs facilities**—lotnisko celne.
airway—szlak lotniczy.
algebra—algebra.
algebraic(al)—algebraiczny.
alidade—celownica, alidada.
alidade **with telescope, telescopic** *alidade*—kierownica.
alienation — przeniesienie, przekazanie własności, sprzedaż.
alignment—ustawienie na kierunku, na linii, ustawienie współosiowe, tyczenie.
correction for *alignment* — poprawka na linię prostą.
aligning telescope — teodolit, luneta do wytyczania.
aligning pole—tyczka miernicza.
allot—wyznaczać, przyznaczać.
allotment—przydział, pole, działka.
allowable (closing) error — dopuszczalny błąd (zamknięcia).
allowance—dopuszczalna różnica, odchyłka.
gravity *allowance*—poprawka na ciążenie.
alloy—aliaż, stop.
aluminum *alloy*, **aluminium** *alloy*—stop aluminiowy.
hard *alloy*—stop ołowiowy.
alluvial—napływowy, aluwialny.
alluvion—zamulenie, naniesiony wodami.

alluvium — aluwium (epoka geolog.).
altangle—kąt wysokościowy, pionowy; wysokość nad horyzontem.
alteration—zmiana, przemiana.
alternate—kolejno zmieniać.
alternate **angles** — kąty naprzemianległe.
alternation—zmiana (kolejna).
alternative—inna możliwość, alternatywa.
altitude—wysokość (nad danym poziomem).
altitude **above sea-level**—wysokość nad poziomem morza.
altitude **level**—libela koła pionowego.
altitude **of flight**—wysokość lotu.
altitude **tints** — barwy hypsometryczne, skala barw.
ex-meridian *altitude*—wysokości pomierzone po za południkiem.
relative *altitude* — wysokość względna.
a.m. = **ante meridiem** — przedpołudniem.
amalgam — amalgamat (mieszanina metalu z rtęcią).
amalgamate — mieszać, łączyć, połączyć.
ambiguity — dwuznaczność, niepewność.
ambiguous — dwuznaczny, niepewny.
ameliorate—ulepszać, doskonalić, meliorować.
amelioration — ulepszenie, udoskonalenie, melioracja.
amend—poprawić.
amendment—poprawka (do projektu), poprawa (tekstu), usunięcie (błędu).
amends—odszkodowanie.
to make *amends* **for** — wynagrodzić, naprawić szkodę.
ammeter, ampere-meter—amperomierz.
ammonia—amoniak.
ammonia **solution**—roztwór amoniakalny.
amorphous — bezpostaciowy (skały).
amortisation—umorzenie, amortyzacja.
amortise—umarzać, amortyzować.
amount—kwota, suma, ilość.
amplitude—okres, amplituda.
anaglyph—anaglif.
anallatic—analaktyczny (luneta).
anallatic **lens**—soczewka analaktyczna (w instrumencie Wilda).
anastigmatic—anastygmatyczny.
anastigmatic **lens**—obiektyw, soczewka anastygmatyczna.
anchor — kotwica, zaczep; przywiązać, zakotwiczyć, przymocować.
anchorage—miejsce do zarzucenia kotwicy, miejsce zakotwiczenia.
anchored — umocowany, zaczepiony, zakotwiczony.
anemograph—anemograf, aparat notujący szybkość wiatru, wykres szybkości wiatru.
anemometer—wiatromierz, anemometr.
aneroid — barometr pudełkowy, aneroid.
angle—kąt.
angle **book**—zeszyt obserwacji kątów.
angle **conditions**—warunki kątów, katowe.
angle **of convergency** — kąt zbieżności.
angle **of coverage**—kąt pola widzenia obiektywu.
angle **of deflection** — kąt odchylenia, zboczenia.
angle **of drift**—kąt znoszenia, zboczenia samolotu.
angle **equation**—równanie kątowe.
angle **of field**—kąt pola widzenia.
angle **of incidence**—kąt padania (promieni).
angle **of oscillation**—kąt oscylacji, wahania.

angle **of polygon**—kąt wieloboku.
angle **of reflection**—kąt odbicia (promieni).
angle **of rotation**—kąt obrotu.
angle **of slope**—kąt nachylenia (stoku).
angle **of swing**—kąt skręcenia (obrotu teodolitu).
angle **of tilt** — kąt nachylenia (w kierunku prostopadłym do osi lotu).
angle **of torsion**—kąt skręcenia.
angle **of view**—kąt widzenia.
acute *angle*—kąt ostry.
critical *angle*—kąt graniczny.
horizontal *angle*—kąt poziomy.
hour *angle*—kąt godzinny.
obtuse *angle*—kąt rozwarty.
paralactic *angle*—kąt paralaktyczny.
right *angle*—kąt prosty.
zenith *angle*—odległość zenitalna.
at an *angle*—ukosem, ukośnie.
at an *angle* **of**—pod kątem, nachylony.
"**reciprocal** *angles*" — dwustronny pomiar kątów (wysokościowych).
angular—kątowy.
angular **acceleration** — przyspieszenie kątowe.
angular **distance** — odległość kątowa.
angular **error**—błąd kątowy.
angular **measurement** — pomiar kątowy.
angular **movement**—ruch kątowy.
angular **surveying** — pomiary kątowe.
angular **velocity** — szybkość kątowa.
anneal—wyżarzyć, zmiękczyć, hartować; doprowadzić do pewnego stanu twardości.
annex—dodatek, załącznik.
annual—roczny.
annual **change of magnetic variation**—zmiana roczna zboczenia magnetycznego.
annual **increase, decrease** — roczny wzrost, ubytek.
annual **motion**—ruch roczny.
annual **ring**—(roczny) słój drzewa.
annuity—renta, dożywocie.
annular — pierścieniowaty, w kształcie pierścienia.
annular **eclipse** — pierścieniowe zaćmienie (słońca).
annular **stop** — pierścień oporowy.
annulus—pierścień kołowy.
fixed *annulus*—pierścien stały.
anomalous—nieprawidłowy, anormalny.
anomaly—nieprawidłowość, anomalia.
answer—odpowiedź; odpowiadać.
antagonistic spring — sprężyna oporowa.
Antarctic—antarktyczny.
Antarctics—Antarktyda.
anti-clockwise—w kierunku odwrotnym do ruchu wskazówek zegara.
anticyclone—wyż barometryczny, obszar wysokiego ciśnienia, antycyklon.
antihalation coating — warstwa przeciwodblaskowa.
antilogarithm—numerus.
antiplanat—wolny od aberacji.
antithesis — przeciwstawienie, antyteza.
aperture—otwór.
aperture **of the telescope**—otwór lunety.
to stop down the *aperture* **of the lens** — zmiejszyć otwór obiektywu, blendować.
apex — wierzchołek; punkt do którego dąży słońce = punkt o R.A. około 270° (18 godzin) i o deklinacji + 30°, leży w konstelacji Herkulesa.
aplanat, aplanatic — wolny od aberacji sferycznej, nie dający efektu aberacji sferycznej, aplanatyczny.
aplanastigmat—wolny od aberacji (obiektyw).

aplanatism of the image, aberration free image — obraz wolny od aberacji.
apochromat—wolny od aberacji chromatycznej.
aphelion — odsłoneczny, punkt orbity najbardziej odległy od słońca.
apogee—apogenium, punkt najbardziej odległy od ziemi, (księżyc w apogenium).
apparatus—aparat, przyrząd.
apparatus **criticus**—materiały do badań krytycznych.
rigid base *apparatus* — aparat sztywny do pomiaru baz.
apparent—pozorny, widomy.
apparent **day, solar day**—dzień słoneczny.
apparent **diameter**—średnica pozorna (słońca, księżyca).
apparent **motion**—ruch pozorny.
apparent **movement of the sun and stars**—ruch pozorny słońca i gwiazd.
apparent **places of stars**—widome miejsca gwiazd.
apparent **skyline** — horyzont pozorny, widomy.
append—zawiesić, dodać, dołączyć, załączyć.
appendix—załącznik, dodatek.
applicable — zastosowalny; rozwijalny.
application—zastosowanie; rozwijanie, rozwinięcie.
apply—zastosować, przyłożyć.
approximate—przybliżony.
approximate **calculation** — obliczenie przybliżone.
approximate **formula**—wzór przybliżony.
approximate **method** — sposób, metoda przybliżona.
approximate **rate of decrease** — przybliżona wartość ubytku.
approximately — w przybliżeniu, mniej więcej.
apsis (*l. mn.* **apsides**) — punkt przy - lub odsłoneczny, przy - lub odziemny planety.
aquatic—wodny.
aqueduct—akwadukt.
aqueous — wodny; osadowy (skały).
arable—orny, uprawny.
arbitrament — wyrok, decyzja, rozstrzygnięcie sądu polubownego.
arbitration — sąd polubowny, arbitraż.
arbor—trzon, trzonek, wałek (do osadzania narzędzi).
arboretum—szkółka drzew, szkółka leśna.
arc—łuk.
arc **measure**—miara łukowa.
arc **of a circle equal in length to the radius**—łuk koła o długości równej promieniowi $= 180 : \pi = 206264{\cdot}8''$ = radian.
circular *arc*—łuk koła.
vertical *arc*—wycinek koła pionowego.
archives—archiwum.
archivist—archiwariusz.
Arctic—podbiegunowy, arktyczny.
Arctic **Circle** — koło podbiegunowe.
area—obszar, rejon, strefa.
area **of a triangle**—powierzchnia trójkąta.
danger *area* — rejon niebezpieczny.
National Trust *Area* — obszary państwowe.
prohibited *area*—rejon zakazany.
argument—dowód, argument.
Aries—Baran (konstelacja).
first point of *Aries* — punkt równonocy wiosennej.
aristoplan — wolny od wygięcia obrazu.
arithmetic—arytmetyka.
arithmetic **mean**—średnia arytmetyczna.
mental *arithmetic*—rachunek pamięcowy, w pamięci.
arithmetical—arytmetyczny.

arithmetical **mean**—średnia arytmetyczna.
arithmetical **progression**—postęp arytmetyczny.
arithmetical **ratio** — stosunek przewyższenia (przy profilach), stosunek arytmetyczny.
arithmometer—maszyna do liczenia, arytmometr.
arrange—załatwić, urządzić, przygotować.
arrangement—urządzenie, układ, załatwienie.
arrest—unieruchomić, zatrzymać, aresztować.
arresting—zatrzymujący.
arresting **device** — urządzenie unieruchamiające.
arresting **face** — powierzchnia przylegania (szczelnego).
arrow—strzała.
chaining *arrow* — szpilka miernicza.
set of *arrows* — zestaw szpilek mierniczych.
artesian—artezyjski.
artesian **well** — studnia artezyjska.
article—punkt umowy, warunek, artykuł.
articulate — łączyć za pomocą sworzni, stawów, przegubów.
articulated—przegubowy, łamany.
artificial—sztuczny.
artificial **horizon** — horyzont sztuczny.
artificial **light**—sztuczne światło.
artificial **pond**—staw sztuczny.
ascend—wzniesienie; wschodzić, wznosić się.
ascension — wschodzenie, wznoszenie się.
the right *ascension* — wznoszenie proste, rektascenzja.
aspect — wygląd, widok, wyraz (oblicza), strona.
aspect **of the planets**—wygląd planet.
assets—cała własność będąca w rozporządzeniu, masa spadkowa.
real *assets*—własność nieruchoma.
assist—dopomagnać asystować.
assistance—pomoc, wsparcie.
assistant—asystent, pomocnik.
associate—członek, wspólnik; łączyć się, stowarzyszać się.
assume ownership — przejąć własność, zrobić akt własności.
assumption — założenie, przypuszczenie.
asterisk — gwiazdka (jako oznaczenie).
mark with an *asterisk*—oznaczyć gwiazdką.
astigmatic(al)—astygmatyczny.
astigmatism—astygmatyzm.
astral—astralny.
astral **body**—ciało astralne.
atrolabe—astrolabia.
prismatic *astrolabe* — astrolabia pryzmatyczma.
astronomical—astronomiczny.
astronomical **clock** — zegar astronomiczny.
astronomical **observatory**—obserwatorium astronomiczne.
astronomical **triangle** — trójkąt sferyczny, astronomiczny.
astronomy—astronomia.
field *astronomy* — astronomia polowa.
mathematical *astronomy*—astronomia matematyczna.
astrophysical—astrofizyczny.
astrophysics—astrofizyka.
asymmetric(al)—niesymetryczny.
asymmetry—asymetria, niesymetryczność.
asymmetry **of stellar motion**—nierównomierność ruchu gwiazd.
asymptote—asymptota.
atlas—atlas, zbiór map.
atmosphere—atmosfera.
atmospheric—atmosferyczny.
atmospheric **conditions**—warunki atmosferyczne.

atmospheric **disturbances**—zakłócenia atmosferyczne.
atmospheric **pression, pressure** — ciśnienie atmosferyczne.
atmospheric **refraction**—refrakcja atmosferyczna.
attachment—zamocowanie, przymocowanie, okucie; zajęcie majątku (na mocy wyroku sądowego).
attachment **bracket**—okucie, zamocowanie.
attenuant—osłabiacz.
attenuate—rozcieńczać, osłabiać.
attest—stwierdzać, zaświadczać.
attestation—uwierzytelnienie, zaświadczenie.
attestation **clause**—formuła stwierdzająca wiarygodność (*n.p.* własnoręczność podpisu).
attested copy — uwierzytelniony odpis.
attract—przyciągać, wabić.
the heavenly bodies *attract* **one another**—ciała niebieskie przyciągają się wzajemnie.
attraction—przyciąganie.
attraction **of gravity** — przyciąganie ziemskie, przyciąganie siły ciężkości.
centre of *attraction*—środek przyciągania.
local *attraction* — przyciąganie miejscowe.
magnetic *attraction*—przyciąganie magnetyczne.
attractive — przyciągający, pociągający.
attractive **force**—siła przyciągania.
audible — słyszalny, dźwiękowy, akustyczny.
audible **warning device**—dźwiękowy sygnał otrzegawczy.
audit — sprawdzenie (ksiąg); sprawdzać.
aurora—jutrzenka, zorza.
aurora **borealis**—zorza północna, polarna.
autograph—autograf.
autographic—autograficzny.
authority — władza, autorytet, upoważnienie, podstawa, uprawnienie.
acting on *authority*—działający z upoważnienia.
have *authority* — mieć prawo, upoważnienie.
on *authority* — z rozkazu, z upoważnienia.
authorization — upoważnienie, zezwolenie.
authorize—upoważnić.
automatic—automatyczny, samoczynny.
automatic **interval regulator** — automat regulujący czas (naświetlenia).
automatic **overlap regulator** — przyrząd do samoczynnego utrzymania krycia.
partially *automatic* — częściowo automatyczny.
semi *automatic* — pół automatyczny.
automaton—automat, mechanizm samoczynny.
autopositive film and paper — filmy i papier dające pozytyw z pozytywu.
autostrade—autostrada.
autostrade **under construction**—autostrada w budowie.
auxiliary—pomocniczy, posiłkowy.
auxiliary **angle**—kąt pomocniczy.
auxiliary **bearing** — kąt kierunkowy pomocniczy.
available—osiągalny, będący do dyspozycji.
avalanche—lawina.
avenue—aleja.
average—przeciętna, średnia.
on an *average*—przeciętnie.
axial—osiowy.
axiom—pewnik, zasada, aksiomat.
axis—oś.
axis **of collimation** — oś kolimacyjna.
axis **of co-ordinates**—oś współrzędnych.
axis **of the earth** — oś ziemska.

axis **of revolution, of rotation**—oś obrotu.
axis **of tilt** — oś nachylenia (główna linia równoskalowa), rzeczywista pozioma oś zdjęcia lotniczego.
horizontal *axis*—oś pozioma.
main tilting *axis*—główna oś nachylenia.
major, minor *axis* **of an ellipse**—duża, mała oś elipsy.
primary *axis* — oś tłowa (oś normalna).
optical *axis*—oś optyczna.
transit *axis*—oś obrotu (lunety).
vertical *axis*—oś pionowa.
plate axes—osie obrazu.
principal *axes*—osie główne.
axle—oś (mechaniczna), wał.
axle **bearing**—łożysko osi.
axle **journal**—czop osi.
azimuth—azymut.
azimuth **from altitude of star on or near the prime vertical** — azymut z wysokości gwiazdy w pierwszym wertykale lub w pobliżu niego.
azimuth **line** — linia azymutu, linia radialna.
azimuth **mark**—mira (przy pomiarze azymutu).
azimuth **station**—stanowisko pomiaru azymutu.
perpendicular *azimuth* **of the plate** — azymut kierunku zdjęcia (fotograficznego).
reverse *azimuth*—azymut zwrotny.
azimuthal—azymutalny.
azimuthal **lever**—dźwignia kierunkowa dla ruchu poziomego (stereoautograf).

B

back—tył, plecy; w tyle, z powrotem, tylny.
back **bearing**—azymut zwrotny.
back **ground**—plan dalszy, tło.
back-**lash**—ruch wsteczny, luz w mechanizmie, skok wstecz.
back-**sight** (**backsight**)—celowa wstecz, obserwacja wstecz; przeziernik tylny.
backsight bed—osada celownika (wzgl. przeziernika).
backsight **leaf**—ramię celownika (przeziernika).
backsight **protector**—osłona przeziernika.
balance — waga, równowaga; bilans; kompensować, ważyć, równoważyć.
balance-**weight**—przeciwwaga.
banderole—wąska długa chorągiewka.
bank—brzeg, ławica brzegowa, skos, zwis; bank.
banking — nagromadzenie, podwyższenie.
banking **up of a river**—podniesienie poziomu wód rzeki.
bar—łata miernicza do pomiaru długości; pręt, sztabka.
bar **magnet** — magnes prętowy, sztabkowy.
subtense *bar*—łata tachymetryczna z tarczami.
barn—stodoła.
barogram—wykres ciśnienia, barogram.
barograph — barometr samopiszący, barograf.
barometer—barometr.
barometer **height** — wysokość oznaczona barometrycznie.
barometric elevation — wysokość barometryczna, wysokość wyznaczona barometrycznie.
barometric **pressure** — ciśnienie barometryczne.
barracks—koszary.

barrow—kurhan, hałda kopalniana.
basal orientation — orientacja bezwzględna bazy.
basal **plane** — płaszczyzna bazowa, płaszczyzna epipolarna.
base—podstawa, baza.
base **adjustment**—wyrównanie bazy; określenie bazy (fot).
base **bar**—łata do pomiaru bazy.
base **carriage** — karetka bazy (stereoautograf).
base **line**—linia bazowa, podstawy, zerowa.
base **measurement**—pomiar bazy, pomiar podstawy.
base **measuring apparatus** — przyrząd do pomiaru bazy:
(1) **rigid bars** — przyrządy sztywne (łaty).
(2) **contact apparatus**—przyrząd stykowy.
(3) **optical apparatus** — przyrząd optyczny.
rigid bars may be classified—przyrządy sztywne mogą być podzielone na:
(*a*) **compensating** — kompensacyjny.
(*b*) **bimetallic uncompensating**—dwumetalowe bez kompensacji.
(*c*) **monometallic** — jednometalowe.
flexible apparatus—przyrządy giętkie:
(*a*) **steel tapes or wires**—taśmy lub druty stalowe.
(*b*) **invar tapes or wires** — taśmy lub druty inwarowe.
(*c*) **steel and brass wires** — druty stalowe i mosiężne.
base **measuring subtense**—łata do pomiaru bazy.
base **of Napieran logarithms**—zasada logarytmów naturalnych $e=2{\cdot}718281828 5\ldots$.
base **terminal**—punkt końcowy bazy.
base **tilt**—nachylenie bazy (lotniczej do poziomu).
connection of *base* **line to triangulation**—nawiązanie bazy z triangulacją.
film *base*—podkład filmu.
problem of inaccessible *base* — zagadnienie Hansena.
setting of the *base*—ustalenie bazy, określenie bazy.
geometrical bases — podstawy, zasady geometryczne.
optical *bases*—podstawy, zasady optyczne.
basic—podstawowy, zasadniczy.
basic **meridian**—południk podstawowy, wyjściowy.
basin—zagłębie, basen, dorzecze, obszar.
coal *basin*—zagłębie węglowe.
river *basin*—dorzecze.
basis—podstawa, baza.
basis **for rectification**—podstawa, podkład geodezyjny (fot.).
bathing establishment — zakład kąpielowy.
baths—kąpielisko, wody; łazienki.
bay—zatoka; odcinek, przedział, wnęka.
the temperature during the measurement of each *bay* **is read by the recorder**—temperatura podczas pomiaru każdego odcinka (bazy) jest odczytywana przez protokolanta.
beach—wybrzeże, plaża.
beacon — drogowskaz; sygnał świetlny, przybrzeżny sygnał błyskowy; znak, marka; znaczyć.
beacon **sketch**—szkic sygnału.
survey *beacon* — sygnał pomiarowy, mierniczy.
beam — promień lub wiązka światła (nie rozproszonego *n.p.* odbitego od lustra parabolicznego), drążek, języczek u wagi; promieniować.
beam **bearing**—kierunek.
beam **compass** — cyrkiel drążkowy.
beam **station**—stanowisko.
beaming — promieniowanie, pomiar lub wykreślenie kierunków ze stanowiska.
bearing—orientacja, kierunek, kąt kierunkowy, azymut; łożysko.
bearing **picket** — kołek, tyczka zaznaczająca kierunek; mira.
axle *bearing*—łożysko osi.
back *bearing*—azymut zwrotny.
ball *bearing*—łożysko kulkowe.
forward *bearing*—kąt kierunkowy ze stanowiska na . . .
grid *bearing* — azymut topograficzny.
magnetic *bearing*—azymut magnetyczny.
shaft *bearing*—łożysko osi.
true *bearing* — azymut geograficzny.
bench—ława; stół laboratoryjny, warsztat stolarski.
bench **land**—teren zalewowy.
bench **mark, benchmark**—reper (niwel.), znak pomiarowy (w murze).
precise *benchmark*—reper niwelacji precyzyjnej.
bend—zagięcie; giąć, zginać.
bend **of a road**—zakręt drogi.
between-the-lens shutter — migawka wewnętrzna.
biconcave—dwuwklęsły.
bilateral—dwustronny.
binary—podwójny, dwoisty.
orbit of *binary* **star** — orbita gwiazdy podwójnej.
binoculars—lornetka.
prismatic *binoculars* — lornetka pryzmatyczna.
binome—dwumian.
binomial—dwumianowy.
the *binomial* **theorem** — dwumian Newtona.

bisect—przepołowić, przeciąć na dwoje.
bisecting line—dwusieczna.
bisection — przecięcie, dokładne ustawienie celu na nitkach w lunecie.
bisector—dwusieczna.
bis-telar—nazwa obiektywu dającego podwójne powiększenie.
black—czarny.
blade—ostrze, ramię.
blank — pusty, niewypełniony (arkusz, strona).
blast furnace—wysoki piec hutniczy.
block—krążek windy, blok.
blot—plama; splamić.
blot **off**—wysuszyć (bibułą) atrament.
blotting—suszenie bibułą.
blotting **paper**—bibuła.
blurred — nieostry, rozproszony, zamazany (obraz).
board — deska, rysownica, tablica, urząd.
board **fence**—parkan z desek.
board **of survey**—komisja nadzorcza (techniczna), nadzór techniczny.
bob—ciężarek, tarcza wahadła, ołowiany ciężarek pionu.
bobbin—bęben, szpula.
body—ciało, korpus, zespół.
body **of camera**—pudło kamery.
bog—moczar, bagno, topielisko.
boggy—bagnisty.
boggy **ground, land**—teren bagnisty.
bogie (-carriage)—wózek, karetka, sanki.
leading *bogie*—wodzidło.
bolder line—grubsza linia.
bolt — zasuwa, sworzeń, bolec, trzpień gwintowany, wtyczka, iskra piorunu.
clamping *bolt*—śruba zaciskowa.
swivel *bolt*—sworzeń zawiasowy.
book—książka; wpisać, zaksięgować.
booker—protokolant.

border—brzeg, granica, obwódka, obramowanie; ograniczyć, stykać się.
border **land**—obszar graniczny, kresy.
border **line**—granica.
borough—gród; miasto lub część miasta mająca swego przedstawiciela w Izbie Gmin lub mająca nadane specjalne przywileje.
county *borough*—gmina o ilości mieszkańców powyżej 50 000.
boss—występ, nóżka, piasta, podstawka, nadlew; kierować, prowadzić.
bottom—dno, podstawa.
bottom **level**—najniższy poziom; poziom podstawy, dna.
boulder—otoczak, głaz narzutowy.
bound-stone—kamień graniczny.
boundary—granica.
boundary **line**—linia graniczna.
boundary **stone, mark**—kamień, znak, graniczny.
district *boundary*—granica powiatowa.
international *boundary*—granica państwowa.
box—pudełko, kaseta, skrzynia; zamykać do pudełka.
box **camera**—skrzynkowy aparat fotograficzny.
box **compass**—busola stolikowa, południca.
box **sextant** — sekstant pudełkowy.
box-**wood, boxwood**—bukszpan.
brace—klamra, korba do świdra; wiązać łączyć, spiąć, umocnić, kotwiczyć.
braced — owieńcowany, wzmocniony wieńcami.
bracing—wieńce, owieńcowanie.
bracket—wspornik, podpora, obramowanie, nawias.
angle *bracket*—wspornik kątowy, okucie kątowe.
brake—hamulec; hamować, zatrzymać przez zaciśnięcie.
brake **pin**—sztyft zacisku (busoli)
branch—gałąź, oddział, dział.
branch **line** — boczna linia (kolejowa).
breadth—szerokość.
break — przerwa, rysa, uszkodzenie; łamać, tłuc przerwać.
break **in the weather**—zmian pogody.
to *break* **down the (main) tri angulation**—zagęścić tr angulację (podstawową).
break-water, breakwater—łamac fal.
breaking strain—wytrzymałość n zerwanie.
breech—złamanie, zerwanie, pęknięcie, przerwa.
breeze—lekki wiatr, bryza.
brewery—browar.
brick—cegła.
brick-**kiln, brickwork,** *bric* **-yard**—cegielnia.
air-dried *brick*—cegła suszona n powietrzu.
bridge—most.
bridge **member** — przęsło mos towe.
chain *bridge*—most łańcuchowy.
girder *bridge*—most kratowy.
iron *bridge*—most żelazny.
stone *bridge*—most kamienny.
suspension *bridge* — most wiszący.
swing *bridge*—most zwodzony.
turn *bridge*—most obrotowy.
wooden *bridge*—most drewniany.
bridging—nawiązanie (przy pomocy szeregu zdjęć lotniczych).
bridle and footpath—ścieżka dla koni (prowadzonych za uzdę) i pieszych.
bridle path, road, way—ścieżka, droga nadająca się do przejścia koni, lub dla jeźdców, ale nie do przejazdu wozu.
bright—jasny, błyszczący.
brighten—rozjaśniać.

brightness of image — jasność obrazu.
brightness scale—skala jasności, skala naświetlenia.
brine—solanka, surowica solna.
brine **pit**—szyb solankowy.
bring—naprowadzić, przyprowadzić, przynieść.
bristle—szczecina, twardy włos; jeżyć się.
bristle **brush** — szczotka ze szczeciny.
British—brytyjski.
British **absolute units**—brytyjski układ jednostek.
British **and metric units of length** — brytyjskie i metryczne jednostki długości.
British **system of reference** — układ brytyjski (współrzędnych), brytyjski system odniesienia.
British **Thermal Unit = B.Th.U.** — brytyjska jednostka cieplna, odniesiona do stopni Fahrenheita i funtów.
brittle—kruchy.
broken line—linia przerywana.
brook—strumień.
brush—szczotka.
wire-*brush*—szczotka druciana.
brushwood—krzaki.
bubble—pęcherzyk, bańka.
bubble **correction**—poprawka libeli.
bubble **reflector**—lusterko libeli, poziomnicy.
bubble **tester**—egzaminator libeli.
bubble **tube**—libela, poziomnica, rurka libeli.
bubble **tube adjusting screw** — śruba rektyfikacyjna poziomnicy.
bubble **tube axis**—oś libeli, oś rurki libeli.
buffer—opór, bufor, amortyzator.
build—budować.
building—budynek, gmach.
building **material** — materiał budowlany.
building **timber**—budulec, drzewo budulcowe.
bulb—bańka (u dołu termometru).
buoy—pława, boja.
buoyant—pływający.
bush—krzak.
bushel—miara objętości = 8 galonów = 36·36768 litrów.
bushes—zarośla, zagajnik.
button—guzik, przycisk; zapinać.
button-**headed screw** — śruba, wkrętka z półokrągłym łebkiem.
by-pass (railway)—mijanka kolejowa.

C

cadastral—katastralny.
cadastral **map**—mapa katastralna.
cadastral **survey**—kataster.
cadastral **surveys**—pomiary katastralnę.
cairn—kopiec (z kamieni).
calculate—obliczać.
calculating—liczenie, rachowanie.
calculating **machine**—maszyna do rachowania.
calculation—obliczenie, rachunek.
calculus—rachunek.
calculus **of probability**—rachunek prawdopodobieństwa.
differential *calculus* — rachunek różniczkowy.
infinitesimal *calculus*—rachunek różniczkowy i całkowy.
mental *calculus*—rachunek pamięciowy.
calibrate—cechować, kalibrować, skalować.
calibrating device — aparat podziałowy.
calibration—podział, cechowanie, skalowanie.
calibration **marks** — kreski podziałki, kreski podziału.

calibration **constants** — stałe orientacji wewnętrznej.
calibration **templet**—szablon skalowany (do szybkiego wyznaczenia punktów głównych na szeregu fotografij).
angular *calibration* **constants** — stałe kątowe elementy orientacji wewnętrznej (kamery lotniczej).
calibre—sprawdzian, wzorzec.
calling—wywołanie, powołanie (zawodowe).
calling **the reading**—dyktowanie odczytu.
calk—kopiować na kalce.
camel-hair brush—pędzel z sierści wielbłądziej.
camera — kamera, aparat fotograficzny.
camera **calibration**—wyznaczone stałe kamery.
camera **drive**—mechanizm napędowy kamery.
camera **lucida**—przetwornik optyczno-graficzny.
camera **plastica** (**Gasser**) — rzutownik stereoskopowy (Gassera).
movable plate *camera*—kamera szeregowa na klisze.
multiple *camera* — kamera złożona.
multiple series *camera*—złożona kamera szeregowa.
quadruple serial air survey camera — poczwórna pomiarowa kamera szeregowa.
serial plate *camera* — kamera szeregowa na klisze.
serial surveying *camera*—szeregowa kamera pomiarowa.
twin serial *camera*—podwójna (pomiarowa) kamera szeregowa.
camp—obóz.
canal—kanał.
canal **in a cutting** — kanał w wykopie.
embanked *canal* — kanał obwałowany.
navigable *canal* — kanał żeglowny.
cant — przechylenie, wychylenie; wychylać.
angle of *cant*—kąt odchylenia osi od poziomu.
cant and torque—nachylenie i skręt.
cantilever strip—szereg wiszący.
canvas—siatka (na mapie); brezent, płótno.
canvas **sheet**—płachta brezentowa.
capacity—pojemność.
loading *capacity* **of a magazine**—pojemność ładownika.
cape—przylądek.
capital—stolica; kapitaliki (rodzaj czcionki).
capital **letters**—duże litery.
capital **points** — punkty podstawowe.
capstan—kołowrót.
capstan-**headed screw** — śruba, wkrętka o główce z otworkami do wkładania iglicy.
carbon — grafit, węgiel (pierwiastek), węgiel retortowy.
carbon **paper**—kalka maszynowa, kalka czarna.
carbon **printing**—druk węglowy.
cardan axes—osie przegubowe, kardanowe.
cardan **joint** — przegub, połączenie kardanowe.
cardan **mount** — podwieszenie kardanowe.
cardinal—główny, zasadniczy.
cardinal **numbers** — liczebniki główne, liczby naturalne.
cardinal **points**—cztery strony świata; kierunki główne (N, E, S, W) Pn, Pd, W, Z.
carrying forward the bearing — przeniesienie kierunku, przeniesienie azymutu.
cart track—droga gospodarcza.

cartographical—kartograficzny.
cartography—kartografia.
casing—oprawa, pudełko, gniazdo, osłona, opancerzenie.
cast—odlew, kształt.
cast **iron**—żeliwo, żelazo lane.
castellated nut—nakrętka koronowa.
casting—odlew, osłona (lana).
castle—zamek.
category—rodzaj, kategoria.
catenarian—łańcuchowy.
catenary—linia łańcuchowa.
catenary **tapping**—pomiar taśmą (zawieszoną lub rozciągniętą nad ziemią).
causeway—grobla (jezdna).
cave—jaskinia, grota.
ceiling—pułap, sufit.
absolute *ceiling* — pułap bezwzględny, pułap teoretyczny.
celestial—niebieski (niebo).
celestial **equator** — równik niebieski.
celestial **latitude**—szerokość ekliptyczna.
celestial **longitude**—długość ekliptyczna.
celestial **meridian**—południk niebieski.
celestial **sphere** — sfera niebieska.
cell—cela, komórka.
dry *cell*—ogniwo suche.
wet *cell*—ogniwo mokre.
cellophane—celofan.
celluloid—celuloid.
cellulose — celuloza, błonnik drzewny.
cement—cement, spoiwo, kit.
cement **mortar**—zaprawa cementowa.
cement-**works**—cementownia.
cementation — klejenie, spajanie, kitowanie.
cemented — sklejony, spojony, zcementowany.
cemented **lens**—obiektyw ze sklejonych soczewek.
cemetery—cmentarz.
Christian, non-Christian *cemetery* —cmentarz chrześcijański, niechrześcijański.
cental — 100 pounds = 45·3592 kg.
center—patrz **centre**
centering the instrument—centrowanie instrumentu.
centering, centring—centrowanie.
centigrade — centygrad = 1/100 grada.
centimeter = **centimetre** — centymetr.
centner = 120 lb. = 54·431 kg. — cetnar.
metric *centner* = 220·46 lb. = 100 kg.—cetnar metryczny.
central—środkowy, centralny.
centre—środek; centrować.
centre-**finder**—centrownik, przyrząd do centrowania.
centre-**line of railway**—oś toru kolejowego.
centre **of attraction**—środek przyciągania.
centre **of gravity** — środek ciężkości.
centre **of sphere**—środek kuli.
internal (**external**) **perspective** *centre*—środek perspektywy wewnętrznej (zewnętrznej) obiektywu, tylny (przedni) punkt nodalny.
the great urban centres, the great centres of population —wielkie ośrodki miejskie.
centricity—centryczność.
centrifugal force — siła odśrodkowa.
chain—łańcuch; mierzyć łańcuchem:
miara długości = 66 feet = 100 links = 20·11679 m.
1 square *chain* = 16 perches.
= 484 sq. yds.
= 404·68524 m^2.
= 4·04685 ara.
chain-**adjuster**, *chain*-**tightener**—przyrząd do naciągania wzgl. obciążenia łańcucha lub taśmy.

chain-**case**, *chain*-**guard**—skrzynka na łańcuch.
chain-**link**—ogniwo łańcucha.
chain-**man**—robotnik pracujący przy taśmie, łańcuchu.
chain **measuring**, *chain* **surveying**—pomiar łańcuchem wzgl. taśmą.
chain **of mountains** — łańcuch górski.
chained—pomierzony, połączony łańcuchem.
chaining—pomiar długości łańcuchem lub taśmą.
chaining **arrows**—szpilki miernicze.
chalk—kreda, kredowy; nacierać kredą.
chalk **formation** — formacja kredowa.
chalk **pit**—kopalnia kredy.
French *chalk*—talk.
chamber — komora, przestrzeń; kamera fotograficzna.
bubble *chamber* — poziomnica, libela.
expansion *chamber*—komora rozprężania.
float *chamber*—komora pływakowa.
chamfer—rowek, żłobek, skos.
chamfered — wyżłobiony, skośnie ścięty.
chamfered **edge**—skośnie ścięty brzeg, krawędź.
change of slope—zmiana nachylenia stoku.
change points—punkty załamania (ciągu).
changing—zmiana, zmieniając.
"changing face"—zmiana położenia lunety (z I na II).
channel — kanał, koryto rzeki (uregulowanej).
chapel—kaplica.
character of writing — rodzaj napisów.
chart—mapa morska, karta.
general *chart*—karta przeglądowa.
large-scale *chart*—mapa morska w dużej skali.
Mercator's *chart*—mapa Mercatora.
particular *chart*—mapa morska specjalna.
small-scale *chart*—mapa morska w małej skali.
star *chart*—mapa nieba.
charter — patent, przywilej; nadać przywilej.
C.S.I. (the Chartered Surveyors' Institution) — nazwa związku mierniczych w W. Brytanii.
chattel(s)—ruchomości.
chattel **mortgage**—hipoteka na ruchomościach.
check — kontrola, sprawdzenie; sprawdzać, kontrolować.
check **bearing** — kierunek kontrolny.
check **line**—bok kontrolny, sprawdzający.
check **taping**—kontrolny pomiar długości taśmą.
to *check* **computation**—sprawdzać obliczenie.
checked by . . . . — sprawdzone przez . . . .
checking—sprawdzenie.
checking **of traverse by latitude and longitude** — sprawdzenie, kontrola ciągu za pomocą obserwacji szerokości i długości geograficznej.
checking **point**—punkt kontrolny.
cheek — bok, policzek, szczęki narzędzi.
cheese-headed screw — śruba z okrągłym łebkiem walcowym.
chimney—komin.
high *chimney* — komin fabryczny.
chisel—dłuto, przecinak; rzeźbić, ryć, rytować.
chord—cięciwa, struna.
chord **length**—długość cięciwy.
chord **line**—cięciwa.

chromatic—chromatyczny.
chromatic **aberration** — aberacja chromatyczna.
chromosphere—chromosfera.
solar *chromosphere*—chromosfera słoneczna.
chronograph—chronograf.
chronometer—chronometr.
chronometer **reading** — odczyt chronometru.
church—kościół.
church **with spire**—kościół z ostrą, szpiczastą wieżą.
church **with tower**—kościół z wieżą płasko ściętą.
isolated *church*—kościół odosobniony.
churchyard — cmentarz (przy kościele).
cipher—cyfra.
to mark with ciphers—oznaczać cyframi.
circle—koło; kołować, krążyć.
circle **graduation**—podział koła.
graduated *circle* — koło podziałowe.
great *circle* **of a sphere**—koło wielkie kuli.
horizontal *circle*—koło poziome (teodolitu).
parallel *circle*—równoleżnik.
polar *circle*—koło polarne.
small *circle* **of a sphere**—koło małe kuli.
vertical *circle* — koło pionowe (teodolitu).
circular — kołowy, okrągły, okrężny, obiegowy.
circular **arc**—łuk koła.
circular **function** — funkcja kołowa.
circular **level**—poziomnica pudełkowa okrągła.
circular **protractor** — przenośnik okrągły.
circular **scale**—podział na kole.
circular **spirit level**—spirytusowa poziomnica pudełkowa.
circularity — kolistość, kształt kolisty.
circumference—obwód, brzeg.
circumference **of a circle**—obwód koła.
circumferential—obwodowy.
circumferential **angle** — kąt obwodowy.
circumferential **force**—siła obwodowa.
circum-meridian — przypołudnikowy, około-południkowy.
circumpolar (stars) — (gwiazdy) około-biegunowe.
circumsolar—przysłoneczny.
clamp—zacisk, zaciskać.
clamp **screw**—śruba zaciskowa.
clamping — zaciskanie, zaciskając.
clamping **device** — urządzenie zaciskowe.
clamping **ring, band**—pierścień, taśma zaciskowa.
clay—glina.
clay **pit**—kopalnia gliny, glinianka.
fire-*clay*—glinka ogniotrwała.
clear — jasny, czysty, otwarty; wytrzebić, wykarczować.
clearing—wyrąb, przesieka (dla celowej).
clearness—jasność.
cleft — szczelina, rozpadlina; nacięty, rozczepiony, rozcięty.
clift — urwisko skalne, stroma ściana skalna.
climate—klimat.
climatic—klimatyczny.
climatic **influence** — wpływ klimatyczny.
climatic **statistics** — statystyka klimatyczna.
clinometer — klinometr, pochyłomierz, przyrząd do pomiaru nachyleń.
clinometer **shot** — pomiar wysokości klinometrem.
clip—klamra, opaska, ściągacz; ściskać, ściągać.
clip **screw** — śruba zaciskowa (ściągacza) uchwytu pierścieni.
clock—zegar.

to *clock* **on, off** — zaznaczyć przyjście, wyjście (kontrola zegarowa).
clockwise — zgodnie z ruchem wskazówek zegara.
counter *clockwise*—w kierunku przeciwnym ruchowi wskazówek zegara.
clockwork—mechanizm zegarowy.
clockwork **- driven** — poruszany mechanizmem zegarowym.
close—szczelny, ścisły, zamknięty; zamykać.
closed circuit — obwód zamknięty.
closed **traverse**—ciąg zamknięty.
closed **traverse surround** — obwodnica ciągu zamkniętego.
closing — zamknięcie (*n.p.* trójkąta).
closing **error**—błąd zamknięcia.
cluster—gromada, rój, grono.
star *cluster*—rój, gromada gwiazd.
clutch—sprzęgło.
coal mine—kopalnia węgla.
coal **seams**—pokłady węglowe.
co-altitude = zenith distance—odległość zenitalna.
coast—wybrzeże, brzeg (morski).
coast **line**—linia brzegowa, linia wybrzeża.
coating — warstwa (nałożona), powleczenie.
antihalation *coating* — warstwa przeciwodblaskowa.
cobble—brukowiec, otoczak.
cobbled road—droga brukowana (kociemi łbami).
co-declination = polar distance = ($90° - \delta$) odległość biegunowa.
code—kodeks, kod, szyfr.
coefficient—współczynnik.
coefficient **of expansion**—współczynnik rozszerzalności.
coefficient **of refraction**—współczynnik refrakcji (załamania światła).
coefficient **of safety**—współczynnik bezpieczeństwa.
coil — zwój, cewka; zwijać, nawijać.
coincide — koincydować, zbiegać się.
coincidence—koincydencja.
col—siodło (górskie).
co-latitude—dopełnienie do szerokości geograficznej ($90° - \delta$).
collar—kołnierz, pierścień.
collimate—ustawić dwie soczewki tak, by ich osie optyczne były na tej samej linii.
collimate—zrektyfikować znaczki kolimacyjne (tak, by wyznaczały punkt główny).
collimating axis—oś kolimacyjna, oś tłowa.
collimating **error**—błąd kolimacyjny, błąd osi celowej.
collimating **marks**—znaczki kolimacyjne.
collimation—kolimacja (nieprostopadłość osi celowej do osi obrotu lunety).
axis of *collimation*—oś kolimacyjna, oś celowa lunety.
line of *collimation*—linia kolimacyjna.
collimator—kolimator (przyrząd do sprawdzania teodolitu).
colony—kolonia.
colour — farba, barwa, kolor; barwić, kolorować.
colour-**blindness** — daltonizm, achromatopsia.
colour **brush**—pędzel.
colour **range, scale**—skala barw.
oil *colour*—farba olejna.
water *colour* — akwarela, farba wodna.
primary colours—kolory zasadnicze.
colourful—barwny.
column—kolumna szpalta.
combined correction for curvature and refraction — łączna poprawka na krzywiznę i refrakcję.
commensurable — współmierny, podzielny.

commensuration — współmierność, podzielność.
commodity—produkt, towar.
commodity **map**—mapa statystyczna (rolnicza, górnicza).
community—gmina.
comparator—komparator.
compare — porównać, komparować.
to *compare* **a copy with the original**—porównać odpis z oryginałem (kolacjonować).
comparison—porównanie.
compass—kompas, busola; otoczyć.
compass **bearing**—kierunek zmierzony busolą.
compass **box**—pudełko busoli.
compass **error**—błąd busoli.
compass **needle**—igła busoli.
compass **ring** — pierścień, koło busoli (z podziałem).
compass **traverse**—ciąg busolowy.
prismatic *compass*—busola pryzmatyczna.
sight *compass*—busola z przeziernikiem.
(a pair of) compasses—cyrkiel.
beam *compasses* — cyrkiel drążkowy.
proportional *compasses* — cyrkiel proporcjonalny.
compensate—wyrównać.
compensating computation — rachunek wyrównania.
compilation — zestawienie, zebranie, redakcja.
compile—zestawić, zebrać, zredagować.
compiled from . . . . —opracowane na podstawie . . . .
complementary colours — barwy dopełniające (*n.p.* zielona i czerwona).
completion—wykończenie, skompletowanie.
component—składowa.
component **forces**—siły składowe.
four-*component* **lens**—obiektyw z czterech soczewek.
horizontal, vertical *component* — składowa pozioma, pionowa.
compound—złożony, sprzężony.
compound **curve**—krzywa złożona, krzywa przejściowa, o zmiennej krzywiźnie.
compound **lens**—soczewka złożona, obiektyw złożony.
compress—ściskać, sprężać.
compression — ściskanie, sprężenie.
computation—obliczenie, rachowanie.
computation **of bearings, distances, heights**—obliczenie kierunków, odległości, wysokości.
compute—obliczać, rachować.
computing—obliczenie, rachowanie.
computing **machine**—maszyna do liczenia.
concave—wklęsły.
concave **slope**—stok wklęsły.
double *concave*—dwuklęsły.
concavity—wklęsłość.
concavo-concave—dwuwklęsły.
concavo - convex — wklęsło-wypukły.
concentrate—ześrodkować, łączyć we wspólnym środku, skupić.
concentric—koncentryczny, współśrodkowy.
concentric **circular path** — koncentryczne drogi objazdowe.
concentricity — współśrodkowość, koncentryczność.
concrete—beton.
reinforced *concrete*—żelazobeton.
concurrently—równocześnie.
compute *concurrently*—obliczać na dwie ręce.
concyclic—współokresowy.
condition—warunek.
conditional equation — równanie warunkowe.
conditioned quantity — wielkość zawarunkowana.

conduits — przewody (wodne), rurociągi.
cone—stożek.
cone-**shaped**—w kształcie stożka.
inflowing *cone* — stożek napływowy.
truncated *cone*—stożek ścięty.
coned—stożkowy, stożkowaty.
confluence — zlewanie się, połączenie.
confluence **line**—linia ściekowa.
conformal—konforemny.
conformal **or orthomorphic projection** — odwzorowanie konforemne lub równokątne.
congruence—(zgodność z . . .), przystawanie, kongruencja.
conical—stożkowy.
conical **equidistant projection**—odwzorowanie stożkowe równoodległościowe.
conical **projection** — odwzorowanie stożkowe.
coniferous — drzewo szpilkowe, iglaste.
coniferous **forest, wood** — las szpilkowy, iglasty.
conjugate—zjednoczyć, sprzęgać.
conjugate **distance, rays** — odległość sprzężona, promienie sprzężone.
conjugate **foci**—ogniska sprzężone.
conjunct — złączony, łączny, wspólny.
conjunction—połączenie, koniunkcja.
inferior *conjunction*—koniunkcja dolna.
superior *conjunction*—koniunkcja górna.
connection—związek, stosunek, połączenie.
connection **of base line to triangulation**—nawiązanie bazy z triangulacją.
consecutive—kolejny.
consistency—stan, stałość, skład (ciała), zgodność.
consolidate—wzmocnić.
consolidation — wzmocnienie, łączenie w jedno.
conspicuous—widoczny, wydatny, wybijający się, rzucający się w oczy.
constant—stały.
constant **error**—błąd stały.
constant **level**—stały poziom.
constant **of gravitation** — stała przyciągania, stała grawitacji.
instrumental *constant*—stała instrumentu.
to give a river a *constant* **regime**—uregulować rzekę.
constellation—gwiazdozbiór.
constituent—składowa.
construction—budowa, konstrukcja.
construction **line** — obwodnica, główny poligon.
principle of *construction*—zasady budowy, konstrukcji.
contact photoprint—odbitka stykowa, kontaktowa.
contain — zawierać, być podzielnym.
(**fifteen contains three and five**—15 jest podzielne przez 3 i 5.)
contour — zarys, kontur, profil, obwód.
contour **gradients** — spadki warstwicowe.
contour **interval** — stopień warstwicowy.
contour **line**—warstwica.
contouring—rysowanie warstwic.
contours at 50 intervals—warstwice co 50 stóp.
contrast — sprzeczność, przeciwstawienie, kontrast, różnica gęstości pomiędzy swiatłami i cieniami na negatywie lub odbitce.
contrivance — pomysł, sposób, przyrząd.
control — sprawdzenie, kontrola, wgląd, przegląd; kontrolować, wglądać w co, nadzorować.

control **lever**—dźwignia wodzika.
control **point**—punkt kontrolny, triangulacyjny (stanowisko na punkcie z identyfikowane na fotografii).
ground *control*—podstawa geodezyjna, punkty triangulacyjne.
ground point of *control*—punkt triangulacyjny, punkt kontrolny.
photogrammetric *control* — podstawa fotogrametryczna (uzyskana metodami fotogrametrycznymi w odróżnieniu od geodezyjnych.
convent—klasztor.
convention—umowa, ugoda, konwencja.
conventional — umowny, konwencjonalny.
conventional **projection** — odwzorowanie, rzut konwencjonalny.
conventional **signs, symbols** — znaki umówione.
converge—zbiegać się.
convergence—zbieżność; kąt paralaktyczny.
convergence **of grid bearing**—zbieżność kątów kierunkowych, zbieżność azymutów topograficznych.
convergence **of meridian** — zbieżność południków.
angle of *convergence* — kąt zbieżności.
error of *convergence*—błąd zbieżności.
convergent—zbieżny.
convergent **lens**—soczewka zbierająca.
converging—zbierający, zbieżny.
converging **lens**—soczewka zbierająca.
converging **lines**—linie zbieżne.
conversion — zamiana, przeliczenie.
conversion **of bearings**—zamiana kierunków.
conversion **table**—tablice zamiany.
conversion **of time**—zamiana czasu.
convert—zamienić.
to *convert* **true bearing into magnetic bearing** — zamienić azymut geograficzny na azymut magnetyczny.
convertible lens—obiektyw którego obie połowy moga być używane samodzielnie.
convex—wypukły.
convex **slope**—stok wypukły.
double *convex*—dwuwypukły.
convexity—wypukłość.
convexo - concave — wypukło-wklęsły.
co-ordinate — współrzędna; uzgodnić.
co-ordinate **system**—układ współrzędnych.
image, picture *co-ordinate* — współrzędna na obrazie.
plate *co-ordinate* — współrzędna na kliszy, na płycie.
co-ordinates—współrzędne.
co-ordinates **from bearing and distance** — współrzędne z kierunków i odległości.
co-ordinates **in space**—współrzędne przestrzenne.
co-ordinates **transformation** — przekształcenie, zamiana współrzędnych.
axis of *co-ordinates*—oś współrzędnych.
computation of *co-ordinates* — obliczenie współrzędnych.
geographical *co-ordinates* — współrzędne geograficzne.
origin of *co-ordinates*—początek układu współrzędnych.
parallactic displacement of *co-ordinates*—paralaktyczne przesunięcie współrzędnych.
photograph *co-ordinates*—współrzędne tłowe.
plane *co-ordinates*—współrzędne płaskie.
polar *co-ordinates*—współrzędne biegunowe.

rectangular *co-ordinates* — współrzędne prostokatne.
space *co-ordinates*—współrzędne przestrzenne.
spherical *co-ordinates* — współrzędne sferyczne.
co-ordination — zgranie, koordynacja, uzgodnienie.
co-ordinator — współrzędnik, koordynator.
co-plane (coplane, coplanar)—leżący w jednej płaszczyźnie, współpłaszczyznowy.
basal *co-plane*—baza i negatywy w jednej płaszczyźnie.
horizontal *co-plane* — baza i negatywy w jednej płaszczyźnie poziomej.
coppice—gaj, zarośla.
copse—gaj, zarośla.
copy—odrys, odpis, egzemplarz; kopiować, naśladować.
certified true *copy* — zgodność odpisu (odrysu) stwierdzona.
copied from map 1 : 500000, d/1936 — druk na podstawie mapy 1 : 500000, wydanie 1936 r.
cord—linka, sznur.
fasten to the *cord* **over the pulley** —umocować do linki przechodzącej przez blok.
corduroy — droga zbudowana okrąglaków, droga wyłożona drzewem.
corner — róg, kąt, węgieł, wierzchołek (poligonu).
corona—korona, halo
solar *corona*—korona słoneczna.
correcting device — urządzenie korekcyjne.
correction—naprawa, poprawka.
correction **for curvature and refraction**—poprawka na krzywiznę i refrakcję.
correction **for heights of instrument and beacon** — poprawka na wysokość instrumentu i sygnału.
correction **for slope**—poprawka na nachylenie.
correction **for temperature**—poprawka na temperaturę.
correction **for tension**—poprawka na naciąganie, na naprężenie.
bubble *correction* — poprawka libeli.
correlate, correlative—korelata.
correspond—odpowiadać.
correspondence—zgodność stereoskopowa (brak paralaksy pionowej).
want of *correspondence*—paralaksa pionowa (niezgodność stereoskopowa).
corrode—wyżerać, wygryść.
corrosive—gryzący, żrący.
corrugate—marszczyć, fałdować.
corrugated iron—blacha falista żelazna.
cosmic—kosmiczny.
cosmogony—kosmogonia.
cosmography—kosmografia.
cosmos—wszechświat, kosmos.
cottage—mały dom mieszkalny, mała willa otoczona ogrodem.
cotter—klin.
cotter **pin**—zawleczka.
counter—licznik (przyrząd), przeciwstawić się.
counterpoise, counterweight — przeciwwaga.
country—kraj, wieś.
country **road**—droga wiejska.
protected *country* — obszar ochronny przyrody.
county—hrabstwo, powiat.
course—bieg, kurs, tok.
upper, lower *course* **of a river**—górny, dolny bieg rzeki.
course **of Roman roads** — ślady dróg rzymskich.
covenant—umowa, ugoda.
covenants in leases — umowy dzierżawne.
cover—pokrowiec, wieko, osłona; osłaniać, pokrywać, chronić.

covering (of ground) — pokrycie (terenu).
crab—odchylenie osi samolotu z wytyczonego kursu, schodki.
crabbing—schodkowanie (szeregu zdjęć lotniczych).
crack — szczelina, rysa, szpara, pęknięcie.
cramp—zaciskać.
crane—dźwig, żóraw.
crank—korba.
crater—krater, lej.
crest—grzbiet, grań.
crest **line**—linia grzbietowa.
false *crest*—linia nagłej zmiany nachylenia stoku.
criterion—kryterium.
critical angle—kąt graniczny, kąt krytyczny.
croft—zagroda wiejska.
cross—krzyż, poprzeczka, trud.
cross **bearing** — kierunek kontrolny.
cross **hairs, wires, thread** — krzyż nitkowy lunety.
cross **level** — poziomnica poprzeczna.
cross **lines** — linie krzyżujące się.
cross **section** — przekrój poprzeczny.
cross-**sectional area** — powierzchnia przekroju poprzecznego.
cross-**shaped**—w kształcie krzyża.
cross **staff**—węgielnica.
cross **web**—pionowa lub pozioma nitka krzyża nitkowego.
cross **wire meter**—przyrząd do pomiaru krzyża nitkowego.
to take *cross*-**bearings**—wyznaczyć punkt przez wcięcie wstecz.
crossbar—poprzeczka.
crossing—przejście, skrzyżowanie, przeprawa.
crossing **place**—przejście; miejsce przejścia, przeprawy.
level *crossing* — skrzyżowanie (dróg) w poziomie.
crude—surowy, twardy, szorstki.
crude **sketch**—szkic pobieżny.
cube—kostka, sześcian.
cube **root**—pierwiastek sześcienny.
cubic—sześcienny.
cubic **parabola** — parabola sześcienna.
culminate—górować, kulminować.
culmination — górowanie, kulminacja.
upper, lower *culmination* — kulminacja górna, dolna.
culvert—przepust.
closed, open *culvert*—przepust kryty, otwarty.
cumbersome—kłopotliwy.
cumbersome **evaluation** — kłopotliwe rozwiązanie, ocena, trudne obliczenie (równania).
cumulate—gromadzić, skupiać.
cumulative—zbiorowy (jako suma wielu pozycyj).
cumulative **error** — błąd sumaryczny.
cupola—kopuła.
current — prąd, obieg; krążyć, obiegać.
current **meter**—metr bieżący.
curvature — krzywizna, zakręt, zagięcie.
curvature **of the earth**—krzywizna ziemi.
curvature **of field**—krzywizna pola (obrazu).
radius of *curvature* — promień krzywizny.
ratio of *curvature* — stosunek krzywizny.
curve — zakręt, łuk, krzywa; zakręcać, zawracać.
curve **in the road**—zakręt drogi.
curve **of the first, second degree**—krzywa pierwszego, drugiego stopnia.
curve **of small radius**—krzywa o małym promieniu.
drawing *curve*—krzywik.
easement *curve*—krzywa przejściowa (*n.p.* pomiędzy dwoma łukami).

flat *curve*—krzywa płaska.
radius of *curve*—promień krzywej.
sweeping *curve*—krzywa o dużym promieniu.
transition *curve* — krzywa przejściowa (*n.p.* pomiędzy dwoma łukami).
the road curves round the town —droga okrąża miasto.
curves of equal magnetic variation—izogony.
curved—zakrzywiony.
curvilinear—krzywoliniowy.
custom-house—urząd celny.
customs post—posterunek celny.
cut—cięcie, przecinać.
cutting—wykop, przecięcie.
cutting-**angle**—kąt przecięcia.
cutting **of screw thread**—nacinanie gwintu śruby.
cuttings in a forest—linie leśne.
cycle—okres (czasu), cykl, koło.
cyclic—okresowy, cykliczny.
cyclic **permutation** — zmiany okresowe, przemiany cykliczne, kołowe.
cylinder—walec, cylinder.
dangerous *cylinder*—niebezpieczny walec (przy przestrzennym wcięciu wstecz).
cylindrical lens—soczewka cylindryczna, walcowa (powierzchnie są wycinkami walca).
cylindrical **projection**—rzut walcowy.

D

dale—dolina.
dam — tama, zapora wodna; zbudować tamę.
damage — szkoda, uszkodzenie; uszkodzić, zepsuć.
damp—wilgoć; wilgotny; zwilżyć.
damper—tłumik.
damping—tłumienie.
dampness—wilgoć (*n.p.* powietrza).
danger areas — strefy niebezpieczne.
dark—ciemny, ślepy.
dark **carrier**—rama matówkowa.
dark **slide**—kaseta fot.
darken—zaciemniać.
darkroom—ciemnia.
darkroom **filling**—ładowanie w ciemni.
dash—kreska; kreskować.
dot-and-dash line — linia naprzemian z kropki i kreski.
dots and dashes—kropki i kreski.
data—dana, stała.
data **plate**—tabliczka z pouczeniem, tabliczka z danymi stałymi.
observed *data*—dane uzyskane z obserwacyj.
supplied *data* — dane podstawowe (*n.p.* wzięte z tablic).
date—data, epoka; datować.
out of *date*—przestarzały, starodawny.
up to *date* — nowoczesny, naczesny; unaczesnić.
datum—dana, stałe; płaszczyzna odniesienia.
datum **level**—poziom odniesienia.
datum **line**—linia wyjściowa, linia odniesienia.
datum **plane** — płaszczyzna odniesienia.
datum **position** — położenie początkowe, stanowisko początkowe.
day—dzień.
apparent or solar *day* — dzień słoneczny.
astronomical *day* — dzień astronomiczny.
civil *day*—doba.
sidereal *day*—dzień gwiazdowy.
daylight filling—ładowanie (kaset) przy świetle dziennym.
decagram = 10 gr. = 5·644 drams—dekagram.

deciduous—liściasty.
deciduous **forest, wood** — las liściasty.
decimeter, decimetre = 10 cm. = 3·93701 inches—decymetr.
declination — deklinacja (astr.); zboczenie igły magnetycznej.
declination **circle**—koło godzinne.
magnetic *declination*—zboczenie magnetyczne.
declivity—pochyłość.
decrement—ubytek.
defective — wadliwy, niekompletny, niedostateczny.
defective **centering**—niedokładne centrowanie.
defective **levelling**—niedokładne spoziomowanie.
deferent — odprowadzający; koło planetarne (Ptolomeusz przypuszczał iż do każdej planety należy orbita którą nazwał kołem planetarnym „planet's deferent").
defile—ciaśnina.
definition—określenie, definicja.
definition **in depth** — ostrość obrazu w głąb.
definition **of telescope**—ostrość (obrazu, rysowania) lunety.
deflect—odchylać, wychylać.
to *deflect* **a needle (on a dial)**—wychylić igłę (na tarczy).
deflection, deflexion—odchylenie, ugięcie.
deflection **angle**—kąt odchylenia.
deform—zniekształcać.
deformation—zniekształcenie.
degree—stopień.
degree **of accuracy** — stopień dokładności.
angle of 35 *degrees*—kąt o 35°.
equation of the second, of the third *degree*—równanie drugiego, trzeciego stopnia.
delimitation—rozgraniczenie, zaznaczenie.
delineate—rysować.
delineation—rysunek, rysowanie (obiektywu).
demarcate—odgraniczać.
demarcation—odgraniczenie.
den—grota, jaskinia.
denomination—znak, oznaczenie, nazwa.
of opposite *denomination* — ze znakiem przeciwnym.
denominator—mianownik (ułamka).
departure—przyrost δy przy obliczaniu poligonu.
dependability of the shutter — niezawodność migawki.
dependent variable — zmienna zależna.
deposit—osad, depozyt.
to form a *deposit* — osadzać, tworzyć osad (*n.p.* rzeka).
river deposits—osady rzeczne.
depot—skład, kadra.
repairing *depot*—warsztaty naprawcze.
depress—obniżyć, pogłębić, przygnieść.
depression—niż (barometryczny), depresja.
depression **is deepening** — niż pogłębia się.
depression **is filling up** — niż wypełnia się.
depression **of the ground** — zagłębienie terenowe, obszar terenu położony niżej poziomu zerowego, depresja.
secondary *depression* — drugorzędny niż barometryczny.
shallow *depression*—niż płytki.
stationary, permanent *depression* —niż stały, trwały.
depth—głębokość, głębia.
depth **of focus**—ostrość w głąb.
depth **of waterway**—głębokość drogi wodnej.
foreground *depth* — głębokość pierwszego planu.
derivable—pochodny, dający się wyprowadzić.
derivation—pochodzenie.

derivation **of function**—wyprowadzenie, pochodzenie funkcji.
derivative—wyraz pochodny, pochodna.
derive—wyprowadzić, wywodzić, wyciągać.
derrick—żóraw, kran, winda.
describe — opisywać, określić, nakreślić.
to *describe* **a circle about a polygon**—opisać koło na wieloboku.
description—opis, opisanie.
descriptive—opisowy.
descriptive **geometry**—geometria opisowa (wykreślna).
descriptive **sketch** — opis topograficzny.
desert—pustynia, bezludzie.
deserted—opuszczony, niezamieszkały.
design — projekt, plan, szkic, zamiar; projektować, zamierzać.
designer—konstruktor, projektodawca.
designing office — biuro konstrukcyjne.
detachable—odpinalny, odejmowalny, dający się odczepić, dający się oddzielić.
detachable **cover** — pokrowiec, przykrycie do zdejmowania.
detachable **lens** — soczewka (obiektyw) dająca się wyjąć, odjąć.
detail — szczegół, element; wyszczególniać.
detail **- drawing**—rysunek szczegółowy.
detail **survey** — pomiar szczegółowy.
in *detail* — szczegółowo, ze szczegółami.
minor details — mniej ważne szczegóły.
detailed design — plan, projekt szczegółowy.
detailed **reconnaissance**—wywiad szczegółowy.
determinable — dający się wyznaczyć.
determinant—wyznacznik.
determinate — określony, oznaczony, wyznaczony (ściśle).
determination—wyznaczenie, określenie.
determination **of course**—wyznaczenie kursu.
determination **of latitude and longitude** — wyznaczenie szerokości i długości (geograficznej).
determination **of time**—wyznaczenie czasu.
determine — (ściśle) wyznaczyć, określić.
develop — rozwinąć; wywołać (kliszę).
over-developed—przewołany.
under-developed—niedowołany.
developable (surface) — (powierzchnia) rozwijalna na płaszczyźnie.
developer—wywoływacz.
developing—rozwijanie; wywoływanie (kliszy).
development—rozwój, rozwinięcie; wywołanie (kliszy).
deviate—odchylić, zboczyć.
deviation—odchylenie, zboczenie, dewiacja.
deviation **of the compass** — zboczenie igły magnetycznej.
angle *deviation* — zboczenie kątowe, odchylenie kątowe.
device—urządzenie, środek, pomysł.
relief milling *device*—urządzenie do odtworzenia rzeźby terenu (w autokartografie).
dew—rosa.
dew-**point**—punkt rosienia.
dewing—zarosienie, pokrycie się rosą.
dewy—wilgotny, pokryty rosą.
diagonal—przekątnia.

diagonal **girder**—zastrzał, belka ukośna, przekątnia.
diagonal **scale** — podziałka złożona.
diagram—wykres.
diagram **showing the adjoining sheets**—wykres podający położenie sąsiednich arkuszy na mapie.
statistical *diagram* — wykres statystyczny.
diagrammatic — szkicowy, wykresowy.
diagrammatically—szkicowo, wykresowo.
dial — tarcza numerowa zegara, busoli, telefonu i t.p.
mining *dial*—busola górnicza.
sun-*dial*—zegar słoneczny (tarczowy).
to *dial* **the surface** — zrobić zdjęcie (kopalni) przy pomocy busoli.
diameter—średnica.
horizontal circle 12 inches in *diameter*—koło poziome o średnicy 12 cali.
angular *diameter*—średnica kątowa.
telescope with a magnification of 20 diameters — luneta o 20 krotnym powiększeniu.
diametrical — przeciwległy, diametralny.
diaphragm—przysłona, krzyż nitkowy; oprawa, rama krzyża nitkowego.
diaphragm **adjusting screw**—śruba rektyfikacyjna krzyża nitkowego.
diaphragm **aperture**—otwór przesłony.
rotary *diaphragm*—przesłona rewolwerowa.
diapositive—diapozytyw, odbitka na materiale przeźroczystym.
difference—różnica.
difference **in level**—różnica poziomu.
common *difference* — różnica postępu arytmetycznego.
potential *difference* — różnica potencjałów.
differentia—różnica (tablicowa, logarytmiczna).
differential — różniczka, różniczkowy, różnicowy.
differential **block** — wielokrążek różnicowy.
differential **calculus** — rachunek różniczkowy.
differentiation—różniczkowanie.
diffract — rozczepiać, załamywać (światło).
diffraction — ugięcie, uchylenie (światła).
diffractive — rozczepiający, załamujący.
diffuse—rozpraszać, rozwlekać.
diffused light—światło rozproszone.
diffusing glass—matówka, szkło matowe.
diffusion—rozproszenie.
diffusion **screen**—matówka.
digit—palec, miara o wielkości szerokości palca; każda cyfra (arabska) od 0–9.
the ten digits—dziewięć cyfr (arabskich) i zero (0–9).
dike—rów, wał ochronny; obwałować.
dilatability — rozszerzalność (metali).
dilatation—rozszerzanie się.
dilate—rozszerzyć się, rozciągnąć się (pod wpływem ciepła).
dilatoriness—zwłoka, ociąganie się (opóźniona reakcja).
dilute—rozcieńczać, rozpuszczać.
to become diluted—rozpuścić się.
dilution — rozcieńczanie, rozpuszczanie, roztwór.
diluvial—dyluwialny.
diluvial **deposits**—osady dyluwialne.
diluvial **formations** — formacje dyluwialne.
diluvium—dyluwium, epoka dyluwialna.

dim—przyciemnić, przytłumić, osłabić.
to *dim* **the heliotrope light** — przyciemnić (kolorowym szkłem) światło heliotropu.
dimension—wymiar, rozmiar, format.
to reduce a plan to the required *dimension* — pomniejszyć plan do żądanego rozmiaru.
three-dimensional — trójwymiarowy.
dimming — przygaszenie, przyciemnienie (reflektora).
diopter—dioptra (siła w dioptrach jest równa odwrotności ogniskowej w metrach *n.p.* soczewka o długości ogniskowej 20 cm ma siłę 5 diopter).
dip—zanurzenie, obniżenie, pochylenie.
dip **compass** — przyrząd do mierzenia inklinacji magnetycznej, inklinator magnetyczny.
direct — skierować, zwrócić, polecić; prosty, bezpośredni; wprost.
direct **current**—prąd stały.
direct **measurement** — pomiar bezpośredni.
direct **reading device**—urządzenie do odczytu bezpośredniego.
direction—kierunek.
direction **finder**—radiogoniometr, radionamiernik.
direction **finding** — radionamierzanie.
direction **of gravity** — kierunek siły ciężkości, przyciągania.
direction **observation**—obserwacje kierunków, obserwacje kierunkowe.
clockwise *direction* — kierunek zgodny z ruchem wskazówek zegara.
reference *direction* — kierunek zerowy, kierunek odniesienia.
orthogonal directions—kierunki wzajemnie do siebie prostopadłe.
director—kątomierz-busola (artyleryjska).
directrix—linia kierunkowa, kierunek, celowa.
disc, disk—tarcza, krąg, krążek.
pin-pointed *disc* — tarcza kontrolno-regulacyjna krycia w szeregu (regulator pokrycia Zeissa).
discrepancy — niezgodność, odchyłka, sprzeczność.
dislevelment—wychylenie z poziomu, niepoziomowość.
dislevelment **of horizontal axis**—wychylenie z poziomu osi poziomej lunety.
dispersion—rozproszenie, rozczepienie.
distance—odległość, dal.
mechanical *distance* **control**—inwersor odległościowy (uzgadniający odległości a, b, f, przetwornika).
miles *distance*—odległość w milach.
polar *distance*—odległość biegunowa.
zenith *distance*—odległość zenitalna.
at infinite *distance*—w nieskończoności.
interocular *distance*—baza oczna.
interpupillary *distance*—odległość źrenic.
distant—odległy.
distant **horizon** — horyzont widomy, pozorny.
distillery—gorzelnia.
distort—zniekształcać.
distorted image—obraz zniekształcony.
distortion—zniekształcenie.
distortion **of image** — zniekształcenie obrazu.

distortion **of telescope** — zniekształcenie obrazu w lunecie.
barrel-shaped *distortion* — przerysowanie, zniekształcenie beczkowe.
cushion-shaped *distortion*—przerysowanie, zniekształcenie poduszkowe.
height *distortion*—zniekształcenie wysokościowe, błąd deniwelacji.
distribute — rozdzielić, rozrzucić, rozdać.
distribute **an error (among various stations)**—rozrzucić błąd (na różne stanowiska).
distribution — rozkład, podział, rozdzielenie, rozrzucenie.
distribution **map**—mapa statystyczna (przedstawiająca stan urodzajów, bydła, minerałów i t.p. na pewnych obszarach).
district—dzielnica, obwód, okręg.
district **boundary**—granica powiatu.
districts in towns—dzielnice w miastach.
ditch—rów.
dry *ditch*—rów suchy.
diurnal—dzienny.
diurnal **motion**—ruch dzienny.
diurnal **variation**—zmiany dzienne (*n.p.* magnetyczne).
diverge—rozchodzić się, odchylać się, rozbiegać się.
divergence (-gency)—rozbieżność, odchylenie.
divergent—rozbieżny.
diverging—rozbieżny.
diverging **lens** — soczewka rozpraszająca.
divide—dzielić, rozdzielić; linia działu wód.
dividing wall—mur graniczny, mur oddzielający.
dividend—dzielna.
divider—maszyna, aparat podziałowy; osoba dzieląca, rozdzielająca.
dividers—mały cyrkiel o dwu kolcach.
divisible—podzielny.
divisibility—podzielność.
division—podział, dzielenie, rozdział.
administrative *division*—podział administracyjny.
divisor—dzielnik.
domain—posiadłość, obszar, dobra, zakres.
question within the *domain* **of geodesy**—pytanie, kwestia z dziedziny geodezji.
dome—kopuła, sklepienie; nakryć kopułą, sklepić.
dominance—przewaga, wyższość.
dominant—górujący, przeważający, panujący.
dominate—górować, przeważać, władać, panować.
domination—przewaga, panowanie, władza.
dominion—dominium.
donation—darowizna, obdarowanie.
donator—ofiarodawca, dawca.
donee—obdarowany, obdarzony.
dot—kropka, punkt; kropkować.
dot-**and-dash line**—linia składająca się naprzemian z kropki i kreski.
dots and dashes—kropki i kreski.
dotted—kropkowany.
dotted **line**—linia kropkowana.
double — kopia, duplikat; podwójny, dwojaki; podwajać; podwójnie.
double-**coated film**—film dwustronny (o dwu emulsjach).
double **concave**—dwuwklęsły.
double **rack**—zębatka podwójna.
double **tee-iron**—żelazo dwuteowe.
double **wire**—przewód podwójny.
doublets of a lens (front and rear) — połówki obiektywu (przednia i tylna).
down—wydma (piaszczysta), pastwisko wyżynne, puch, meszek; dolny, idący ku dołowi.

down-grade—pochyłość, spadek, upadek.
down-hill — spadek, pochyłość, stok.
down-stream—z prądem, w dół rzeki.
downwards—z góry na dół, w dół.
downs—bezleśna kredowa wyżyna w południowej Anglii.
dozen—tuzin.
draft—rysować, szkicować, redagować.
rough *draft*—zarys, szkic, projekt ogólny.
drafting materials — przybory kreślarskie.
drain—dren, sączek; fosa, rów (odprowadzający wodę); osuszać, drenować.
to *drain* **water (away, off)** — odprowadzić wodę, dać wodzie odpływ.
drainage — osuszanie, drenaż, drenowanie.
drainage **-area, -basin** — obszar wodny, dorzecze.
dram = 27·3437 grains = 1·771846 grama = drachma (waga aptekarska).
draught — rysunek; ciąg, przeciąg.
draught **compass**—cyrkiel o wymiennych końcach.
draught **harness** — wyposażnie kreślarskie.
draught-**tight** — szczelny, zabezpieczony od podmuchu, zabezpieczony od powiewu powietrza.
draughtsman—kreślarz, rysownik.
draughtsmanship — kreślarstwo (zawód, sztuka).
draw—kreślić, rysować, ciągnąć, przyciągać.
to *draw* **a map** — wykreślać, rysować, mapę.
to *draw* **a plan** — wykreślać, rysować plan.
drawer—rysownik, kreślarz; szuflada.
drawing—kreślenie, rysunek.
drawing-**board**—rysownica.
drawing **compass**—cyrkiel.
drawing **curve**—krzywik.
drawing **instruments**—przybory kreślarskie.
drawing **instruments set**—zestaw cyrkli.
drawing **on stone or zinc**—kreślenie na kamieniu lub cynku.
drawing **paper**—papier rysunkowy.
drawing-**pen**—grafion.
drawing-**pin**—pluskiewka.
drawing **section**—sekcja kreślarska, grupa kreślarska.
apparatus for transformation by *drawing* — fotopantograf.
freehand *drawing*—rysunek odręczny.
pen *drawing*—rysunek piórkiem.
pencil *drawing*—rysunek ołówkiem.
rough *drawing*—szkic pobieżny.
topographical *drawing*—kreślenie topograficzne.
drift—znoszenie (z kierunku przez wiatr), schodkowanie (szeregu zdjęć lotniczych).
drift **correction**—poprawka na znoszenie.
drift **indicator**—znioszeniomierz, zniosomierz.
angle of *drift*—kąt znoszenia.
drill—musztra, zaprawa.
drill **or exercise ground**—plac ćwiczeń.
drive—prowadzić, kierować, wieść.
drive **mechanism** — mechanizm napędowy, urządzenie napędowe.
hand *drive*—napęd ręczny.
drum—bęben.
drum **reading**—odczyt na bębnie.
graduated *drum*—bęben z podziałką.
dry—suchy.
dry **battery**—bateria sucha.
dry **cell**—ogniwo suche.
dry **ditch**—rów suchy.

dry **river-bed** — suche łożysko rzeki.
duct—przewód.
ductile—ciągliwy, giętki.
ductile **clay** — glina plastyczna.
ductile **metal** — metal ciągliwy, giętki.
dumpy level = gravat level — niwelator z lunetą stałą (niwelator głuchy).
dune—ruchoma wydma piaskowa na wybrzeżu morskim, diuna.
duplicating observations—wielokrotne zaobserwowanie (gwiazdy po tej samej stronie południka).
dust—kurz, pył.
dust **haze**—mgła pyłowa.
dust **proof**—pyłoszczelny.
dust **shield**—przesłona przeciwkurzowa.
dyke—rów, wał ochronny, obwałować.
dynamic—dynamiczny.
dynamic **elevation**—wysokość dynamiczna.
dynamics—dynamika (nauka).
dyne—dyna = jednostka siły w systemie centymetr - gram - sekunda (c.g.s.).

E

earth—ziemia.
earth **magnetism**—magnetyzm ziemski.
earth **wall**—wał ziemny (jako ogrodzenie).
earth-**work**—prace ziemne.
alkaline *earth* — glinka alkaliczna.
atmosphere of *earth*—atmosfera ziemska.
the face of the *earth*—oblicze, konfiguracja ziemi.
earth's surface — powierzchnia ziemi.
earthquake—trzęsienie ziemi.
easement — serwitut, użytkowanie.
easement **curve**—krzywa przejściowa.
easing of the tension—zwolnienie, złagodzenie napięcia.
east—wschód.
east **of Greenwich**—na wschód od Greenwich.
easting — droga, kierunek ku wschodowi; odcięta, współrzędna y (oznaczana zwykle przez E.).
eastwards — ku wschodowi, na wschód.
ebb—ubytek, odpływ.
ebb **tide**—odpływ (morza).
flood and *ebb*—przypływ i odpływ (morza).
eccentric—ekscentryczny, mimośrodkowy.
eccentricity — ekscentryczność, mimośrodkowość.
eccentricity **of theodolite**—ekscentryczność, mimośrodkowość teodolitu.
eccentrity—mimośród.
eclipse—zaćmienie.
mount *eclipse* — winietowanie, zacienianie.
partial, total *eclipse*—zaćmienie częściowe, całkowite.
solar, lunar *eclipse*—zaćmienie słońca, księżyca.
ecliptic—ekliptyka.
the plane of the *ecliptic* — płaszczyzna ekliptyki.
edge—krawędź, ostrze, brzeg.
the *edge* **of the road**—brzeg drogi.
edition—wydanie.
air *edition*—wydanie lotnicze.
provisional *edition*—wydanie tymczasowe.
effect—skutek, rezultat, wynik, wpływ; uskutecznić, wykonać, dopełnić.

effect **of atmospheric refraction**—wynik działania refrakcji atmosferycznej.
the *effect* **of temperature upon instruments**—skutek działania temperatury na instrumenty.
plastic *effect*—efekt plastyczny.
stereoscopic *effect*—efekt stereoskopowy.
effective aperture—otwór skuteczny.
efficacious—skuteczny w działaniu.
efficaciousness, efficacy—skuteczność (w działaniu).
efficiency—zdolność, wydajność, sprawność.
mean *efficiency* — wydajność średnia.
net *efficiency*—wydajność całkowita.
shutter *efficiency*—wydajność migawki.
efficient — skuteczny, wydajny, sprawny, zdolny.
eidograph—pantograf.
elastic limit—granica sprężystości.
elasticity — sprężystość, giętkość, elastyczność.
modul(us) of *elasticity*—współczynnik sprężystości, elastyczności.
elbow—przegub, łokieć.
elbow **joint, transfer** *joint*—złącze kolankowe.
electric-power line — linia wysokiego napięcia.
electrical atmosphere — naelektryzowana, burzliwa atmosfera (przed burzą).
electricity works—elektrownia.
electricize—naelektryzować, elektryzować (rzadko używane).
electrify—naelektryzować, elektryfikować.
elevated plane—płaskowyż.
elevated **pole**—biegun znajdujący się nad horyzontem (północny lub południowy, zależnie od miejsca obserwacji).
elevated **stand**—stanowisko podniesione.
elevation—wzniesienie, wysokość, elewacja.
dynamic *elevation* — wysokość dynamiczna.
mean *elevation*—wzniesienie, wysokość średnia.
orthometric *elevation*—wysokość ortometryczna.
eliminate—wyłączyć, usuwać, eliminować.
to *eliminate* **x, y**—wyeliminować, wyrugować x, y.
elimination — usunięcie, wyłączenie, rugowanie.
elimination **of error**—usunięcie, wyeliminowanie błędu.
elimination **of parallax**—usunięcie paralaksy.
ell—łokieć (miara); łokieć angielski = 45 cali = 1·143 m.; łokieć szkocki = 37·2 cali = 0·945 m.; łokieć flamandzki = 27 cali = 0.686 m.
ellipse—elipsa.
ellipsograph—elipsograf, przyrząd do kreślenia elips.
ellipsoid—elipsoida.
ellipsoidal—elipsoidalny.
elliptical—eliptyczny, elipsowaty.
ellipticity — eliptyczność, elipsowatość.
elongated — wydłużony, przedłużony.
elongation—elongacja.
to be in *elongation*, **to elongate**—być w elongacji.
embank—obwałować.
embankment—wał, obwałowanie, umocnienie brzegu, nasyp.
embody — wcielić, włączyć, zawierać, objąć.
emulsion—emulsja.
enclose — zawierać, załączyć, opasać, ogrodzić.
enclosing—ogrodzenie (mur i t.p.).
enclosure—zagroda, własność, obszar, miejsce ogrodzone.

end play of a screw—ruch martwy śruby.
engraver — rytownik, sztycharz, grawer.
engraving—rytowanie, sztych, rycina.
engraving **on copper**—grawerowanie na miedzi.
engraving **needle**—rylec rytowniczy.
enlarge—powiększyć, rozszerzyć.
enlargement — powiększenie, rozszerzenie.
enlarging—powiększenie, powiększając.
ensure — zapewnić, upewnić, zabezpieczyć.
enter—wpisywać, wciągnąć, wejść.
to *enter* **a dimension**—wpisać wymiar.
full information should be entered on the plan — wszystkie szczegóły powinny być naniesione (uwidocznione) na plan.
the entries in the angle-book—zapisy obserwacyj w protokole kątów.
ephemeris—efemerydy.
epipolar plane—płaszczyzna epipolarna.
epipole—punkt epipolarny (punkt przebicia linii bazy z płaszczyzną negatywu), biegun.
epitome—streszczenie, wyciąg.
epitomize—streścić.
equal-area projection—rzut równopowierzchniowy.
equate—przyrównać do . . .
to *equate* **an expression to, with, zero** — przyrównać wyrażenie do zera.
equation—równanie.
equation **of time**—równanie czasu.
conditional *equation*—równanie warunkowe.
normal *equation*—równanie normalne.
observational *equation*—równanie błędu.
personal *equation*—równanie osobowe.
side *equation*—równanie boku.
simultaneous equations—równania jednoczesne.
equator—równik.
celestial *equator*—równik niebieski.
terrestrial *equator*—równik ziemski.
at the *equator*—na równiku.
equatorial—równikowy.
equatorial **radius**—promień równikowy.
equianguiar—równokątny.
equidistance — równa odległość, równoodległościowość.
equidistant — równoodległy, w równej odległości.
equidistant **zenital projection** — rzut azymutalmy równoodległościowy.
equilateral—równoboczny.
equilateral **triangle** — trójkąt równoboczny.
equilibrant—wypadkowa.
equilibrate—równoważyć.
equilibrating—równoważny (system).
equilibrium—równowaga.
equilibrium **ring**—pierścień przeciwważny, kompensujący.
equinoctial—linia równonocy.
equinoctial **colour**—koło godzinne przechodzące przez punkt γ (równonocy wiosennej).
equinox—równonoc, równonocny.
autumnal *equinox*—punkt równonocy jesiennej.
vernal *equinox*—punkt równonocy wiosennej.
equivalence—równowartość, równoważność.
equivalent — równoważnik, ekwiwalent; równy, równoważny.
equivalent **projection**—rzut równopowierzchniowy.
erase—wyskrobać, wymazać.
eraser—guma do wycierania.
erasure—wytarcie, wyskrobanie.

erect — wyprostowany, prosto stojący; wyprostować się.
erecting — wzniesienie, wybudowanie; budując, wznosząc.
erecting **a signal** — zbudowanie sygnału.
erection — wzniesienie, wybudowanie, założenie.
erroneous — błędny, obarczony błędem.
erroneousness — błędność, fałszywość, mylność (pojęcia, wniosku i t.p.).
error—błąd.
error **of clock**—błąd zegara.
error **of collimation**—błąd kolimacyjny.
error **of direction**—błąd kierunku.
error **of dislevelment of horizontal axis**—błąd niepoziomości osi poziomej (lunety).
error **of length**—błąd długości.
error **of observation**—błąd obserwacji.
error **of pointing**—błąd nastawienia, celowania.
error **of position**—błąd stanowiska.
error **of reading**—błąd odczytu.
error **in height**—błąd, pomyłka w wysokości.
error **in reading the staff**—błąd w odczycie łaty.
accidental *error*—błąd przypadkowy.
allowable *error* — błąd dopuszczalny.
centering *error*—błąd centrowania.
compensation of *error* — wyrównanie błędu.
graph of *error*—wykres, krzywa błędu.
gross *error*—błąd gruby.
index *error*—błąd punktu zerowego.
individual *error*—błąd osobowy.
instrument *error*—błąd przyrządu, instrumentu.
permissible *error*—błąd dopuszczalny.
personal *error*—błąd osobowy.
probable *error*—błąd prawdopodobny.
residual *error*—błąd pozostały.
systematic *error*—błąd systematyczny.
watch *error*—błąd zegara.
escarpment—stok wkopu lub nasypu (szkarpa), stromy brzeg, dolna część stromego stoku.
estate—majątek, własność.
landed *estate*—własność ziemska.
personal *estate*—własność ruchoma, ruchomości.
real *estate*—własność nieruchoma, nieruchomości.
estimate—kosztorys, ocena, preliminarz; oceniać, szacować, taksować.
rough *estimate*—ocena ogólna, kosztorys przybliżony.
estimating — ocena, szacunek; szacując.
estimating **microscope** — mikroskop szacunkowy.
estuary—część dużej rzeki podlegająca wpływom przypływu i odpływu morza; ujście rzeki tworzące wąską zatokę morza (Tamiza, La Plata).
evaluate — oceniać (wartość, szkodę).
evaluation — ocena (wartości, szkód); (mat.) wyraz, obliczenie, rozwiązanie.
evaluation **of an equation** — rozwiązanie równania.
evaluator—taksator.
even numbers—liczby parzyste.
evolution — rozwój, ewolucja; wyciąganie pierwiastka.
to carry out an *evolution* — wyciągnąć pierwiastek.
exact location—dokładne umiejscowienie.
exactitude, exactness — ścisłość dokładność.
examination—badanie, oględziny, rewizja, egzamin.

examine—sprawdzać, badać.
to *examine* **an instrument** — zbadać dokładnie instrument.
excavate — wykopać, odkopać, drążyć.
excavation — wykop, wykopanie, wykopalisko, wydrążenie.
excess—nadmiar, nadwyżka, ekses.
spherical *excess*—nadmiar sferyczny.
excessive—nadmierny, zbytni.
exercise ground—plac ćwiczeń.
exert pressure—wywierać nacisk, naciskać.
exhaustion—wyczerpanie, kolejne eliminowanie.
method of *exhaustion*—metoda kolejnego eliminowania, metoda kolejnego podstawiania.
exhaustive—wyczerpujący.
exhaustive **method**—metoda kolejnego eliminowania.
exhaustive **reconnaissance** — wyczerpujący wywiad.
expand—rozszerzyć się, rozciągać się, rozwodzić się.
expansion—rozszerzenie się rozwój, rozwinięcie, ekspansja.
expansion **in series**—rozwinięcie w szereg.
coefficient of *expansion*—współczynnik rozszerzalności.
heat *expansion* — rozszerzalność cieplna, rozszerzanie się pod wpływem ciepła.
linear *expansion* — wydłużenie, rozszerzanie się liniowe.
substituting for tg Q/2 its *expansion*—podstawiając za tg Q/2 jego rozwinięcie (szeregowe) . . . .
expedient — dogodny, wskazany, praktyczny.
the only *expedient* **method** — jedyna dogodna, praktyczna metoda.
expedition—wyprawa, ekspedycja; pośpiech, wysyłka.
expeditious—szybki, pospieszny.
explanation—wytłumaczenie, objaśnienie.
explanation **of tables**—objaśnienie tablic.
explanation **of the conventional signs and abbreviations**—objaśnienie znaków i skrótów.
explanatory—objaśniający.
exposure—wystawienie na . . .; czas naświetlenia; negatyw.
exposure **counter**—licznik zdjęć.
exposure **interval**—czas naświetlenia.
exposure **scale**—rozpiętość czasu naświetlenia.
instantaneous *exposure*—naświetlenie błyskawiczne, zdjęcie migawkowe.
over-*exposure*—prześwietlenie.
under-*exposure*—niedoświetlenie.
extend — wydłużać (się), powiększać (się), wyciągać (się).
extended and national system of co-ordinates system—rozszerzony i krajowy system współrzędnych.
extended scale—skala powiększona.
extension—wydłużenie, rozszerzenie, zakres, rozległość.
extensive—rozległy, obszerny, znaczny.
extent—zakres, obszar.
extent **of country** — rozległość terenu, kraju.
exterior — strona zewnętrzna (osoby, rzeczy, przedmiotu).
exterior **angle**—kąt zewnętrzny.
exterior **orientation** — orientacja zewnętrzna.
external—zewnątrz, zewnętrzny (otoczenie).
extinction meter—światłomierz.
extract—wyciąg, wyjątek.
extract **from field book**—wyciąg z dziennika polowego.
eyeball—gałka oczna.

eye base—baza oczna (odległość środków obrotu gałek ocznych).
eye lens slide—wyciąg okularowy.
eyepiece—okular.
eyepiece **cup**—muszla okularu.
eyepiece **micrometer**—okular mikrometryczny.
diagonal *eyepiece*—okular łamany.
draw of the *eyepiece*—wyciąg okularu.
micrometer *eyepiece*—okular mikrometryczny.
eyepoint—stanowisko (optyczne), punkt widzenia.
eye-shields—okulary ochronne.
eyot—ostrów, mała wysepka (na rzece).

F

fabric—materia, tkanina, wyrób.
fabricate—wytwarzać, fabrykować.
face—oblicze, powierzchnia; położenie koła.
face left—koło lewe.
face right—koło prawe.
face right, swing right, on zero—koło prawe, obrót w prawo, na zero (na kierunek ostatni = kierunkowi pierwszemu).
changing face—zmiana położenie lunety (z I na II).
friction face—powierzchnia tarcia, powierzchnia cierna.
parting face — powierzchnia, płaszczyzna dzieląca.
factor—czynnik, faktor, mnożnik.
multiplication *factor* **of filter**—współczynnik filtra.
safety *factor*—współczynnik bezpieczeństwa.
factory—wytwórnia, zakład przemysłowy.
faculae—szczególnie jasne plamy na słońcu, zwykle obok plam czarnych; są one trwalsze od plam czarnych i nie są z niemi związane.
fade—znikać, więdnąć, płowieć.
fade **away**—zanikać (*n.p.* światło heliotropu).
fade **out**—schodzić z kierunku, zejść z celowej.
fading—zanik.
Fahrenheit (F. or Fahr.) — Fahrenheit, fizyk niemiecki, wynalazca termometru rtęciowego.
Fahrenheit **thermometer**—termometr Fahrenheita. (t° Fahr. $- 32) \times \frac{5}{9} = t^\circ$ Celsiusza; (t° Cels. $\times \frac{9}{5}) + 32 = t^\circ$ Fahr.
fail—nie udać się, chybić.
failing—błąd, zawód.
failure—niepowodzenie, zawód.
fair—uczciwy, jasny; jarmark.
fair **copy**—czystopis, czystorys.
fair **weather**—ładna pogoda.
faired strut — zastrzał oprofilowany.
fairing—osłona, oprofilowanie, pokrywa.
fairway — kanał żeglowny, linia żeglugi na rzece lub pomiędzy ławicami.
fall of a river—spadek rzeki.
fallow—ugor, odłóg.
to become *fallow*—zmienić się w ugor.
to leave *fallow*—pozostawić odłogiem.
false — fałszywy, sztuczny, nieprawidłowy.
false **crest**—linia ostrej zmiany nachylenia stoku.
false **meridian**—południk przesunięty.
false **origin** — przesunięty początek układu.
farm—gospodarstwo, zagroda.
farmer—rolnik.
farming—uprawa, gospodarka rolna.
farmstead—folwark (ziemia wraz z zabudowaniami), zabudowania folwarczne.

fathom = 6 feet = 1·828799 m.—sążeń; gruntować, zgłębić.
feather-edge—ścięty brzeg, ścięty kant (linii), ostrze.
feature—wygląd, rzeźba terenu, cecha, rys, charakter (kraju); cechować, charakteryzować.
essential *feature*—rys zasadniczy, cecha główna, cecha podstawowa.
main or prominent *feature* — wydatna, wybijająca się forma terenu, wzgl. wydatny punkt lub przedmiot w terenie.
physical *feature*—ukształtowanie fizyczne terenu (góry, rzeki, doliny).
featureless—bez wyrazu.
fell—góra skalista; ścinać, zwalić (drzewo).
fen—bagno, żuławy.
fence—ogrodzenie, płot, parkan; ogrodzić.
to *fence* **off**—ogrodzić płotem.
wire *fence*—ogrodzenie z drutu.
fenced—ogrodzony.
fencing—ogrodzenie, palisada.
wire, iron *fencing*—płot druciany, żelazny.
ferry—prom.
ferry **for foot passengers**—prom dla pieszych.
ferry **for vehicles**—prom dla pojazdów.
fiducial—podstawowy, pewny.
fiducial **edge**—lineał sprawdzianowy.
fiducial **line**—baza kontrolna, bok kontrolny, linia kontrolna.
fiducial **marks** — znaczki kolimacyjne.
field—pole, obszar, zakres działania.
field **adjusting device**—pomoce do rektyfikacji instrumentów w polu.
field **astronomy**—astronomia polowa.
field **book** — raptularz polowy, zeszyt protokołów.
field **glass**—lornetka polowa.
field **inspection**—sprawdzenie w terenie (dla uzyskania szczegółów).
field **instruments** — przyrządy polowe.
field **party**—oddział, grupa polowa.
field **path**—drożyna polna.
field **rod**—tyczka miernicza.
field **survey**—pomiary triangulacyjne i topograficzne, studia polowe.
field **survey coy.**—kompania pomiarowa.
field **tape** — taśma miernicza używana do prac w polu.
field **work**—prace polowe.
field **of sight**—pole widzenia.
field **of telescope** — pole (widzenia) lunety.
field **of view, of vision**—pole widzenia.
magnetic *field* — pole magnetyczne.
objective *field* **of view** — bezwzględne, absolutne pole widzenia.
subjective *field* **of view** — względne, użyteczne pole widzenia.
depth of *field* — głębia pola ostrości.
to illuminate the *field*—oświetlić pole widzenia lunety.
arable fields—pola orne.
figurative — obrazowy, symboliczny.
figurative **writing**—pismo obrazowe.
figure — cyfra, kształt, figura, postać.
dimensional figures—liczby podające wymiary (skrzynki i t.p.).
in round figures—w okrągłych cyfrach.
to be quick at figures—liczyć szybko i dobrze.

to be smart at figures—być dobrym rachmistrzem.
to work out the figures — obliczyć, obrachować, wyrachować.
filament — włókno (krzyż nitkowy).
fill—napełnić, nasycić, nalać.
fill **in details, filling in of details** —nanosić, wprowadzać, wkreślać szczegóły.
film—film, błona.
film **band**—taśma filmowa.
film **base**—podkład filmu.
film **carrier** — urządzenie do przesuwania filmu w ładowniku filmowym.
film **consumption indicator** — licznik zużycia filmu.
film **magazine**—ładownik filmowy, kaseta filmowa.
film **spool**—szpula, rolka do nawijania filmu.
focal *film* **register** — ramka filmowa w ładowniku.
pack *film*—filmy płaskie.
roll *film*—filmy zwijane.
tape *film*—taśma filmowa.
filter—filtr.
colour *filter*, **coloured** *filter* — filtr kolorowy, barwny.
fit—zdolny, nadający się.
fit **in**—dostosować, dopasować, zgadzać się.
fit **on**—nakładać na, przymocować do.
fit **out**—wyposażyć.
a dark glass to fit on the eyepiece—ciemne szkło do nakładania na okular.
the instrument is fitted for latitude observation — instrument jest wyposażony w urządzenie do obserwacyj szerokości.
fitting—okucie, obsada.
fitting out—wyposażenie, zestaw narzędzi.
fix—stanowisko, punkt zaobserwowany; określenie (wyznaczenie) punktu; umocnić, utrwalić, ustalić, wytyczyć.
strength of *fix*—moc wyznaczenia punktu.
to *fix* **a stake into the ground**—wbić (na stałe) kołek w ziemię.
fixed—umocowany, ustalony, stały.
fixed-**focus camera** — aparat o stałej ogniskowej.
fixed **point**—punkt wyznaczony (o znanych współrzędnych).
fixed **scale**—podział stały (nieruchomy).
fixed **star**—gwiazda stała.
fixedness—stałość, nieruchomość.
fixing—zamocowanie, umocowanie, umieszczenie na stałe; utrwalenie (fotografii).
fixing **bath**—kąpiel utrwalająca.
fixing **salt** — sól utrwalająca, utrwalacz.
plane table *fixing*—graficzne (stolikowe) wyznaczenie stanowiska, punktu.
fixture—uchwyt, urządzenie do umocowania.
flag — chorągiewka, chorągiew, wywiesić chorągiew.
to *flag* **a station**—zaznaczyć stanowisko, punkt chorągiewką.
flagman — robotnik pomiarowy, figurant.
flange—wystająca krawędź, kołnierz; półka kątownika.
flap—zasłonka, klapa, języczek; bić, poruszać, machać (skrzydłami).
to *flap* **one's arms**—machać w około ramionami.
flapping — poruszanie, machanie ramionami.
flat—płaski.
flat **country**—kraj płaski nizinny.
flat **curve**—krzywa płaska, łuk płaski.
flattening—spłaszczenie.
flats—kraje, obszary płaskie.
flexibility—giętkość, elastyczność.

flexible—giętki, elastyczny.
flexible **base apparatus**—giętki aparat do pomiaru baz.
float—pływak, tratwa; pływać (na powierzchni płynu), spławiać.
to *float* **freely**—obracać się swobodnie (igła busoli).
floating - bridge — most pływający.
floating mark—znaczek wędrujący.
flood—powódź, przypływ morza.
flood **and ebb**—przypływ i odpływ morza.
flood-**plain**—teren zalewowy.
flush—napływ, strumień wody; pełny, równy, bogaty; przepełnić, zrównać.
to *flush* **over**—przelać się.
to drive a nail *flush* **with the wood**—wbić gwóźdź w drzewo tak by główka schowała się.
fly—mucha; latać, uciekać, rozpaść się.
fly **nut**—nakrętka motylkowa.
flying—latanie.
flying **bridge** — most pływający, tymczasowy.
focal — zwykle w połączeniu z innym wyrazem i określa coś należącego do ogniska.
focal **length**—odległość ogniskowa.
focal **plane** — płaszczyzna ogniskowa.
focal **plane shutter**—migawka szczelinowa (w płaszczyźnie ogniska).
focal **point of a mirror**—ognisko zwierciadła.
amended *focal* **length** — ogniskowa zastępująca w przetworniku ogniskową aparatu fotograficznego.
focalize—ogniskować, sprowadzać do ogniska.
focus (*l.mn.* **foci, focuses**) — ognisko; nastawiać na ostrość.
focus **on, for infinity**—nastawić na nieskończoność.
fixed-*focus* **camera**—aparat fotograficzny o stałej ogniskowej.
front, rear *focus* — ognisko przednie, tylne.
imperfect *focus*—paralaksa.
out of *focus*—nieostry, wyprowadzony z ogniska, nie zogniskowany.
principal *focus*—ognisko główne.
focusing — sprowadzanie do ogniska.
focusing **of telescope**—nastawienie lunety na ostrość.
focusing **pinion**—trzpień śruby wyciągowej (lunety).
focusing **screw**—śruba wyciągowa (lunety).
fog—mgła (gęsta); zaćmić, zamglić.
drizzling *fog*—mgła rosząca.
ground *fog*—mgła przyziemna.
high *fog*—mgła wysoka.
hill *fog*—mgła górska.
lifted *fog*—mgła uniesiona.
persistent *fog*—mgła trwała.
wet *fog*—mgła wilgotna.
foggy—silnie zamglony.
fold—fałda.
foot = 0·3047999 m.—stopa; opór, łapa.
foot-**bridge**—kładka dla pieszych.
foot-**hills**—przedgórze, podgórze.
foot-**plate**—podstawa, płyta podstawy.
foot-**rule**—klinometr składany, pochyłomierz składany.
foot **run**—stopa bieżąca.
footage — długość wyrażona w stopach.
footnote—uwaga, odnośnik (na dole stronicy); notka.
footpath—ścieżka dla pieszych.
footpaths marked for tourists—szlaki turystyczne znaczone w terenie.
for service use only—wyłącznie do użytku służbowego.
force—siła, gwałt; zmuszać.

to *force* **a screw**—wkręcać śrubę siłą.
ford—bród; przejść w bród.
fordable—możliwy do przebycia, do przejścia w bród.
fore—przedni, położony przed.
fore-and-aft overlap — krycie w szeregu (w przód i wstecz).
fore-and-aft tilt—nachylenie podłużne (w kierunku lotu).
forecast — przewidywać, przepowiadać.
forecaster—synoptyk.
forecasting—przepowiednia, prognoza.
foreground—plan przedni, przedpole.
foreshore — wybrzeże zalewane podczas przypływu.
foreshorten—rysować w perspektywie, przedstawić perspektywicznie.
foreshortening of the scale — perspektywiczne skrócenie skali.
foresight—przewidywanie; przewidywać; obserwacja celowej w przód (niwelacja, poligony).
forest—las.
forest **administration** — zarząd leśny.
forest **district**—leśnictwo.
forest-**guard** — strażnik leśny, gajowy.
forest-**house**—gajówka.
forest **law**—prawo leśne.
the national *forests* — lasy państwowe.
forester—leśniczy.
forestry—leśnictwo (nauka).
forestry **headquarters** — nadleśnictwo.
forge—kuźnia.
fork—widełki, widelec, uchwyt; widełkowaty; rozwidlać.
forked—rozwidlony (gałąź, droga).
forking—rozwidlenie.
form—kształt, postać, formularz, druk; kształtować, formować.
form-**line** — warstwica przybliżona na szkicu.
formal — prawidłowy, oficjalny, regularny.
former—szablon, forma do odlewu, matryca, szkielet, rama, szpula, korpus cewki; dawny, poprzedni, pierwszy.
formless—bezkształtny.
formula (-as, -ae)—wzór, formuła, przepis.
empiric *formula* — wzór empiryczny.
reduction *formula* — wzór redukcyjny.
fortress—twierdza.
forward bearing—azymut z punktu stania, azymut od obserwatora do przedmiotu.
forward reading—odczyt w przód.
foul—splątać, zwijać, uszkodzić.
the rope will *foul*—lina splącze się, pozwija się.
foundation — podstawa, fundament.
foundry—odlewnia, huta.
fountain — źródło, fontanna, wodotrysk.
fountain **pen**—wieczne pióro.
four-couple camera—poczwórna kamera (lotnicza).
fraction—ułamek.
decimal *fraction*—ułamek dziesiętny.
improper *fraction* — ułamek niewłaściwy.
fractional—ułamkowy.
fracture — złamanie, pęknięcie, złom, przełom; złamać, zdruzgotać.
fragile—kruchy, słaby, łamliwy (materiał).
frame — rama, obramowanie; oprawić, obramować.
printing *frame*—kopiorama.
framework—kadłub, szkielet, podstawa, fundament; praca podstawowa, ramowa.
framework **of fixed points** — sieć punktów stałych, sieć triangulacyjna.

free play—luz.
freehand drawing—rysunek odręczny.
freezing-point — punkt zamarzania.
freight—przewóz, ładunek, fracht.
freight **train**—pociąg towarowy.
frequency—częstotliwość.
frequency **of errors**—częstotliwość powtarzania się błędów.
high, low *frequency* **current**—prąd wysokiej, niskiej częstotliwości.
friction—tarcie, wcieranie.
frictional—cierny, trący.
frictionless—pozbawiony tarcia.
fringe — sznur, działka (pole, zarośla).
front—przód, czoło.
front **nodal point**—przedni punkt węzłowy (układu optycznego).
front-**sight**—część celownika od strony obiektywu.
front-**view**—widok z przodu, front, elewacja (gmachu).
frontier—granica, pogranicze.
frontier **guard post**—posterunek straży granicznej, strażnica.
frontier **post**—słup graniczny.
frustrum—trzon (stożka, ostrosłupa), odcięta przy podstawie część stożka.
frustrum **cone**—stożek ścięty.
fulcrum (*l.mn.* **fulcrums, fulcra**)—punkt zawieszenia, punkt podparcia.
fulfil—spełnić, wypełnić.
to *fulfil* **an equation**—spełnić równanie.
to *fulfil* **someone's instruction**—wypełnić czyjeś polecenie, instrukcję.
full—pełny, zupełny, obfity.
full **aperture** — pełny otwór (obiektywu).
full **in the centre**—w samym środku, w centrze.
function — czynność. działanie, funkcja, urzad; działać.
algebraic *function*—funkcja algebraiczna.
functional—funkcyjny (matemat.).
fund—zasób, fundusz; lokować kapitał.
fundamental—zasadniczy, podstawowy.
funded capital — kapitał zainwestowany.
fungus (*l.mn.* **funguses, fungi**) — grzybek niszczący drzewo; zamglenie obiektywu przez mikroorganizmy.
fungus **pest**—zaraza grzybowa.
funnel—lejek, komin (statku).
furbish — polerować, czyścić (metale).
furcation—rozwidlenie.
furlong = 220 yards = 660 feet = 201·1678 m.
furnace—piec (przemysłowy).
blast *furnace*—wysoki piec hutniczy.
fusion—zespolenie, zlanie, fuzja.
stereoscopic *fusion*—zlanie stereoskopowe, fuzja stereoskopowa.

G

galactic—galaktyczny.
galactic **nebula**—mgławica galaktyczna.
galaxy—galaktyka, droga mleczna.
gale—wichura.
gallon—galon angielski = 4·54112 l.
galon amerykański = 3.78 l.
gangue—złoże kruszcowe, pokład.
gap—szczelina, szpara, szczerba, luka (brak lub niewystarczające pokrycie i krycie fotografiami).
gap **gauge**—szczelinomierz.
gape—otwór, luka; rozdziawienie (ust).
garden—ogród.

hop-*garden*—plantacja chmielu.
gas—gaz.
gas-**holder**—zbiornik gazu.
gas-**plant**—gazownia.
gas-**tank**—zbiornik gazu.
gas-**thread**—gwint gazowy.
gas-**works**—gazownia.
gasket—uszczelka.
gate—brama, wejście; stawidło.
gate-**keeper**—odźwierny, stróż.
gate-**way**—wjazd, wrota, przejście.
gauge—sprawdzian, szablon, tor, norma, wskaźnik; sprawdzać, mierzyć, znaczyć.
height *gauge* — wskaźnik wysokości.
tide *gauge*—mareograf.
water *gauge*—wskaźnik poziomu wody, wodowskaz.
gauged — kalibrowany, standaryzowany.
gear—tryby, zazębienie; zazębiać się.
gear **ratio** — stosunek przekładni.
gear **transmission**—tryby przekładni, koła zębate przekładni.
gear **wheel**—koło zębate.
gelatine—żelatyna.
gelatine **paper** — papier żelatynowy.
gelatine **solution**—roztwór żelatynowy.
generate—począć, sprawić.
generator—sprawca, wzbudzacz, generator.
geocentric—geocentryczny.
geodesic—geodezyjny; linia geodezyjna.
geodesy—geodezja.
geodetic = **geodetical** = **geodesic** —geodezyjny.
geodetic **point**—punkt geodezyjny.
geodetic **survey(ing)** — pomiary geodezyjne.
geodetic **triangulation** — triangulacja podstawowa (I rz.).
geographer—geograf.
geographic—geograficzny.
geographic **latitude** — szerokość geograficzna.
geographic **longitude** — długość geograficzna.
geographical mile — mila geograficzna.
G.S.G.S. = **Geographical Section, General Staff** — Oddział Geograficzny Sztabu Głównego.
geography—geografia.
physical *geography* — geografia fizyczna i fizjograficzna.
statistical *geography* — geografia statystyczna i ekonomiczna.
geoid—geoida.
geological—geologiczny.
geologize—prowadzić studia geologiczne (nad krajem, obszarem i t.d.).
geology—geologia.
geometer, geometrician — geometra, mierniczy.
geometric problem—zadanie geometryczne.
geometric proposition — twierdzenie geometryczne.
geometrical—geometryczny.
geometrical **relationship**—związek geometryczny.
geometrical **ratio**—stosunek geometryczny.
geometrical **position** — miejsce, położenie geometryczne.
geometry—geometria.
analytical *geometry* — geometria analityczna.
co-ordinate *geometry*—geometria analityczna.
descriptive *geometry*—geometria wykreślna.
solid *geometry*—geometria przestrzenna, stereometria.
gib—zabezpieczenie klinowe, przeciwklin.
gib **and cotter**—klin i przeciwklin.
gild—pozłacać, złocić.
gilding—pozłota.
leaf *gilding*—pozłótka w listkach.

gilt—pozłocony, złocony.
gilt-**edged**—złocony na brzegu, o złoconych brzegach.
gilt-**lettered** — tytuł złoconymi literami (książka).
gimbals—widełki, łożysko widełkowe, zawieszenie widełkowe.
gimlet — świderek, świder (do drzewa).
gird—opasać, otoczyć.
girder—wieniec, wspora, dźwigar.
diagonal *girder*—zastrzał (wieży, sygnału).
giroscope, girostate—żyroskop.
glacial—lodowcowy, lodowaty.
glacial **erosion**—erozja lodowcowa.
glacial **period**—okres lodowcowy.
glaciation — zlodowacenie, pokrycie lodem (ziemi).
glacier—lodowiec.
glaciered—zlodowaciały, pokryty lodowcem.
glass—szkło.
glass **coloured in the process**—szkło barwione w masie w trakcie topienia.
glass **plate**—płyta szlana, klisza.
optical *glass*—szkło optyczne.
magnifying *glass*—szkło powiększające.
glass-house—cieplarnia.
glass-works—huta szklana.
glasses—lornetka, okulary.
glaze — połysk, emalia, glazura, powłoka; polerować, emaliować, pokrywać glazurą.
glazed—pokryty emalią, glazurą.
glazing — nadawanie wysokiego połysku; nabłyszczanie, satynowanie (fotografii).
glazing **drum** — nabłyszczarka bębnowa.
glazing **machine**—nabłyszczarka, maszyna do nabłyszczania.
glen—wąwóz, wąska dolina w górach.
glide—ślizgać się, upływać.
glider—szybowiec.
glim—światło (świecy).
glimmer—płomyk, słabe światełko; słabo świecić, świtać, przeświecać przez.
globe—kula ziemska, kula, globus.
globular—kulisty, sferyczny.
globular **cluster** — rój kulisty (gwiazd).
globule—cząstka (kulista), kropelka, kuleczka.
gloss—połysk, blask, komentarz.
glossary—komentarze, objaśnienia (tłumaczeń).
glossy—połyskujący, lśniący.
glow — żarzenie; żarzyć się (świecić czerwono).
glue—klej; kleić.
glue-**heating apparatus**—aparat do gotowania kleju.
albumenoid *glue*—klej białkowy.
cold *glue* — klej zimny (*n.p.* certus).
ordinary *glue*—klej zwykły.
glued joint—połączenie klejone.
gluepot—naczynie na klej.
gluten—klej roślinny.
glutenize—doprowadzić do stanu klejowatego.
glutinous—klejowaty, klajstrowaty.
gnomon—gnomon.
gnomonic projection — odwzorowanie gnomoniczne.
gold—złoto.
gold **chloride**—chlorek złota.
gold **field**—teren, pole złotonośne.
gold **leaf**—pozłótka, rozklepane złoto.
gold **plating**—pozłacanie, okładanie złotem.
native *gold*, **virgin** *gold*—złoto rodzime.
golden number—liczba złota.
goniometer—goniometr.
gorge—wąwóz, parów (w górach: brama).
gouge—dłuto półokrągłe, wklęsłe.
gouge **out**—żłobić.
gouging—żłobienie (praca).
gouging **out**—wyżłobienie (półokrągłe).
government district office—starostwo.

governor = regulator — regulator, rozrząd, urządzenie rozrządcze.
gradate—stopniować (*n.p.* kolory).
gradation—stopniowanie; postęp.
grade — grad (miara kątowa); gatunek, klasa; klasyfikować, porządkować.
gradient—spadek.
gradient **is ratio of vertical interval (V.I.) to horizontal equivalent (H.E.)** —spadek jest stosunkiem stopnia warstwicowego do poziomego odstępu warstwic.
barometric *gradient* — szybkość spadku ciśnienie barometrycznego mierzona prostopadle do izobary.
gradual—stopniowy.
gradual **slope** — łagodny stok, łagodne zbocze.
graduation—podział.
graduation **mark** — kreska podziałowa.
error of *graduation*—błąd podziału.
graduated circle—koło podziałowe, krąg (teodolitu).
graduated **drum**—bęben z podziałką (przy mikroskopie).
grain — ziarno; gran = 0·0647989 gr.
grange—folwark wraz z zabudowaniami.
granular — ziarnisty (o powierzchni).
granularity — ziarnistość (marmuru, alabastru).
granulate—ziarnować, granulować (płytę).
granulation—ziarnowanie, granulowanie.
granule—ziarnko (kruszcu, minerału).
graph — wykres, graficzne rozwiązanie problemu.
graphical — rysunkowy, graficzny.
graphical **adjustment (of plane table traverse** — wyrównanie graficzne (ciągu stolikowego).
graphical **intersection**—graficzne wcięcie w wprzód.
graphical **method** — sposób graficzny, metoda graficzne.
graphical **representation**—wykres, przedstawienie graficzne.
graphical **resection** — graficzne wcięcie wstecz.
graphical **triangulation**—triangulacja graficzna.
graphics—grafika.
graphite—grafit.
to coat with *graphite*—grafitować, pokryć grafitem.
grass—trawa.
grass-**covered,** *grass*-**grown**—pokryty, porosły trawą.
grass-**land**—łąki, prerie.
grassy—trawiasty.
graticule—siatka geograficzna (na mapie); krzyż nitkowy; rysunek.
graticule **intervals**—odstępy siatki geograficznej na mapie.
map *graticule* — (geograficzna) siatka mapy.
plotting the *graticule*—nanoszenie, wykreślanie siatki (na mapie).
grave—grób.
prehistoric *grave*—grób, kurhan przedhistoryczny.
gravel—żwir; żwirować.
gravel **pit** — żwirowisko, dół żwirowy.
gravelled path—żwirowana ścieżka.
gravimetric—grawimetryczny.
gravimetry—grawimetria.
gravitate—obracać się w około czegoś, toczyć się w około, ku; grawitować.
gravitation—siła ciążenia, ciążenie do . . ., grawitacja.
constant of *gravitation* — stała grawitacyjna, stała przyciągania.

law of *gravitation* — prawo ciążenia.
gravity—siła ciężkości.
gravity **acceleration** — przyspieszenie siły ciężkości.
centre of *gravity*—środek ciążenia.
direction of *gravity*—kierunek siły przyciągania, ciążenia.
graze—muskać, drasnąć, skubać, paść się.
lines of sight *graze* **an obstruction**—linie celowe prawie dotykają przeszkodę.
grazing rays—promienie biegnące tuż nad przeszkodą, celowa przyziemna.
grease — smar (stały), maź; smarować.
bone *grease*—smar kostny.
greaseproof — nieprzepuszczalny dla smaru.
Great Bear—Wielka Niedźwiedzica.
great circle—koło wielkie (na kuli).
grid—siatka kilometrowa, kratka.
grid **bearing** — azymut topograficzny, kąt kierunkowy.
grid **lettering**—opis siatki kilometrowej, oliterowanie siatki.
grid **lines** — linie siatki kilometrowej.
grid **method**—metoda siatkowa.
grid **north (G.N.)**—północ topograficzna.
grid **origin** — poczatek układu siatku kilometrowej.
grid **reference**—współrzędne w odniesieniu do siatki km.
grid **system**—układ siatki geograficznej lub kilometrowej.
distorted *grid*—siatka perspektywiczna.
parallactic *grid*—siatka paralaktyczna (zastępująca znaczek wędrujący).
spatial *grid*—siatka przestrzenna, siatka stereoskopowa.
square *grid*—siatka kwadratów.
gridded—pokryty siatką, kratkowany.
gridded **map**—mapa z siatką kilometrową.
gridiron—krata.
gridiron **system of triangulation**—triangulacja I rz. łańcuchowa wzdłuż południków i równoleżników.
grit—pył, piasek; ciało obce.
groove—rowek, wyżłobienie.
gross — ciężki, gruby, ogólny, ordynarny; = 12 tuzinów.
gross **mistake**—gruby błąd.
ground—grunt, ziemia, teren; dno, podstawa, tło, zasada, powód; uzasadniać, założyć.
ground **fog**—mgła przyziemna.
ground **glass (plate)**—matówka, szkło matowe.
ground **landlord**—właściciel ziemski.
ground **photogrammetry** — fotogrametria naziemna.
ground **plan**—rzut poziomy, plan poziomy, zdjęcie terenu.
ground **plane**—płaszczyzna terenu.
ground **plumb point**—rzut punktu nadirowego na powierzchnię ziemi.
ground **point**—punkt w terenie.
ground-**rent**—czynsz dzierżawny, cena dzierżawna.
ground **sector,** *ground* **zone** — wycinek terenu.
ground **speed**—szybkość względna (samolotu).
ground-**water**—woda zaskórna.
broken *ground*—teren nierówny.
dead *ground*—pole martwe.
difficult *ground*—teren ciężki.
drill *ground*, **exercise** *ground*—pole ćwiczeń.
flat *ground*, **hilly** *ground*—teren płaski, teren falisty.
marshy *ground*, **muddy** *ground*—teren bagnisty, teren błotnisty.
sandy *ground*—teren piaszczysty.
soaked *ground* — teren podmokły.

swampy *ground*—teren bagnisty (gąbczasty).
undulating *ground*—teren falisty.
to point out on the *ground*—wyznaczyć w terenie.
groundwork—podstawa, fundament, praca podstawowa.
group—grupa, grupować.
grove—gaik, lasek, grupa drzew.
growth—wzrost, rozwój, postęp, narośl.
to attain full *growth*—osiągnąć pełny rozwój.
guardhouse—odwach.
gudgeon—czop, koniec, oś.
guide—wodzik, wodzidło, prowadnica, przewodnik; prowadzić.
guide **arm**—drążek, ramię wodzące.
guiding rule—drążek, ramię wodzące.
gulf—zatoka, odnoga morska.
gum—guma, dziąsło; gumować, kleić.
gum-**arabic**—guma arabska.
British *gum*—dekstryna, klej.
gummed — gumowany, żywicowany.
gumming — gumowanie, żywicowanie.
guy—lina.
guyed — (sygnał) wzmocniony linami.
gyroscopic stabilization — stabilizacja żyroskopowa (samolotu, kamery).
G.A.N. (**Greenwich Apparent Noon**)—rzeczywiste słoneczne południe Greenwich.
G.A.T. (**Greenwich Apparent Time**) rzeczywisty czas słoneczny Greenwich.
G.M.M. (**Greenwich Mean Midnight**) — średnia północ Greenwich.
G.M.N. (**Greenwich Mean Noon**)—średnie południe Greenwich.
G.M.T. (**Greenwich Mean Time**)—średni czas Greenwich.
G.S.N. (**Greenwich Sidereal Noon**) — południe gwiazdowe Greenwich.
G.S.T. (**Greenwich Sidereal Time**) —czas gwiazdowy Greenwich.

H

hachures (**vertical, horizontal**)—kreski (pionowe, poziome) do przedstawienia rzeźby terenu.
haft—rączka, rękojeść, trzonek.
hail—grad.
hail-**stone** — bryłka, ziarnko gradu.
hail-**storm**—burza gradowa.
soft *hail*—krupy (gradowe).
hair — włos, siatka.
half (*l.mn.* **halves**)—pół, połowa.
half-**measure**—półśrodek.
half-**round**—półokrągły.
half-**way**—w połowie, w pół drogi.
in halves—na pół, po połowie, pół na pół.
halo—aureola, odblask.
anti-*halo*, **non halating**—przeciwodblaskowy (płyty, filmy).
hamlet—przysiółek, wioska.
hammer—młotek; kuć, klepać.
hammer-**head**—obuch.
hammer **and pegs** — młotek i kołki.
hand—ręka, robotnik, wskazówka (zegara).
hand-**brake**—hamulec ręczny.
hand-**crank**—korbka ręczna.
hand-**drive**—napęd ręczny.
hand-**level**—niwelator ręczny.
lend a *hand*—pomagać.
handbook—podręcznik.
handful—garstka, trochę.

handle—rękojeść, uchwyt, trzonek, rączka; obchodzić się z czem, władać, manipulować.
hang—pochyłość, stok; zawiesić, zaczepić.
harbour — przystań, schronienie; schronić, schować.
harbour **station** — dworzec portowy, dworzec morski.
hard—twardy, mocny, nieugięty; silnie, twardo, mocno.
hard **steel ball**—kulka z twardej stali.
harm—krzywda, szkoda, niekorzyść; szkodzić, krzywdzić.
harmonic—harmoniczny.
harmonic **constant**—stała harmoniczna.
harmonic **curve** — krzywa harmoniczna.
harmonic **motion** — ruch harmoniczny.
harmonical progression — postęp harmoniczny.
harmonize—uzgodnić, zharmonizować.
hatch—szrafować.
haul — masa którą trzeba przetransportować na pewną odległość; ciągnąć, transportować.
haul **distance**—odległość transportu (przy wykopach i nasypach).
haze — lekka mgła, mgiełka; zamglić.
haziness—zamglenie, mglistość.
hazy—mglisty, zamglony.
head—głowa; główka gwoździa; cypel; nasadzić główkę.
head **of navigation for rafts or timber**—początek spławności rzeki.
head **of steam navigation** — początek żeglugi.
quick levelling *head*—głowica przegubowa.
heading—kurs, kierunek (lotu).
headland—cypel.
headquarters — centrala, kierownictwo, dowództwo.
forestry *headquarters*—nadleśnictwo (urząd).
health resort—uzdrowisko.
heat — ciepłota, gorąco, upał; ogrzać.
heat **constant**—stała cieplna.
heat **energy**—energia cieplna.
heat-**ray**—promień cieplny.
specific *heat*—ciepło właściwe.
unit of *heat*—jednostka cieplna (kaloria).
hectare—hektar (10000 m²).
hectograph—powielacz, hektograf.
hedge—żywopłot, szpaler; otoczyć żywopłotem, ogrodzić.
to *hedge* **off**—odgrodzić żywopłotem.
height — wysokość, wyniosłość, wzniesienie; podwyższyć.
height **above sea-level**—wysokość nad poziomem morza.
height **arm**—ramię lub wodzidło wysokościowe (w autografie).
height **bridge**—wózek wysokości.
height **computation** — obliczenie wysokości.
height **mark** — reper wysokościowy.
height **measurer** — hypsometr (przyrząd do pomiaru wysokości przy pomocy temperatury wrzenia).
height **sickness**—choroba górska.
height **slide** — suwak wysokościowy (autograf).
height **spot**—kota.
height **wheel** — korba kołowa wysokościowa (autograf).
determination of *height* — wyznaczenie wysokości.
instrumental *height* — wysokość instrumentu.
heights in metres—wysokości w metrach.
helical — spiralny, ślimakowaty, śrubowy.
helical **groove**—rowek spiralny.
helical **line**—linia śrubowa.

helical **spring**—sprężyna spiralna.
heliocentric—heliocentryczny.
heliochromy—fotografia kolorowa.
heliograph—heliograf (przyrząd notujący nasłonecznienie); aparat do sygnalizacji świetlnej.
heliography—heliografia.
heliogravure—heliograwiura.
heliometer—heliometr.
heliotrope—heliotrop (przyrząd do sygnalizacji przy pomocy słońca).
heliotropic (light)—(światło) heliotropu, heliotropowy.
helix (*l.mn.* **helices**)—linia spiralna, ślimacznica, wężownica, linia śrubowa.
hemicycle—półkole, półkrąg.
hemisphere—półkula ziemska (północna lub południowa).
hexagon—sześciokąt.
hexagonal—sześcioboczny, sześciokątny.
hexahedron—sześciościan.
high—wysoki.
high **oblique**—o dużym nachyleniu, zdjęcie lotnicze nachylone (z linią horyzontu).
high **pressure** — wysokie ciśnienie.
high **road**—szosa główna, magistrala.
high-**tension** (**H.T.**) — wysokie napięcie.
high-**tension line**—linia wysokiego napięcia.
high **water**—przybór, wysoki stan wody.
high-**water mark**—znak wysokości przyboru wody.
highland—kraj górski, wyżynny.
highway—gościniec, trakt.
super *highway*—autostrada.
hill—wzgórze (góra poniżej 2000 stóp).
hill **features**—charakter, rzeźba wzgórz.
hill-**shading**—cieniowanie stoków rzeźby terenu na mapie.
hill-**toning** — przedstawienie wzgórz na mapie przy pomocy cieniowania barwnego.
hill-**top**—szczyt pagórka, wzniesienia.
range of hills—łańcuch górski.
sand-hills—wzgórza piaszczyste, wydmy.
hillock—pagórek (odosobniony).
hillside—zbocze (pagórka, góry).
hilly—pagórkowaty.
hinge—zawias, przegub, uszko, umocowanie około którego coś się obraca.
hinged staff—łata składana (nie zsuwana!).
hinged strap—zawias płaski, płytka z zawiasem.
hint — wskazówka, wzmianka, aluzja; wskazywać, nadmieniać.
hints to observers, to bookers—wskazówki dla obserwatorów, dla protokolantów.
hoarfrost—szron.
hoist—winda, dźwig.
hoist **up** — wyciągnąć blokiem do góry (instrument na wieżę), wciągnąć na maszt (chorągiew).
hold—ujęcie, uchwyt; trzymać się, wstrzymać, stawić opór.
hold-**back**—przeszkoda, zawada.
hold **back**—wstrzymać, ukryć, z tyłu.
holder—dzierżawca; uchwyt.
holding—dzierżawa, wynajem.
agricultural *holding* — dzierżawa rolna.
hole — dziura, otwór; przebić, przewiercić.
hollow — zagłębienie, zapadłość; pusty, próżny, wydrążony.
holostigmat (completely stigmatic)—całkowity anastygmat.
homocentric (the same centre of projection) — współcentryczny.
homogeneity—jednorodność, jednolitość.

homogeneous—jednorodny.
homogeneous **co-ordinates** — współrzędne jednorodne, współrzędne homogeniczne.
homologous — odpowiedni, odpowiadający, homologiczny.
hone—osełka, kamień do ostrzenia; ostrzyć na kamieniu.
hood — kaptur, pokrowiec w kształcie worka; przykryć pokrowcem (instrument).
hooded — przykryty pokrowcem, kapturem.
hook—hak, haczek; zahaczyć, zaczepić, zakrzywić.
swivel *hook*—hak luźno obracający się w obsadzie.
hooked — haczykowaty, zakrzywiony, zagięty.
hoop—obręcz; ścisnąć obręczą.
hop—chmiel.
hop **garden**, *hop* **ground**—chmielarnia.
horizon—horyzont, widnokrąg.
artificial *horizon*—horyzont sztuczny.
distant *horizon* — horyzont pozorny, widomy.
geocentric *horizon* — horyzont geocentryczny.
rational, true *horizon*—horyzont rzeczywisty.
sensible, apparent, visible *horizon* —horyzont pozorny, horyzot widomy.
horizontal—poziomy.
horizontal **angle**—kąt poziomy.
horizontal **axis** (*l.mn.* **axes**) — oś pozioma.
horizontal **circle**—koło poziome.
horizontal **circle clamp**—śruba zaciskowa koła poziomego.
horizontal **circle tangent screw**—leniwka koła poziomego.
horizontal **component of the earth magnetism**—składowa pozioma magnetyzmu ziemskiego.
horizontal **distance** — odległość pozioma.
horizontal **equivalent** (**H.E.**)—poziomy odstęp warstwic (Słownik Wojsk. mylnie: równowartość pozioma).
horizontal **hachures** — kreski poziome do przedstawienia rzeźby terenu.
horizontal **hairs**—nitki poziome (okularu).
horizontal **plan**—rzut poziomy.
horizontal **readings**—odczyty koła poziomego.
horizontality—poziomość.
horse-power (**H.P.**)—koń parowy (K.M.).
horticultural—ogrodniczy.
horticulture—ogrodnictwo.
hostel—schronisko.
youth *hostel* — schronisko dla młodzieży.
hour—godzina.
hour **angle**—kąt godzinny.
hour **circle**—koło godzinne.
hour **hand** — mała skazówka (zegara).
sidereal *hour* **angle** — kąt godzinny gwiazdowy.
house—dom; mieszkać, obejmować, zawierać, dawać osłonę.
house **property**—nieruchomości budowlane.
housing—gniazdo, obsada, skrzynka, pomieszczenie.
housing **conditions** — warunki mieszkaniowe.
housing **socket**—obsada, gniazdo, oprawa (osi instrumentu).
hovel—buda, szopa.
human settlement—osiedle.
humid—wilgotny, mokry.
humidify—zwilżyć.
humidity—wilgotność.
absolute *humidity* — wilgotność bezwzględna.
relative *humidity* — wilgotność względna.
specific *humidity* — wilgotność właściwa.

hundredweight (cwt) = 8 stones = 112 funtów ang. = 50.802 kg. = centnar.
hunting lodge—domek myśliwski.
hut—chałupa, chata.
hutments—baraki drewniane.
hydrographer — inżynier wodny, hydrograf.
hydrographical surveying — pomiary wodne, pomiary hydrograficzne.
hydrographic office — biuro pomiarów wodnych.
hydrography—pomiar wód, hydrografia.
hydrometer—przyrząd do pomiaru ciężaru właściwego płynów, hydrometr.
hydroplane—wodnopłatowiec.
hyperbola—hyperbola.
hyperbolic(al)—hyperboliczny.
hyperboloid—hyperboloida.
hypotenuse, hypoteneuse—przeciwprostokątna.
hypsograph — suwak hypsometryczny (do obliczania wysokości z kątów wysokościowych i odległości).
hypsometer (boiling-point thermometer — hypsometr (przyrząd do pomiaru wysokości według temperatury punktu wrzenia).
hypsometric—hypsometryczny.
hypsometrical diagram — szkic hypsometryczny.

I

ice-breaker—łamacz lodu.
ice **period**—epoka lodowcowa.
ice-**sheet**—pokrywa lodowa.
icicle—sopel lodu.
identification—utożsamienie.
identify — stwierdzić tożsamość, utożsamić.
to *identify* **a signal, a point** — utożsamić sygnał, punkt.
identity—tożsamość.
identity **card** — dowód osobisty, legitymacja.
igneous — ognisty, żarzący się, ogniowy.
igneous **rocks**—skały wybuchowe.
ill-conditioned — źle uwarunkowany, w złym stanie.
ill-**defined** — źle określony, niezdecydowany (co do kształtu, formy, *n.p.* obraz lub światło w lunecie).
ill-**shaped** — niekształtny, źle sformowany.
illuminate—oświetlać, rozświetlać, oświecić.
illuminated — oświetlony, rozjaśniony.
illumination—jasność, oświetlenie, jasność obrazu.
illumination **of a lens**—siła światła obiektywu.
strength of *illumination* — natężenie światła.
image—obraz, wyobrażenie; wyobrażać, przedstawiać.
image **centre** — punkt główny obrazu geom. (przecięcie osi tłowych), środek obrazu.
image **of object**—obraz przedmiotu.
image **field**—pole obrazu, obszar pokryty przez obraz (fotografię).
image **space**—przestrzeń obrazu.
curvature of the *image* **field**—wygięcie pola obrazu.
derived *image* — fotografia niekontaktowa.
flattening of the *image* **field** — spłaszczenie pola obrazu.
latent *image*—obraz utajony, niewidoczny.
mirror *image*—obraz odbity w lustrze, obraz odwrócony.
optical *image* **centre**—optyczny punkt główny obrazu (punkt przebicia osi optycznej z płaszczyzną obrazu).
pseudoscopic space-*image* — odwrócony obraz plastyczny, obraz pseudo-stereoskopowy.
real *image*—obraz rzeczywisty.
space-*image*—obraz plastyczny, obraz przestrzenny.
space-*image* **reversed in depth**—odwrócony obraz plastyczny, obraz pseudo-stereoskopowy.
virtual *image*—obraz urojony.
imaginary—urojony.
imaginary **quantity** — wielkość urojona.
imperial yard — jard = 0.9143918 francuskiego metra urzędowego = 0.9143992 metra międzynarodowego.
inaccessible—niedostępny, niedościgły, nieprzystępny.
the *inaccessible* **base** = (δ – 45 **method**)—metoda Hansena wyznaczenia punktów, dwustanowiskowe wcięcie wstecz na dwa punkty.
inaccuracy — niedokładność, nieścisłość.
inaccuracy **of setting in the meridian** — niedokładność ustawienia w południku.
inaccurate—niedokładny, nieścisły.
inch = 0.02539998 m.—cal.
one cubic inch = 16.3870253 cm³. —cal sześcienny.
one square inch = 6.4515898 cm². —cal kwadratowy.
incidence — wpadanie, zetknięcie się.
angle of *incidence* — kąt padania.
inclination — nachylenie, skłonność.
inclination **of the air base** — nachylenie bazy lotniczej (do płaszczyzny poziomej).
inclination **of line of sight to horizon** — nachylenie linii celowej do horyzontu

incline — nachylenie, pochyłość; pochylić.
inclined — nachylony, pochylony, skłonny.
inclined **sight**—celowa pochyła.
included angle—kąt wewnętrzny, kąt zawarty.
incorporation — wcielenie, włączenie.
increase — wzrost, przyrost; wzrastać.
increment—przyrost, wzrost.
indefinite—nieokreślony, nieoznaczony.
independent variable — zmienna niezależna.
indeterminable — niewyznaczalny, nie do określenia.
indeterminate — nieokreślony, niewyraźny.
indeterminate **case in resection**—niewyznaczalny przypadek przy wcięciu wstecz.
index (*l.mn.* **indexes, indices**) — wskaźnik, skazówka, skorowidz, wykaz, wykładnik.
index **error**—błąd punktu zerowego.
index **finger**—wskazówka wskaźnika.
index **mark**—wskaźnik.
index **to boundaries** — szkic podziału administracyjnego, szkic granic politycznych.
index **of refraction**—współczynnik załamania (promieni).
Indian clinometer — klinometr indyjski.
indicator—wskaźnik; licznik (w aparacie fot.).
indirect—pośredni.
indirect **measurement** — pomiar pośredni.
individual — osoba, jednostka; pojedynczy, indywidualny.
individual **error**—błąd osobowy.
individual **observations**—poszczególne obserwacje (każda pojedyncza obserwacja z całości).

inequable, inequal—nierówny, nieregularny.
inequality — nierówność, nieregularność.
the *inequality* $x > y$—nierówność x większe od y.
ineradicable—nieusuwalny.
inert—bezwładny, nieruchomy.
inertia—bezwładność, bezruch.
law of *inertia*—prawo bezwładności.
moment of *inertia* — moment bezwładności.
inferior — niższy, pośledniejszy, podwładny.
inferior **conjunction**—koniunkcja dolna.
infinitesimal calculus—rachunek różniczkowy i całkowy.
infinity—nieskończoność.
infra-red — podczerwony (promienie).
inhabited place—osiedle.
inherent—nieodłączny, wrodzony, przynależny.
initial—początkowy, wyjściowy, pierwotny, pierwszy; parafować.
initial **adjustment** — ustawienie instrumentu na zero.
initial **meridian** — południk początkowy, południk zerowy.
initial **point** — punkt zerowy, punkt do którego biegnie celowa zerowa.
ink—atrament.
ink **in**—wkreślić tuszem.
Chinese *ink*—tusz chiński.
drawing *ink*—tusz kolorowy, tusz kreślarski.
Indian *ink* — tusz czarny w laskach.
inking in—wykreślenie tuszem.
inn—gospoda, karczma, oberża.
Inner Planets (Mercury, Venus, Earth, Mars) — planety wewnętrzne.
inscription—napis.
insert—wstawić, wtrącić, włączyć.
insolate—nasłonecznić.
insolation—nasłonecznienie.
inspection—sprawdzenie, rozważanie, przegląd.
field *inspection*—sprawdzenie w terenie.
to obtain the position of resected point by *inspection*—otrzymać położenie wciętego wstecz punktu na podstawie rozważań pewnych wytycznych (przy wyrównaniu pół-graficznym).
instability—niestałość, zmienność.
instant—chwila, moment; nagły, natychmiastowy; miesiąc bieżący.
mean *instant* **of observation**—średni moment obserwacji.
instrument—instrument, przyrząd.
instrumental — instrumentalny, należący do przyrządu.
instrumental **constant**—stała instrumentu.
instrumental **error** — błąd instrumentu.
instrumental **fittings** — wyposażenie, urządzenie instrumentu.
integer—liczba całkowita, całość.
integral — całka, całość niepodzielna.
integral **calculus** — rachunek całkowy.
integral **sign**—znak całki.
integrally — całkowicie, niepodzielnie.
integrate — całkować, łączyć w całość.
integration—całkowanie, uzupełnienie.
integrity—niepodzielna całość.
intense — mocny, napięty, natężony, intensywny.
intensify—natężać, wzmagać.
intensity—natężenie, siła.
intensity **of light** — natężenie światła.
intensity **of magnetic field** — natężenie pola magnetycznego.

intercept — przeciąć, zatrzymać, odciąć, chwycić.
the hairs are set to *intercept* **the staff by means of screw** —nitki (tachymetru) są nastawiane przy pomocy śruby aż do przecięcia łaty.
interception — zatrzymanie, odcięcie (promieni).
interchange—wymiana, zamiana; zamienić, wymienić.
interchangeability—wymienność.
interchangeable—wymienny.
intercommunicate — komunikować się, łączyć się (radiotelefon).
intercommunication — łączność, porozumiewanie się (środkami łączności).
interfere—przeszkadzać, zderzać się, wtrącać się.
interference—przeszkoda, wtrącanie się.
interference **fringes** — pierścienie Newtona.
interior—wnętrze; wewnętrzny.
interior **angle**—kąt wewnętrzny.
interior **orientation** — orientacja wewnętrzna.
interlace—przeplatać, przetykać.
interlock—przeplatać się, krzyżować się.
intermediate—pośredni, pośredniczący.
intermit — przerywać, zawiesić (pracę).
intermittence — pauza, przerwa, chwilowe zatrzymanie.
intermittent—przerywany.
intermittent **light** — zaćmione, chwilowo przerwane światło.
internal—wewnętrzny.
internal **focusing** — ogniskowanie wewnętrzne.
internal **focusing telescope** — luneta z urządzeniem do ogniskowania wewnętrznego (Wild).
internal **perspective**—perspektywa wewnętrzna.
internal **perspective centre** — środek perspektywy wewnętrznej.
international boundary — granica państwowa.
internodal distance — odległość pomiędzy punktami węzłowymi.
interpolar—międzybiegunowy.
interpolate—interpolować, wstawić pomiędzy.
interpolation — interpolacja (czasem wcięcie wstecz).
interpolation **between the successive tabulated values** —interpolacja pomiędzy kolejnymi wartościami tablicowymi.
interpupillary distance — baza oczna (odległość pomiędzy środkami obrotu gałek ocznych).
interpretation of aerial photos—odczytywanie fotografij lotniczych.
intersect — przecinać, krzyżować.
intersected point—punkt wcięty w przód.
intersecting point — punkt przecięcia.
intersection—przecięcie; wcięcie (wcinanie) w przód.
intersection **control of the planes**—inwersor kątowy (uzgadniający nachylenie płaszczyzn przetwornika).
distance of *intersection* **(of rays through a lens)**—odległość przecięcia się promieni przechodzących przez soczewkę (odległość ogniskowa promieni bocznych).
line of *intersection*—linia przecięcia.
intersidereal—międzygwiazdowy.
interstate—międzypaństwowy.
interstate **boundaries** — granice międzypaństwowe.
interstice — szczelina, rysa, odstęp.

inter-strip distance — odległość pomiędzy osiami lotów sąsiednich szeregów.
interval—odstęp, przedział, przerwa, interwał.
contour *interval*, **vertical** *interval* (**V.I.**) — stopień warstwicowy.
contour at 50 intervals — warstwice co 50 stóp.
bright *intervals* — rozjaśnienia, jasne przerwy.
intervalometer—regulator naświetleń.
intervisibility—wzajemna widoczność.
intervisible—wzajemnie widoczny.
intricate—zawiły, uwikłany, niejasny.
intricate **shape of ground**—zawiły kształt terenu, zawiła rzeźba terenu.
invar—inwar (stop metaliczny).
invar **tapes or wires**—taśmy lub druty inwarowe.
strip of *invar*—taśma, pasek inwarowy (na łatach niwelacyjnych).
inverse—odwrotny.
inversely—odwrotnie.
inversely **proportional**—odwrotnie proporcjonalny.
inversor—inwersor.
hyperbolic *inversor* — inwersor nerkowy (przetwornik A.T.G.).
iris—tęczówka oka, irysówka.
iris-**diaphragm** — przesłona wycinkowa.
iron—żelazo.
iron **foundry**, *iron*-**works**—huta żelazna.
iron **pins**—szpilki żelazne.
ironclad — wyłożony żelazem, okuty żelazem.
irregular — nieforemny, nieregularny, nieprawidłowy.
irregularity — nieforemność, nieprawidłowość.
irregularity **in the screw**—nierównomierność (gwintu) śruby.
irresolvable—nierozwiązalny, nierozpuszczalny.
irrigate—nawadniać.
irrigation—nawadnianie, irygacja.
irrigation **ditch**—kanał, rów nawadniający.
irruption—wdarcie się, wtargnięcie.
irruption **of water**—napływ wód, wdarcie się wód.
island—wyspa.
isle—wyspa.
islet—wysepka.
isobar—izobara (linia równych ciśnień).
isocentre — punkt równokątny (wolny od zniekształceń kątowych), izocentr.
isogon—izogona (linia równych zboczeń magnetycznych).
isogonal—izogonalny, równokątny.
isogonic line—izogona, linia izogonalna.
isohyets—linie równych opadów deszczowych.
isolate—oddzielić, wyodrębnić.
isolated trees — pojedyncze drzewa.
isometric parallel—linia wiernoskalowa.
isosceles—równoboczny (trójkąt).
isotherm—izoterma, linia równych temperatur.
isthmus—przesmyk, międzymorze.
italicize—drukować kursywą, podkreślać (w rękopisie).
italics (**type**)—kursywa.
item — pozycja, liczba (w księgach).
ivory—kość słoniowa.
ivory **paper** — brystol (rodzaj papieru).

J

jack—lewarek, podnośnik; wtyczka, gniazdko telefoniczne.
jar — zgrzyt, skręt, zawinięcie, dzbanek.
jaw—szczęka, imak.
jerk — drgnięcie, szarpnięcie; drgać, szarpać.
joiner's square — kątownik stolarski.
joint—połączenie, przegub, staw.
junction—połączenie.
jut out—wystawać, wybijać się.

K

kernel—ziarnko, pestka, jądro.
key—klucz, klin zamocowujący.
key-**bed**—gniazdo klina.
key **devised**—znak umówiony.
key-**groove**—rowek klinowy.
key-**man** — specjalista wysoko wykwalifikowany.
kiln—cegielnia.
kilogramme = 1 **kg.** = 2.20462 **pounds**—kilogram.
kilogrammetre—kilogramometr.
kilometre, kilometer = 1 **km.** = 1093.6143 **yards** — kilometr.
kilometre **grid** — siatka kilometrowa.
kilometre **stones** — kamienie (słupy) kilometrowe.
knob—gałka, guzik, rączka.
knoll—odosobniony mały pagórek.
knot — węzeł (morska miara szybkości).

L

ladder—drabina.
extending *ladder*, **telescopic** *ladder*—drabina wysuwalna (do wywiadu).
lag—bezwładność instrumentalna; opóźniać się, pozostawać w tyle.
lagging — opóźnianie się, pozostawanie w tyle, ociąganie się.
lake—jezioro.
laminate — rozciąć na cienkie blaszki.
laminated — blaszkowaty, płytkowy, lamelowany.
laminated **shutter**—migawka lamelkowa.
lamp—lampa, latarnia.
lamp-**holder**—uchwyt, podstawa lampy lub heliotropu.
lamp-**light**—światło lampy.
lamp-**shade** — abażur, przesłona lampy.
projection *lamp*, **projector** *lamp*—lampa projekcyjna.
land—ląd, ziemia, teren, grunt.
land-**chain**—łańcuch mierniczy (rzadko używany wyraz).
land-**measures**—pomiary rolne.
land-**measuring**—mierzenie gruntów.
land-**surveying** — pomiary terenowe, pomiary geodezyjne.
land-**surveyor** — geometra, mierniczy.
land **surveyor and valuer** — geometra-taksator.
boggy *land*—moczar.
waste *land*—nieużytki.
landing ground—lądowisko.
landing-stage — ładownia; przystań żeglugi.

landmark—wydatny orientacyjny punkt w terenie.
prominent landmarks — przedmioty wyróżniające się w terenie.
landscape—krajoobraz, widok.
lap—zakładka, część zachodząca jedna na drugą; zakładać.
lapse—błąd, omyłka, poślizgnięcie się; wymknąć się (o błędzie), spaść, pomylić się, minąć (o czasie).
lash—nagły ruch, skok.
back *lash*—ruch wsteczny, skok wstecz, luz w mechanizmie.
latch—zaczep, rygiel, zasuwa.
latent—niewidoczny, ukryty.
latent **image** — obraz utajony, niewidoczny.
lateral—boczny, z boku, w bok.
lateral **angles**—kąty przyboczne.
lateral **oblique photograph, lateral oblique**—fotografia lotnicza o bocznym nachyleniu.
lateral **overlap** — krycie boczne (fotografii).
lateral **refraction** — refrakcja boczna.
lateral **tilt**—nachylenie boczne, poprzeczne.
lath—łata, krokiew; obić, obłożyć łatami.
latitude—szerokość (geograficzna); współrzędna x wzgl. przyrost δx przy obliczaniu poligonu.
latitude **level**—libela Horrebow-Talcott.
astronomical *latitude*—szerokość astronomiczna.
difference of *latitude*—różnica szerokości.
geocentrical *latitude*—szerokość geocentryczna.
geographical *latitude*—szerokość geograficzna.
in northern, southern *latitude*—w szerokościach północnych, południowych.
in the *latitude* **of** x^0—pod szerokością x^0.
north, south *latitude*—szerokość północna, południowa.
reduction in *latitude*—różnica pomiędzy szerokością geograficzną a geocentryczną.
law—prawo, ustawa.
law **of accidental error**—prawo błędów przypadkowych.
law **of least squares**—prawo najmniejszych kwadratów.
law **of the propagation of error**—prawo przenoszenia się błędów.
the *law* **of universal gravitation**—prawo powszechnego ciążenia.
lay—wkład, udział, położenie; położyć, kłaść, pozostawić.
to *lay* **out**—przygotować, założyć (w terenie).
to *lay* **out a triangulation** — założyć triangulację.
to *lay* **on the point**—nastawiać, celować na punkt.
layer—warstwa, nałożenie.
layer **tints**—barwy hypsometryczne.
photographic *layer* — emulsja fotograficzna.
sensitive *layer* — warstwa światłoczuła.
lb = pound(s) — funt(y) = 0.45359 kg.
lead—ołów.
lead **seal**—plomba.
lead **solder**—lut ołowiany.
leader—prowadzący, przewodnik; robotnik czołowy przy taśmie.
leaf—płatek, kartka papieru, liść, cienka płytka metalowa.
leaves of shutter—płytki migawki.
radial, parallel *leaves* — płytki promieniste, płytki równoległe.
leg—noga, nóżka, bok ciągu; odbyć drogę piechotą.
leg **of traverse**—bok ciągu.
long *leg*—długi bok ciągu.

short *leg*—krótki bok ciągu.
tripod legs—nogi trójnoga.
legend of signs and symbols — objaśnienie znaków (na mapie).
legibility—czytelność.
legibility **of a map**—czytelność mapy, wyrazistość mapy.
length—długość.
overall *length*—cała długość (od A–Z).
unit of *length* — jednostka długości.
lengthen—wydłużać, przedłużać.
lens—soczewka, obiektyw.
lens **aperture**—otwór obiektywu.
lens **component,** *lens* **element**—składowa obiektywu.
lens **distortion** — przerysowanie (obiektywu).
lens **equation** — równanie soczewki.
lens-**hold,** *lens*-**mount** — oprawa soczewki.
ancillary *lens* **system**—obiektyw dodatkowy.
collective *lens*, **convergent** *lens*—soczewka skupiająca.
dispersing, divergent, negative *lens*—soczewka rozpraszająca.
freedom from *lens* **distortion**—wolny od przerysowań.
principal (or central) plane of the *lens* — płaszczyzna główna obiektywu.
projecting *lens*—obiektyw rzutujący.
relative aperture of the *lens* — otwór użytkowy obiektywu.
speed of the *lens*—siła światła obiektywu.
telephoto *lens*—teleobiektyw.
lessee—dzierżawca.
lessor—wydzierżawiający, puszczający w dzierżawę.
letter — czcionka, litera, dokument, list; oznaczać literami.
lettering — opisanie, oznaczenie literami.
letting of property — wynajęcie własności.
level—poziom, libela; niwelować.
level **away**—wyrównać, zniwelować nierówności.
level **book**—protokół niwelacyjny.
level **correction**— poprawka libeli, poprawka na poziom.
level **crossing** — przejazd (drogowy, kolejowy), skrzyżowanie (dróg) w poziomie.
level **down**—obniżyć do właściwego poziomu.
level **error of the theodolite**—błąd spoziomowania teodolitu.
level **ground**—teren płaski.
level **staff**—łata niwelacyjna.
level **tube**—libela, rurka libeli.
level **tube adjusting screw** — śruba rektyfikacyjna libeli.
level **up**—podnieść do właściwego poziomu, wyrównać (teren), spoziomować.
at eye *level*—na wysokości oka.
at a higher *level*—na wyższym poziomie.
bottom *level* — poziom dolny, poziom podstawy.
bubble of the *level* — bańka libeli.
chambered *level* **tube**—libela z dodatkowym zbiornikiem powietrznym.
circular *level*—okrągła libela pudełkowa.
datum *level*—poziom odniesienia.
fall of *level* — obniżenie się poziomu (wody).
mean sea *level* (**M.S.L.**)—średni poziom morza.
out of *level*—wychylony z poziomu.
sea *level*—poziom morza.
spirit *level*—libela spirytusowa.
striding *level*—libela nasadkowa.
leveller—niwelator (osoba).
levelling—poziomowanie, niwelowanie, niwelacja.
levelling **instrument**—niwelator (instrument).

levelling **point**—punkt niwelacyjny.
levelling **rod**—łata niwelacyjna.
levelling **screw** — śruba nastawnicza spodarki, śruba elewacyjna.
levelling **staff**—łata niwelacyjna.
precise *levelling*—niwelacja precyzyjna.
quick *levelling* **head**—głowica przegubowa.
lever—dźwignia, lewar.
lifting *lever*—dźwignia zacisku (busoli).
libra—konstelacja Wagi.
first point of *libra*—punkt równonocy jesiennej.
librate—chwiać się, oscylować.
libration—chwianie się, oscylacja.
librations—oscylacje księżycowe.
lid—pokrywa, wieko, klapa.
lidless—bez pokrywy.
light—światło, oświetlenie; lekki, jasny; zaświecić.
light-**beacons for air navigation** —latarnia lotnicza.
light-**beacons for night flying**—światła lotnicze dla tras nocnych.
light **effects**—zjawiska świetlne.
light **of the heliotrope**—światło heliotropu.
light-**house**—latarnia morska.
light **projector**—reflektor.
light-**tight**—światło-szczelny.
light-**year**—rok świetlny.
decrease of *light*—zanik światła.
of high *light* **intensity**—o dużej sile światła (obiektyw).
of low *light* **intensity**—o słabej sile światła (obiektyw).
point of *light*—punkt świetlny.
revolving *light*—światło obracające się (sygnał morski, niespokojne światło heliotropu).
lightship—okręt-latarnia.
limb — koło poziome teodolitu, brzeg, krawędź; świetlany krąg, aureola (przy światłach heliotropowych).
limbus—koło poziome teodolitu.
lime—wapno.
lime-**kiln**—wapiennik.
quick-*lime*—wapno niegaszone.
limestone—wapień.
limestone **quarry**—kopalnia wapna.
limit—granica, wartość krańcowa; ograniczać.
limit **of precision**—granica dokładności.
limit **of protected area**—granica obszaru ochronnego.
limit **of wood or forest**—granica lasu.
elastic *limit* — granica sprężystości, elastyczności.
to *limit* **ground inclination** — określić nachylenie terenu.
line—linia; liniować.
line-**drawing**, *line*-**work**—rysunek kreskowy.
line **of apsides**—duża oś orbity planety.
line **of collimation**—linia kolimacyjna.
line **of departure**—bok wyjściowy (poligonu).
line **of equal scale**—linia równoskalowa.
line **of intersection**—linia przecięcia.
line **of sight**—(linia) celowa.
line **of zero distortion** — linia równoskalowa.
line **ranger**—węgielnica pryzmatyczna.
broken *line*—linia przerywana.
dotted *line*—linia kropkowana.
electric power *line*—linia wysokiego napięcia.
in direct *line*—w linii prostej.
random *line*—linia dowolna.
solid *line*—linia pełna.
bundle of lines—wiązka prostych (w przestrzeni).
pencil of straight *lines*—pęk prostych (na płaszczyźnie).
linear—liniowy, wydłużony.
linear **equation**—równanie liniowe.

linear **measure**—miara liniowa.
linear **measurement** — pomiar liniowy.
linear **scale**—podziałka liniowa.
linear **value**—wartość liniowa.
linen—płótno; lniany, płócienny.
linen **tape**—taśma parciana.
lining — wyłożenie, podszewka; ułożenie taśmy w linii lub w kierunku pomiaru.
lining **and marking** — ułożenie taśmy i znakowanie (w kierunku linii pomiaru).
link—ogniwo, połączenie; łączyć, spoić.
chain-*link*—ogniwo łańcucha.
reflecting *link*—lustro ruchome (na przegubach dla zmiany kierunku promienia światła).
liquid — płyn, ciecz; płynny, ciekły.
liquid **prismatic compass**—busola pryzmatyczna pływakowa.
local—miejscowy.
local **apparent noon (L.A.N.)** — prawdziwe południe miejscowe.
local **apparent time (L.A.T.)** —miejscowy rzeczywisty czas słoneczny.
local **magnetic variation** — miejscowe zboczenie magnetyczne.
local **mean radius of the spheroid** —miejscowy średni promień krzywizny sferoidy.
local **mean time (L.M.T.)** — miejscowy czas średni.
local **sidereal noon (L.S.N.)** — miejscowe południe gwiazdowe.
local **sidereal time (L.S.T.)** — miejscowy czas gwiazdowy.
locality—miejscowość.
locate—wyznaczyć miejsce położenia, umiejscowić (w terenie).
location — wyznaczenie miejsca położenia.
location **of a point**—wyznaczyć miejsce położenia punktu.
loch—jezioro (w Szkocji i Irlandii).
lock — zamek, zatrzask, rygiel, bezpiecznik, śluza; zamykać (na klucz).
lock-**nut**—nakrętka zabezpieczająca, przeciwnakrętka.
lock-**screw**—śruba zaciskowa.
locking screw—śruba zaciskowa.
locomotive shed—parowozownia, remiza.
locus—miejsce geometryczne.
logarithm (log)—logarytm.
base of natural *logarithm* — zasada logarytmów naturalnych (Napier) = 2·7182818285.
long focus—długoogniskowy.
long steel band — stalowa taśma miernicza.
longitude — długość (geograficzna).
longitudinal overlap — krycie w szeregu.
loop—pętla.
loop **of the curve**—pętla krzywej.
loose — luźny, wolny, obszerny; zluźnić, zwolnić, popuścić.
looseness—luz.
lot—parcela, działka.
lough — jezioro (w Szkocji i Irlandii).
lower—dolny, niższy.
lowland—nizina, kraj nizinny.
low-lying—nisko położony.
low oblique — zdjęcie lotnicze o dużym nachyleniu, nachylone bez linii horyzontu.
low-water mark — wskaźnik najniższego stanu wody.
lower plate—limbus, koło poziome (teodolitu).
lower transit—kulminacja dolna, przejście dolne.
loxodromic curve, loxodromic line —loksodroma.
lubricant—smar.
lubricate — oliwić, smarować (oliwą, waseliną).
lumber—ścięte drzewo obróbkowe.

lumbering — eksploatacja leśna, ścinanie drzew i przygotowanie ich do puszczenia na rynek.
luminary—ciało niebieskie.
luminiferous — dający światło, blask.
luminosity—blask, jasność, światło.
luminous — jasny, świecący, świetlisty.
lunar—księżycowy.
lunar **day**—dzień księżycowy.
lunar **month** — miesiąc księżycowy.

M

machine—maszyna.
machine-**work** — praca maszynowa.
machinery — mechanizm, maszyneria.
magazine — magazyn, skład (wojskowy).
magazine **drive** — mechanizm napędowy ładownika (kasety).
magnet—magnes.
magnetic—magnetyczny.
magnetic **anomaly** — anomalia magnetyczna.
magnetic **axis**—oś magnetyczna.
magnetic **bearing**—azymut magnetyczny.
magnetic **declination** — zboczenie magnetyczne.
magnetic **dip**—nachylenie (inklinacja) magnetyczne.
magnetic **field**—pole magnetyczne.
magnetic **meridian** — południk magnetyczny.
magnetic **needle** — igła magnetyczna.
magnetic **north** — północ magnetyczna.
magnetic **pole** — biegun magnetyczny.
magnetic **storm** — burza magnetyczna.
magnetic **variation** — zboczenie magnetyczne.
magnetisation—magnesowanie.
magnetise, magnetize—(na) magnesować.
magnetised bar—magnes prętowy, lub sztabkowy, magnes prosty.
magnetism—magnetyzm.
residual *magnetism*—magnetyzm szczątkowy.
magnification—powiększenie.
coefficient of *magnification* — współczynnik powiększenia.
range of *magnification*—granica powiększenia.
magnify—powiększać.
magnifying—powiększający (siła); soczewki.
magnifying **glass, magnifier** — lupa, szkło powiększające.
magnifying **power**—powiększenie (moc).
magnitude—wielkość, ogrom, ważność, siła.
star of first *magnitude*—gwiazda pierwszej wielkości.
main—przewód, rura (wodociągowa, kanałowa); główny.
main **adjustment screw** — śruba nastawnicza spodarki.
main **body**—korpus.
main **contour**—warstwica główna.
main **feature**—główny rys charakterystyczny.
main **land**—ląd stały.
main **line up and down** — tor główny, tor przelotowy.
main **road**—droga główna.
main **routes between towns** — główne drogi pomiędzy miastami.
main **spring**—główna sprężyna.
maintain — utrzymywać, przechowywać, konserwować, podtrzymywać (tezę), bronić tezę, zdanie.

maintained road — droga utrzymana.
maintenance — obsługa, konserwacja, utrzymanie, popieranie, obrona tezy.
major—major, wyższy, starszy, główny.
major **axis**—oś główna, większa oś (elipsy).
major **portion**—większa część.
major **road** — droga główna (wyższej klasy).
major **triangulation**—triangulacja podstawowa, główna.
majority—większość.
make—wyrób; robić.
maker—wytwórca, fabrykant.
making—robota, wyrób; robiąc.
making **up the chain**—składanie łańcucha.
maladjustment — rozregulowanie, wadliwa rektyfikacja.
malformation—zniekształcenie.
malformed—zniekształcony.
mallet—młotek (nie metalowy).
manage—zarządzić, urządzić, obchodzić się z czem.
management—zarząd, urządzenie, obchodzenie się z czem.
ill *management*—zła organizacja, złe urządzenie, złe zarządzenie.
manager—zarządca.
manipulate — operować, manipulować.
manipulation—operowanie, manipulacja.
manipulation **error**—błąd powstały z niedokładnego centrowania, poziomowania i t.p. instrumentu.
manor—dobra, ordynacja.
mansion—dwór (na wsi), pałac (w mieście).
mansion-**house**—pałac.
mantissa—mantysa (logarytmu).
manual — podręcznik; odręczny, ręczny.
manual **labour**—praca ręczna.
manufactory—wytwórnia, fabryka, warstat.
manufacture — wyrób, wytwór; wyrabiać, wytwarzać.
manufacturer — wytwórca, fabrykant.
manuscript — rękopis, manuskrypt.
map—mapa; wykonać zdjęcie terenu.
map **carrier**—mapnik.
map-**case**—skrzynka, futerał na mapy.
map-**cover**—okładka, futerał na mapy.
map **graticule**—siatka mapy (geograficzna).
map **grid**—kratki, siatka mapy (kilometrowa).
map-**holder**—mapnik.
map **of stock (forest)** — mapa stanu (zadrzewienia, lasów).
map **plotting**—kreślenie mapy, nanoszenie na mapę.
map **projection** — rzut kartograficzny.
map **reading**—czytanie mapy.
map **reference** — współrzędne (skrócone) odczytane z mapy; objaśnienie znaków top. (na mapie).
map **square**—wycinek mapy.
map **to the scale 1 : 63360** — mapa w skali 1 : 63360.
the *map* **is set** — mapa jest zorientowana.
commodity *map*, **distributional** *map* — mapa statystyczna przedstawiająca stan urodzajów, bydła, minerałów i t.p. rozłożenie dóbr materialnych na pewnych obszarach.
dissected *map* — mapa pocięta na części i naklejona na płótnie do składania.
(good) detailed *map* — mapa szczegółowa.
international *map* **1 : 1000000 = 1/M**—mapa międzynarodowa 1 : 1000000 (t. zw. milionówka).

land utilisation *map* — mapa użytków rolnych.
outline *map*, **skeleton** *map*—mapa ślepa.
population *map* — mapa zaludnienia, mapa ludnościowa.
setting a *map* — orientowanie mapy.
sketch *map*—szkic.
to set a *map*—zorientować mapę.
maple—klon.
mapping camera—kamera pomiarowa.
mapping from photographs — kreślenie map lub planów z fotografii.
marble—marmur.
marble **quarry**—kopalnia marmuru.
margin — brzeg, margines, krawędź; zapisać lub zaznaczyć na marginesie.
bottom *margin*, **tail** *margin* — brzeg, margines dolny.
head *margin*, **top** *margin*—brzeg, margines górny.
veiling of the *margin*—zaciemnienie, zadymienie na brzegach.
marginal—boczny.
marginal **information** — objaśnienie na marginesie, legenda.
marginal **note**, *marginal* **detail** — notatka, uwaga na marginesie.
marine signs—znaki nawigacyjne.
mark — kreska, znak, cecha; znaczyć.
azimuth *mark* — mira (przy pomiarze azymutu).
circling *mark*—znaczek obrotowy.
floating *mark*—znaczek wędrujący (autograf).
high-water *mark*—znak zasięgu wysokiego stanu wody.
hole *mark*, **puncture** *mark* — znaczek powstały przez dziurkowanie, ukłócie.
optical *mark*—znaczek optyczny.
sighting *mark*, **index** *mark* — wskaźnik, indeks.
space *mark* — znaczek przestrzenny (autograf).
spatial *mark*—znaczek stereoskopowy (autograf).
sub-surface *mark* — stabilizacja podziemna.
surface *mark*—stabilizacja nadziemna.
market—rynek, targ.
market **price**—cena rynkowa.
market-**town**—miasteczko.
marking—znakowanie, zaznaczenie.
marking **of station**—stabilizacja, utrwalenie stanowiska.
markings—znaki, napisy na instrumencie.
marsh—bagno.
marsh-**gas**—gaz błotny.
marshal—porządkować, rządzić.
marshalling—rozrządczy.
marshalling **yard** — stacja rozrządowa.
marshland—mokradło, obszar bagienny.
marshy ground—teren bagnisty.
mass — masa, bryła, całość; gromadzić.
mass **curve** — krzywa mas, wykres mas.
massive — masyw górski, mocny, masywny.
massiveness — masywność, (góry, skały) o charakterze masywnym.
mast—maszt.
mast **signal**—wieża, sygnał lub piramida z drągiem sygnałowym.
aerial *mast*—maszt antenowy.
master grid—siatka kilometrowa z naniesionymi punktami trygonometrycznymi i poligonowymi.
material—sprzęt, materiał, tkanina.
drawing *material* — materiały kreślarskie.

photographic *material* — materiały fotograficzne.
writing *material*—materiały piśmienne.
mathematical — matematyczny (rachunek, wiedza).
mathematical **relationship** — związek, stosunek matematyczny.
mathematician—matematyk.
mathematics matematyka (nauka).
applied *mathematics* — matematyka stosowana.
higher *mathematics* — wyższa matematyka.
mating face, mating surface—powierzchnia przylegania.
matt = mat—matowy; matować.
matt **paper**—papier matowy.
semi *matt* **paper**—papier półmatowy.
maxim—zasada, maksyma.
maximum — maksimum, coś największego.
maximum **permissible error** — maksymalny, największy błąd dopuszczalny.
meadow—łąka.
mean—środek, średnia, miara; marny.
mean **elevation**—średnia wysokość, średnie wzniesienie.
mean **proportional**—średnia proporcjonalna.
mean **sea level (M.S.L.)** — średni poziom morza.
mean **time**—czas średni.
mean **value**—średnia wartość.
arithmetical *mean* — średnia arytmetyczna.
geometrical *mean*—średnia geometryczna.
means—sposób, środek.
measure—miara; mierzyć.
measure **of length** — miara długości.
angular *measure*—miara kątowa.
cubic *measure*—miara objętości.
linear *measure*—miara liniowa.
liquid *measure* — miara dla płynów.
long *measure*—miara liniowa.
square *measure*—miara powierzchni.
measured — pomierzony, oznaczony.
measured **highway**—szosa, droga z wbudowanymi znakami milowymi (kilometrowymi).
measuring—pomiar; pomiarowy.
measuring **apparatus**—przyrząd pomiarowy.
measuring **apparatus for pairs of photographs**—przyrząd do pomiaru stereoskopowego.
measuring **chain**—łańcuch mierniczy.
measuring **devices** — przyrządy pomiarowe.
measuring **drum**—bęben śruby mikrometrycznej.
measuring **instruments**—instrumenty pomiarowe.
measuring **rod**—tyczka miernicza.
measuring **staff**—łata miernicza (niwel. lub tachym.).
measuring **tape**—taśma miernicza.
measuring **tool** — narzędzie pomiarowe.
image *measuring* **apparatus** — przyrząd do pomiaru obrazu (wzgl. negatywu, kliszy).
measurement—pomiar.
measurement **of area** — pomiar powierzchni.
measurement **of distance**—pomiar odległości.
measurement **of length**—pomiar długości.
measurement **with range-finder**—pomiar odległości dalmierzem.
measurement **by repetition**—pomiar repetycyjny.
measurement **with tapes**—pomiar długości taśmami
angular *measurement* — pomiar kątowy.

direct *measurement* — pomiar bezpośredni.
indirect *measurement* — pomiar pośredni.
stereoscopic *measurement*—pomiar stereoskopowy.
mechanic—mechanik, rzemieślnik artysta.
mechanical—mechaniczny.
mechanical **pressure plate**—płyta przyciskowa w ładowniku filmowym.
mechanical **transport** — transport samochodowy.
mechanics—mechanika (nauka).
analytical or pure *mechanics*—mechanika teoretyczna.
applied *mechanics* — mechanika stosowana.
mechanist — mechanik konstruktor.
medial, median—środkowy, średni.
mediana—dośrodkowa.
mediate—pośredniczyć.
mediation—pośrednictwo.
mediator—pośrednik.
medium (*l. mn.* **media, mediums**) —ośrodek, środek; średni.
medium **clouds**—chmury średnio wysokie.
medium **of comparison**—środek porównawczy (*n.p.* baza kontrola).
meeting-point—punkt przecięcia się, spotkania się.
melioration—melioracja.
melting-point—punkt topnienia.
meniscus—menisk.
mensuration—pomiar, wymierzanie.
mercurial—rtęciowy.
mercurial **barometer** — barometr rtęciowy.
mercury—rtęć.
meridian—południk.
meridian **bearing** — azymut geograficzny.
meridian **of the place**—południk miejscowy.
meridian **of reference**—południk odniesienia.
meridian **plane**—płaszczyzna południka.
arbitrary *meridian*—południk dowolnie przyjęty.
celestial *meridian*—południk niebieski.
ex-*meridian* **altitude**—wysokości pomierzone po za południkiem.
reference *meridian*—południk odniesienia.
terrestrial *meridian* — południk ziemski.
true *meridian* — połunik geograficzny.
zero *meridian*—południk zerowy, wyjściowy.
the meridians' convergence — zbieżność południków.
meridional—południkowy, południowy.
meridional **difference of latitude**—różnica szerokości (geograf.).
message—powiadomienie, doniesienie, wiadomość.
messenger—posłaniec, goniec.
metal—metal, kruszec.
metal **guard** — ochronne przykrycie metalowe, osłona metalowa.
metal **plate**—płyta metalowa.
noble *metal*—metal szlachetny.
metalled road — szosa wzmocniona.
metamorphic — metamorficzny (skały), przekształceniowy.
metamorphose — przekształcić, przeistoczyć.
metamorphosis — przeobrażenie, metamorfoza.
metapole — punkt wolny od zniekształceń kątowych, izocentr.
metastable—chwiejny.
metastable **equilibrium** — równowaga chwiejna.
meteor—meteor.
meteoric—meteoryczny.
meteorite—meteoryt.
meteorological—meteorologiczny.

meteorology—meteorologia.
method—metoda, sposób.
method **of observation**—metoda obserwacji.
method **of reversal** — metoda, sposób przerzutu (lunety).
"Arundel" *method* — metoda Arundel triangulacji radialnej.
graphical *method* — metoda, sposób graficzny.
trigonometrical *method* — sposób trygonometryczny.
methodical—metodyczny.
metre, meter — metr = 39·370113 cali = 3·28084275 stóp = 1·0936143 jarda.
metric—metryczny.
metric **square measures**—metryczne miary powierzchni.
the *metric* **system** — system metryczny.
metropolis — stolica, miasto stołeczne.
metropolitan—stołeczny.
micrometer — mikrometr, mikromierz.
micrometer **eye-piece** — okular mikrometryczny.
micrometer **screw**—śruba mikrometryczna.
cross-wire *micrometer* — mikrometr z krzyżem nitkowym.
eye-piece *micrometer* — mikrometr okularu.
filar *micrometer*—mikrometr nitkowy.
micron—mikron (jedna tysięczna milimetra).
middle—średni, pośredni.
middle **ply**—warstwa wewnętrzna, wklejka.
midsummer — letnie przesilenie dnia z nocą (21 czerwca).
migrate—wędrować, emigrować.
migration — wędrówka, wychodźtwo.
milage, mileage—odległość wyrażona w milach; koszt od mili.
mile (**statute** *mile*) — mila = 1609·3426 m. = 1760 jardów = 5280 stóp.
mile-**post,** *mile*-**stone** — słup milowy, kamień milowy.
geographical *mile* — mila geograficzna (1852 m.).
nautical *mile*—mila morska.
square *mile* — mila kwadratowa = 640 akrów = 258·998368 ha.
miles per hour (**m.p.h.**)—mil na godzinę.
Milky Way, The—droga mleczna, galaktyka.
mill—młyn; mleć.
motor-driven *mill*—młyn motorowy.
oil *mill*—olejarnia.
paper *mill*—papiernia.
saw *mill*—tartak.
steam *mill*—młyn parowy.
water *mill*—młyn wodny.
milled edge—nacięty, karbowany brzeg.
milled head—nacięta, karbowana, moletowana główka śruby.
millimetre (**mm.**) — milimetr = 0·0393701 cala ang.
millimicron — milimikron (jedna milionowa milimetra).
mine—kopalnia, mina; kopać.
mine **being worked** — kopalnia czynna.
mine **survey** — markszajderia, pomiary kopalniane.
mine **surveyor** — markszajder, geometra górniczy.
abandoned *mine*, **closed** *mine*—kopalnia nieczynna.
miner—górnik.
miner's **dial**—busola górnicza.
mineral — minerał; mineralny, kopalny.
mineral **line**—kolej kopalniana.
mineral **rights** — uprawnienie górnicze, uprawnienie szurfowe.
mineral **spring**—źródło mineralne.
mineral **waters**—wody mineralne

minimize zmniejszyć, pomniejszyć.
minimum—minimum, najmniejsza cząstka, ilość.
minimum **thermometer** — termometr minimalny.
to reduce something to a *minimum*—zredukować coś do minimum (błąd).
mining—górnictwo, kopalnictwo.
mining **dial**—busola górnicza.
mining **industry**—przemysł górniczy.
mining **village**—wieś, osada górnicza.
minor—mniejszy, młodszy, drugorzędny, gorszy.
minor **road**—szosa lub droga drugorzędna.
minor **triangle**—trójkat niższego rzędu, mniej ważny trójkąt.
minor **triangulation**—triangulacja szczegółowa, triangulacja niższego rzędu.
minus—mniej, minus.
minus **quantity** — wielkość ujemna.
minute—minuta; drobny, mały.
minute **book**—książka protokołów posiedzeń.
minute **hand**—wskazówka minutowa.
mire—mira, sygnał; bagienko, kałuża.
mirror—lustro, zwierciadło; odbijać, odzwierciadlać.
parabolic, plane, spherical *mirror*—zwierciadło paraboliczne, płaskie, sferyczne.
misprint—błąd drukarski.
misread—źle czytać.
misreading — mylny, fałszywy odczyt (łaty, taśmy, teodolitu).
mist—mgła, opar, zamglenie.
mistake—omyłka, błąd.
misty—zamglony.
mix—mieszać, wymieszać.
mixed—(po)mieszany.
mixed **construction**—konstrukcja mieszana.
mode—system, metoda, sposób, tryb.
model—wzór, model, szablon.
spatial *model* — model przestrzenny, model plastyczny.
modification — zmiana, modyfikacja.
modified—zmieniony.
modified **British grid**—zmodyfikowana brytyjska siatka topograficzna.
modul, modulus (*pl.* **moduli**) — moduł, współczynnik.
modul **of elasticity**—współczynnik elastyczności.
modul **of elongation**—współczynnik wydłużenia, moduł Younga.
moist—mokry, wilgotny.
moisten—zwilżyć.
moisture—wilgoć.
moisture **content**—zawartość wilgoci.
mold, mould—formować, kształtować.
mole—molo.
molecular—cząsteczkowy, molekularny.
molecular **force**—siła cząsteczkowa, molekularna.
molecule — cząsteczka, molekuła.
moment—moment, chwila.
moment **of force**—moment siły.
moment **of inertia** — moment bezwładności.
moment **of resistance**—moment wytrzymałości.
bending *moment*—moment gnący.
magnetic *moment*—moment magnetyczny.
monocular—jednookularowy, jednooczny.
month—miesiąc.
synodic *month* — miesiąc synodyczny=29·5305879 dni.
monument—pomnik.
moon—księżyc.

daily lag of *moon* — dzienne opóźnianie się księżyca.
orbit of *moon* — orbita, droga księżyca.
parallax in altitude of *moon*—paralaksa przy pewnej wysokości księżyca.
moonbeam—promień księżyca.
moonless—bezksiężycowy.
moonlight—światło księżyca.
moor, moorland—nieużytki, wrzosowiska (na podgórzu lub górach).
moorland and heath—nieużytki i wrzosowiska (na podgórzu lub górach).
moraine—morena.
morainic boulder — głaz narzutowy.
morass—trzęsawisko, bagno.
mortgage—hipoteka.
mortgage **registry**—biuro, urząd hipoteczny.
chattel *mortgage*—hipoteka na ruchomościach.
first *mortgage*—pierwsze miejsce na hipotece.
loan on *mortgage* — pożyczka hipoteczna.
mortice, mortise — wpust, fuga; wydłutować.
mosaic — zestawienie fotografij lotniczych; fotoszkic, fotoplan; mozaika.
serial *mosaic*, **unrectified** *mosaic*, fotoszkic.
moss—mech, trzęsawisko.
moss-**clad,** *moss*-**grown**—porosły mchen.
mossy—pokryty mchem, mszysty.
motion—gest, ruch; zrobić ruch ręką.
accelerated *motion*—ruch przyspieszony.
annual *motion* — ruch roczny planety).
apparent *motion*—ruch pozorny.
curvilinear *motion*—ruch krzywolinowy.
downward *motion*—ruch w dół.
lost *motion*—ruch martwy.
orbital *motion*—ruch roczny (w odniesieniu do ziemi).
periodical *motion*—ruch okresowy.
planetary *motion* — ruch planetarny.
proper *motion* — ruch własny (ciała niebieskiego).
reciprocal *motion* — ruch nawrotny, ruch odwrotny.
rectilinear *motion*—ruch prostoliniowy.
relative *motion*—ruch względny.
retarded *motion* — ruch opóźniony.
rotary *motion*—ruch obrotowy.
secular *motion*—ruch wiekowy.
set in *motion*—wprawić w ruch.
sliding *motion*—ruch poślizgowy.
slow-*motion*—ruch leniwy.
slow *motion* **screw**—leniwka.
wave *motion*—ruch falowy.
motionless — bez ruchu, nieruchomy.
motor—motor, silnik.
motor-**driven mill** — młyn motorowy.
motor **transport (M.T.)**—przewóz motorowy, samochodowy.
mottling—barwne plamy; nakrapianie (barwne); marmurkowanie (papieru).
mould — czarnoziem, stęchlizna, zbutwiałość, pleśń; formować, kształtować.
mound—kopiec.
mount—góra, oprawa; osadzać, oprawiać, składać, iść pod górę; naklejać (fotografie).
Mount **Everest**—góra Everest.
suspensory *mount* — podwieszenie.
mountain—góra; górskie.
mountain **chain**—łańcuch górski.
mountain **pass**—przełęcz.
mountain **pasture**—hala, połonina.
mountain **range**—grzbiet górski.
mountainous—górzysty.
mounted camera—kamera wbudowana.

mounting — podstawa, obsada, umocowanie.
mounting **(fixed, movable)** — podwieszenie kamery lotniczej.
mounting **a field sheet on a plane-table**—naklejanie papieru na stolik.
mouth—ujście rzeki, wejście do doliny, wejście do portu, usta.
movable—ruchomy.
movement—ruch, poruszenie.
movement **in depth**—ruch w głąb, ruch paralaktyczny.
angular *movement*—ruch kątowy.
circular *movement*—ruch kołowy.
horizontal *movement*—ruch poziomy.
parallactic *movement*—ruch w głąb, ruch paralaktyczny.
vertical *movement*—ruch pionowy.
mucilage—klej roślinny.
mud—błoto, muł.
mud-**bath**—kąpiel błotna.
mud-**geyser** — źródło błotne, gejzer błotny.
mud-**stream** — lawina błotna, kurzawka.
river *mud*—muł rzeczny.
muddy—błotnisty.
muggy—ciężki, ciepły i wilgotny, duszny.
multi—wielo- (krotny).
multi-**engined**—wielomotorowy.
multiform—wielokształtny.
multilateral—wieloboczny.
multiple—wielokrotny.
multiple-**blade type shutter** — migawka typu wielowycinkowego.
multiple-**lens aerial camera** — wieloobiektywowa kamera lotnicza.
multiplicand—mnożna.
multiplication—mnożenie.
multiplication **factor of filter** — współczynnik filtra.
multiplicator—mnożnik.
multiply—mnożyć.
multipolar—wielobiegunowy.
mushroom—grzyb.
mushroom **- head screw** — śruba grzybkowa.
muslin—muślin.
mutability—niestałość, zmienność.
mutable—niestały, zmienny.
myope—krótkowidz.
myopia—krótkowzroczność (wada oka).

N

N.A. (*Nautical Almanac*) — rocznik astronomiczny (wydawany przez obserwatorium w Greenwich).
nadir—nadir.
nadir **point, photograph** *nadir*—punkt nadirowy.
ground *nadir*—rzut punktu nadirowego na płaszczyznę terenu.
nail—gwóźdź, paznokieć; przymocować, przybić (gwoździem).
nail-**head**—główka gwoździa.
nail-**puller**—obcęgi do gwoździ.
screwed-*nail*—wkrętka, śruba do drzewa.
naked eye — oko nieuzbrojone, gołe oko.
narrow—przesmyk; wąski, ciasny.
narrow-**angle lens** — obiektyw wąskokątny.
narrow **gauge**—wąskotorowy.
to *narrow* **the field of view**—zwęzić pole widzenia.
natural growth—przyrost naturalny.
natural sources of error—naturalne źródła błędu (spowodowane warunkami terenu, pomiaru i t.p.).
natural tangents — tangensy naturalne.

nautical — morski, nautyczny, żeglarski.
Nautical Almanac **(N.A.)** — rocznik astronomiczny (wydawany przez obserwatorium w Greenwich).
nautical **chart**—mapa morska.
nautical **mile** — mila morska (1852 m.).
naval—marynarski, żeglarski.
naval **base** — baza marynarki wojennej, baza floty.
navigable—żeglowny, spławny.
navigable **waterways** — żeglowne drogi wodne.
navigation—żegluga.
the *navigation* **law**—kodeks, prawo morskie, żeglugowe.
neap—opaść, obniżyć się.
neap **tide (of the first, third quarter)**—najniższy przypływ następujący wkrótce po pierwszej lub trzeciej kwadrze księżyca.
neat spirit—czysty spirytus (bez wody).
Neat's-foot oil — olej kostny (w najlepszym gatunku).
nebula (*l. mn.* **nebulæ**)—mgławica.
cluster of nebulæ — skupienie mgławicowe.
extra-galactic nebulæ — mgławice pozagalaktyczne.
galactic nebulæ — mgławice galaktyczne.
spiral nebula—mgławica spiralna.
nebular—mgławicowy, utworzony z mgławic.
nebulosity — mglistość, zachmurzenie.
nebulous — mglisty, zamglony, zachmurzony.
neck—szyjka, czop.
needle—igła, iglica.
magnetic *needle*, **mariner's** *needle* —igła magnetyczna, busola.
negation—przeczenie, odmowa.
negative—negatyw; ujemny, przeczący, negatywny.
negative **lens**—soczewka rozpraszająca.
negative **with too strong contrasts** —negatyw twardy, zbyt kontrastowy.
negative **without contrast**—negatyw bezkontrastowy.
dense *negative*—negatyw gęsty.
faint *negative*—negatyw bezkontrastowy.
hard *negative*—negatyw twardy, zbyt kontrastowy.
soft *negative*—negatyw miękki.
thin *negative*—negatyw słaby.
negligeable, negligible — małoznaczny, marny, nic nie znaczący.
negligeable **quantity** — wielkość (wartość) bez znaczenia.
net—siatka, sieć.
triangulation *net*—sieć triangulacyjna.
nets of compass traverses—sieci ciągów busolowych.
network—sieć.
network **of quadrilateral figures**—sieć czworoboków.
lighting *network*—sieć oświetleniowa.
road *network*—sieć dróg.
triangulation *network*—sieć triangulacyjna.
Newton's rings—koła interferencyjne Newtona, pierścienie Newtona.
nib — końcówka, ostrze, szpic, stalówka.
nibbed — zaostrzony, zatemperowany.
hard-*nibbed* **pen**—twarde pióro, o twardym końcu.
nickel—(metal) nikiel; niklować.
nickel-**chrome**—chromo-niklowy.
nickel-**iron**—żelazo-niklowy.
nickel-**plated**—niklowany galwanicznie.
nightfall—zmrok.
at *nightfall*—o zmroku, przy schyłku dnia.
nimbo-stratus — chmura deszczowo-warstwowa.

nimbus—chmura deszczowa.
cumulo-*nimbus* — chmura kłębiasto-deszczowa.
nip—szczypnięcie; szczypać, odciąć.
nippers—szczypce, kleszcze.
nodal plane—płaszczyzna węzłowa obiektywu.
nodal **point**—punkt węzłowy.
nodal **town**—miasto węzłowe (dla komunikacji).
node—węzeł, guz; (astronomia) węzeł oznacz. punkt przecięcia orbity planety z ekliptyką.
ascending nodes — węzeł wstępujący.
descending *nodes*—węzeł zstępujący.
line of *nodes*—linia łącząca oba węzły.
nomogram, nomograph — nomogram, grafikon.
non-Christian temple—świątynia niechrześcijańska.
nonius—noniusz.
noon—południe.
local apparent *noon* — prawdziwe południa miejscowe.
local sideral *noon* — miejscowe południe gwiazdowe.
noose—pętla, pętlica, węzeł.
normal—prostopadły, normalny.
normal **axis**—oś prostopadła.
normal **force**—siła prostopadła.
north (N.)—północ.
north-**east**—północny wschód.
north **latitude** — szerokość północna.
north **points**—punkty północne.
North **Pole**—biegun północny.
north-**west**—północny zachód.
due *north*—ku północy, dokładnie na północ.
grid *north*—północ topograficzna (kierunek pionowych linij siatki kilometrowej).
magnetic *north*—północ magnetyczna.
true *north*—północ geograficzna.
northern—północny.
northern **hemisphere** — półkula północna.
northernmost, northmost—najbardziej północny, najdalej wysunięty na północ.
northing (N.) — rzędna, współrzędna X.
northing **grid line**—pionowa linia siatki kilometrowej.
northwards—w kierunku na północ, w kierunku północnym.
nose—nos (forma terenu).
notation—oznaczenie, notacja.
decimal *notation* — oznaczenie dziesiętne.
notch—karb, wycięcie, rysa.
note — uwaga, notatka, zapisek, rachunek; notować, zapisać, zauważyć.
notice — uwaga, zawiadomienie, ostrzeżenie; zauważyć.
notional — pojęciowy, spekulacyjny.
noxious—szkodliwy, zgubny.
noxiousness—szkodliwość, zgubność.
nuclear—zawiązkowy, zarodkowy.
nucleus—jądro, zarodek, zawiązek.
nudge—potrącić łokciem (statyw).
nuisance — szkodliwość, rzecz przykra, rzecz niedogodna, utrapienie.
nullify — skreślić, unieważnić, znieść (poczet).
number—numer, liczba.
reference *number* — numer (w spisie), liczba dziennika, oznaczenie liczbowe.
serial *number*—numer kolejny.
numbering — numeracja (*n.p.* punktów poligonowych).
numbering **stamp** — numerator (stron, arkuszy).
numeration — numeracja, obliczenie, wyliczenie.
numerator — licznik ułamka, licznik.
numerous—liczny.
nursery of young trees—szkółka drzewek.

nut — nakrętka, naśrubek; orzech.
adjusting *nut* — nakrętka regulująca.
back-*nut*—nakrętka dociskowa.
butterfly-*nut*, **fly-***nut*—nakrętka motylkowa (przy statywie).
castellated *nut*—nakrętka koronowa.
cup-*nut*—nakrętka kapturkowa, kapturek gwintowany.
jam *nut*—przeciwnakrętka.
nut-**wood** — drzewo orzechowe (przemysłowe).
nutation—nutacja.

O

object—przedmiot, cel; oponować, sprzeciwiać się.
object **glass,** *object* **lens**—obiektyw.
object **glass collar**—muszla obiektywu.
object **of remote orientation** — przedmiot dalekiej orientacji.
object **staff**—tyczka miernicza.
object **vane**—płytka przeziernika (od strony celu).
referring *object* **(R.O.)**—mira.
objects under protection for historical or cultural reasons —przedmioty podlegające ochronie ze względu na wartość historyczną lub kulturalną.
objective — obiektyw, przedmiot (cel).
oblate—spłaszczony na biegunach (elipsoida).
oblateness—spłaszczenie (elipsoidy) na biegunach.
oblique—nachylony, pochylony, ukośny.
oblique **(aerial) photograph** — zdjęcie (lotnicze) nachylone.
high *oblique*—o dużym nachyleniu, zdjęcie lotnicze nachylone (z linią horyzontu).
low *oblique*—o małym nachyleniu, zdjęcie lotnicze o dużym nachyleniu (bez linii horyzontu).
the obliquity of the ecliptic — nachylenie ekliptyki.
obliterate — wymazać, wyskrobać.
obliterated signs—znaki wytarte, wyskrobane.
obliteration — usunięcie, wymazanie.
oblong — owalny, podłużny, pociągły.
oblong **format**—format podłużny, prostokątny.
obscure — ciemny, zaciemniony, niejasny, niezrozumiały; zaćmić, zaciemnić.
obscure **rays**—promienie ciemne, niewidzialne.
observation — obserwacja, spostrzeżenie.
observation **for azimuth**—obserwacja, pomiar azymutu.
observation **of angles**—obserwacje kątowe.
observation **of unequal weight** — obserwacje o nierównych wagach.
observation **tower,** sygnał, wieża obserwacyjna.
adjustment of *observation* — wyrównanie obserwacyj
individual *observation*—poszczególne obserwacje (każda pojedyncza z całości).
mean instant of *observation* — średni moment obserwacji.
visual *observation* — obserwacja wzrokowa.
balancing or pairing observations — obserwowanie gwiazd parami.

duplicating *observations* — wielokrotne obserwowanie gwiazdy po tej samej stronie południka.
pendulum *observations* — obserwacje grawimetryczne, obserwacje wahadłowe.
reciprocal *observations* — obserwacje dwustronne.
solar or stellar *observations* — obserwacje słońca lub gwiazd.
observational—obserwacyjny.
observational **error**—błąd obserwacji, bład obserwacyjny.
observational **programme** — plan obserwacyjny.
observatory—obserwatorium.
observe—obserwować, spostrzegać.
observer—obserwator.
obsolescent — przestarzały, wychodzący z użycia.
obsolete—nieużywany, zarzucony.
obstacle—zawada, przeszkoda.
obstruct—przeszkadzać, tamować ruch, zawadzać.
to *obstruct* **the traffic**—tamować ruch (uliczny).
to *obstruct* **the view**—przesłaniać widok.
obstruction — przeszkoda, zawada.
obstruction **over 75 metres above ground**—przeszkody ponad 75 metrów nad ziemią.
obstructive—przeszkadzający, zawadzający.
obtain—dopiąć, osiągnąć, uzyskać.
obtainable—osiągalny.
obtainable **accuracy** — osiągalna dokładność.
obtrude—narzucać co komu.
obtrusion—natrętność, narzucanie się.
obtrusive—natrętny, narzucający się.
obtuse angle—kąt rozwarty.
obtuse-angled triangle — trójkąt rozwartokątny.
obviate—usunąć, zapobiedz, zaradzić.
obvious — oczywisty, widoczny, jasny.
occasion—sposobność, przyczyna, wydarzenie.
occasional — przypadkowy, okolicznościowy.
occasions—sprawy, zajęcie.
occident—zachód.
occidental—zachodni.
occultation — przesłonięcie, zakrycie.
occultation **of a star** — zakrycie gwiazdy (przez księżyc).
occulting — przerwy pomiędzy błyskami gwiazdy.
occulting **light** — światło przerywane (przy gwiazdach znikających).
occupation—zajęcie; obsadzenie (stanowiska).
occupy — zajmować, obsadzać zająć.
octagon—ośmiokąt.
octagonal—ośmiokątny.
ocular—okular (lunety).
ocular **estimation**—ocena na oko.
odd—nieparzysty, nadliczbowy, dziwny.
odd **length**—pozostała długość.
odd **number**—liczba nieparzysta.
odometer—przyrząd do pomiaru długości krzywych (krzywomierz).
off—precz, z dala.
offence — przekroczenie, obraza, nacisk; uważać, naciskać, obrażać, wykroczyć przeciw czemu.
offender—winowajca, przestępca.
office—biuro, urząd, obowiązek.
office **routine** — praca biurowa (według ustalonych wzorów).
office **work**—praca kameralna.
official—urzędowy.
official **business** — sprawa urzędowa.
official **channel**—droga urzędowa.
offset — początek, wyjście; prostopadła, domiar (rzędna przy pomiarze szczegółów obwodnicy); maszyna drukarska ofset.
offset **line**—linia, bok wyjściowy (do którego domierza się domiary).
offset **rod**—tyczka wyznaczająca kierunek domiaru.
oil—olej, oliwa, ropa; naoliwić, nasmarować.
oil **can**—oliwiarka.
oil **cup**—zbiornik oliwiarki.
oil-**fields**—pola naftowe, skupienie szybów naftowych.
oil **film**—warstewka oliwy.
oil **hole** — otwór do oliwy, do oliwienia.
oil **mill**—olejarnia.
oil **mine**—kopalnia nafty.
oil **paint**—farba olejna.
oil **up** — przeoliwić (przez nadmiar oliwy).
oil **well**—szyb naftowy.
castor *oil*—olej rycynowy.
dry *oil*—pokost lniany.
graphitic *oil*—olej grafitowany.
linseed *oil*—olej lniany.
olive (**-tree**)—oliwka, drzewo oliwkowe.
olive-**oil**—oliwa (z oliwek).
omission—ominięcie, opuszczenie.
omit — pominąć, zaniedbać, opuścić.
omnibus—omnibus.
omnibus **- route** — linia omnibusowa.
ooze—szlam; sączyć się, ciec.
o.p. (**out of print**)—(wydawnictwo) wyczerpane.
opacity—nieprzeźroczystość, ciemność.
opaque—nieprzeźroczysty, mętny, ciemny.
open—otwarty, nieosłonięty; otwierać, odkryć, rozpocząć.
open **country**—teren przejrzysty, otwarty.
opening—otwór, otwarcie.
operate—działać, operować.
operation — czynność, działanie, manipulowanie.
operator—obsługujący, operator.
oppose—przeciwdziałać, przeciwstawiać.
opposition — opozycja (planet), sprzeciw, przeciwdziałanie.
optic—optyczny.
optical—optyczny.
optical **axis**—oś optyczna.
optical **centre** — środek optyczny, ognisko (soczewki), punkt główny (optyczny) obrazu.
optical **glass**—szkło optyczne.
optical **plummet**—pion optyczny.
optical **quality**—właściwość, własność optyczna.
optical **square**—węgielnica.
optical **wedge**—klin optyczny.
optics—optyka (nauka).
science of *optics*—nauka o optyce, wiedza optyczna.
orb—ciało niebieskie, kula, krąg.
orb **of the sun** — tarcza, krąg słoneczny.
orbit—orbita, droga ciała niebieskiego.
orbit **of the binary star**—orbita gwiazdy podwójnej.
orchard—sad.
ordinal (**number**) — porządkowy (liczebnik, liczba).
ordinate—rzędna.
ordination—klasyfikacja.
ordnance — zaopatrzenie materiałowe; amunicja.
ordnance **survey**—służba pomiarowa (Państwowy Urząd Pomiarowy).
organic—organiczny.
organization—organizacja.
Orient—wschód (kraje wschodnie); orientować.
orientate—orientować.
orientation—orientacja.
absolute, relative *orientation* — orientacja bezwzględna, względna.
date of the outer *orientation* — elementy orientacji zewnętrznej.
inner or interior *orientation* — orientacja wewnętrzna.

reciprocal *orientation* **of the multiple camera** — orientacja wzajemna kamer złożonych.
orienting—orientowanie.
origin—początek, pochodzenie.
origin **of co-ordinates**—początek układu współrzędnych.
origin **of projection**—początek rzutu, środek rzutu.
originate—zapoczątkować, pochodzić.
originator — sprawca, projektodawca, wysyłający.
orthogonal—pod kątem prostym, prostokątny, ortogonalny.
orthographic projection — rzut ortograficzny, rzut pionowy.
orthometric elevation—wysokość ortometryczna.
orthomorphic projection — rzut równokątny.
oscillate — oscylować, wahać się.
oscillation — oscylacja, wahanie, drganie.
oscillatory — wahadłowy, oscylacyjny.
ounce (oz.) = 16 drams = 437·5 grains = 1/16 funta = 28·34954 gr. = uncja (waga handlowa).
ounce **"Troy" = 8 drams = 480 grains** = 1/12 funta „Troy" = 31·1035 gr. = uncja (waga aptekarska).
oust — wygnać, wyrugować, wyrzucić.
out—na zewnątrz, po za.
out **of alignment**—odchylony od wytyczonego kierunku, od trasy.
out **of centre** — odchylony od centru, niecentryczny, mimośrodkowy.
out **of date**—przestarzały.
out **of print** — wydawnictwo wyczerpane.
out-**turn**—produkcja, wydobycie (*n.p.* kopalni).
outcrop — odkrywka, wynurzenie się warstwy geologicznej na powierzchnię.
outdistance—prześcignąć.
outer—zewnętrzny.
outer **orientation**—orientacja zewnętrzna.
outer **planets (Jupiter, Saturn, Uranus, Neptune)** — planety zewnętrzne.
outermost — najdalej od środka, najbardziej zewnętrzny.
outfit—wyposażenie, zestaw.
repairing *outfit* — wyposażenie naprawcze, zestaw do napraw.
outlandish—zagraniczny.
outlay—nakład, wydatek.
outline—zarys, kontur, szkic.
general *outline* **of a scheme** — ogólne ramy, ogólne wytyczne projektu.
output—wydajność, wytwórczość, produkcja.
outside — strona zewnętrzna, na zewnątrz.
outside **diameter** — średnica zewnętrzna.
outskirts — peryferie, brzeg, krawędź, skraj (lasu).
outstand — wybijać się, wystawać.
outstanding—wybijający się, wystający.
outstanding **modification**—zmiana zasadnicza.
outstanding **point**—wybijający się punkt, punkt wydatny.
outvalue—przewyższać wartością.
over—wyżej, nad, ponad, przez, poprzez, więcej; po przeciwnej stronie.
over **500 metres above sea-level**—ponad 500 m. nad poziomem morza.
overbalance—przeważyć, ważyć więcej niż . . .
to *overbalance* **(oneself)**—stracić równowagę.
over-exposure — prześwietlenie; prześwietlić.

overflow—wezbrać, zalać, opływać w co.
overlap—krycie (częściowe), nakładka, zachodzenie na siebie; zachodzić na co pokrywać się (częściowo).
overlap **control** — przyrząd do utrzymania danej wielkości krycia zdjęć lotniczych.
overlap **indicator** — wskaźnik krycia.
overlap **in the line of flight** — krycie w szeregu.
automatic *overlap* **regulator** — przyrząd do automatycznego utrzymania krycia.
forward *overlap* — krycie w szeregu.
lateral *overlap*, **side** *overlap* — krycie boczne.
overlapping — pokrywający się częściowo.
overlay — kalka (odbitka planu lub mapy na materiale przeźroczystym.
overrun = positive run — run dodatni (mikroskop).
overshoot — przejechać, minąć (punkt).
to *overshoot* **a signal** — minąć sygnał przy celowaniu
oversea—zamorski.
overseas—za morzem, za granicą.
overvalue—przeceniać.
oxidation—utlenianie, oksydowanie.
oxide—tlenek.
oxygen—tlen.

P

pace — krok, chód, szybkość; odmierzyć krokami.
to *pace* **a distance**—odkroczyć, odmierzyć krokami pewną odległość.
pacing—domierzanie krokami.
pad — podkładka, nakładka, okładzina, ochraniacz, zderzak, pięta.
page—strona, stronica.
pairing observations—obserwacje gwiazd parami.
panchromatic — wszechbarwny, czuły na wszystkie barwy.
panorama drawing — szkic perspektywiczny.
paper—papier, akt; zawijać w papier.
paper-**mill**—papiernia.
emery *paper*—papier szmerglowy.
glass *paper*—papier szklany.
parabola—parabola.
arc of *parabola*—łuk paraboli.
cubic *parabola* — parabola sześcienna.
parabolic—paraboliczny.
parabolic **curve** — krzywa paraboliczna.
parabolic **mirror** — zwierciadło paraboliczne.
paraboloid—paraboloida.
parallactic—paralaktyczny.
parallactic **angle** — kąt paralaktyczny.
parallactic **grid**—siatka paralaktyczna.
parallax—paralaksa.
parallax **slide**—karetka paralaktyczna (karetka głębokości).
absolute stereoscopic *parallax* — paralaksa pozioma (tylko przy badaniu zdjęć stereoskopowych).
the annual *parallax*—paralaksa roczna.
diurnal *parallax* — paralaksa dzienna.
false *parallax*—różnica paralaks (pomierzona mniej rzeczywista).
horizontal, vertical *parallax* — paralaksa pozioma, pionowa.
lineal *parallax*—paralaksa liniowa.

solar equatorial horizontal *parallax* — równikowa słoneczna paralaksa pozioma.
parallel — równoleżnik, (linia) równoległa, porównanie; równoległy; umieścić, ustawić równolegle.
parallel-**leaf shutter** — migawka żaluzjowa.
non-*parallel*—nierównoległy.
parallelism error in binoculars — błąd nierównoległości osi lornetki.
parallelogram—równoległobok.
parallelogram **of forces**—równoległobok sił.
paraxial rays — promienie przyosiowe.
parcel—działka, parcela, pakunek, paczka.
parcellary—parcelacyjny (plan).
parcelling—podział, parcelacja.
parish—parafia, gmina.
parish **council**—rada gminna.
parish **road**—droga gminna.
parishioner—parafianin, mieszkaniec gminy.
part—część, dział, udział; działać, rozdzielać.
in *part*—częściowo.
on the *part*—ze strony, z winy.
partner—wspólnik.
partnership—spółka.
party—drużyna, grupa ludzi.
field *party* — oddział polowy, grupa polowa.
setting-out *party*—grupa przygotowawcza (*n.p.* ustawiająca statywy przy pomiarze bazy).
pass—przełęcz, przejście, przesmyk; przejść, przekroczyć.
railway by-pass—mijanka kolejowa.
passage—przeprawa, przejście.
passing — przejście, przelot (ptaków); odmierzanie krokami; przechodząc.
passometer—krokomierz.
paste—pasta, klej; kleić, przykleić.
pasturage—pastwisko, wygon.
pasture—pastwisko, pasza; paść.
pasture **ground** — pastwisko, wygon.
mountain *pasture* — połonina, hala, pastwisko górskie.
rough *pasture*—pastwisko nieuprawne.
path (*l.mn.* **paths**)—ścieżka.
bridle *path*—ścieżka dla jeźdźców.
towing *path*—ścieżka holownicza.
pattern — typ, wzór, przykład, model.
peak—ostry szczyt.
peat—torf.
peat-**bog** — bagno torfowe, torfiarnia.
peat-**hag** — doły pozostałe po eksploatacji torfu.
pebble—żwir rzeczny; kryształ górski, soczewka z kryształu górskiego.
peculiarity (**of magnet**) — osobliwość, właściwość (magnesu).
pedal disc — tarcza nożna (autografu).
pedograph — pedograf (przyrząd automatycznie wykreślający odbytą drogę).
pedometer—krokomierz.
peg—kołek, palik; kołkować, palikować.
starting *peg*—kołek wyjściowy.
pegging—kołkowanie, palikowanie.
pegging **out** — wykołkowanie, wypalikowanie.
pen—pióro.
pen-**and-ink sketch** — rysunek piórkowy.
drawing *pen*—grafion.
lithographic fine *pen* — piórko litograficzne.
ruling fine *pen* — piórko kreślarskie.
straight-line *pen*—grafion (rzadko używany wyraz).
pencil—ołówek, rysować ołówkiem.
pencil **of line** — pęk, wiązka prostych (na płaszczyźnie).

pencil **of rays**—pęk promieni (na płaszczyźnie).
pencilled—napisany, narysowany ołówkiem.
pendular—wahadłowy (ruch).
pendulate—wahać się, oscylować.
pendulous — zwisający, wiszący, oscylujący.
pendulum—wahadło.
pendulum **observations** — obserwacje wahadłowe (grawimetryczne).
compensated *pendulum*—wahadło zrównoważone.
compensation *pendulum* — wahadło kompensacyjne.
penholder—obsadka do piór.
peninsula—półwysep.
peninsular — półwyspowy, w kształcie półwyspu.
pensile—zwisający, wiszący.
perambulate—przebiegać wzdłuż, sprawdzać.
perambulation—uroczyste sprawdzenie znaków granicznych.
perambulator — przyrząd do pomiaru odległości (odbytej w terenie); kamera podróżna.
percentage—procentowość.
perceptible—spostrzegalny, widoczny, uchwytny.
perch = **square pole**—miara powierzchni = 30·25 jardów kwadratowych = 272·25 stóp kwadratowych = 25·2928 m^2.
perforate—dziurkować, przebić, perforować.
perforated — przedziurkowany, przebity, perforowany.
perforation—otwór, przebicie, perforacja.
perforator — dziurkacz, przyrząd do dziurkowania.
perform—spełnić, wykonać.
performance—spełnienie, wykonanie.
optical, telescopic *performance* — wydajność lunety, powiększenie lunety.
perigee—perigenium, punkt orbity najbliższy ziemi.
moon in *perigee* — księżyc w perigenium.
perihelion — przysłoneczny, najbliżej słońca.
perimeter—obwód.
perimetric — obwodowy, na obwodzie.
period—okres, period, cykl.
periodic—okresowy.
periodic **changes**—zmiany okresowe.
periodic **comet** — kometa okresowa, kometa powracająca okresowo.
periodical—okresowy.
periodicity—okresowość.
periphery—kraniec, skraj, obwód.
permanent—stały, ciągły, trwały.
permanent **adjustment** — trwałe dostosowanie, rektyfikacja ostateczna.
permissible—dopuszczalny.
permissible **error**—błąd dopuszczalny.
perpendicular—prostopadły.
out of *perpendicular*—wychylony z pionu.
perpendicularity—prostopadłość.
persistence of vision—trwanie obrazu na siatkówce (po zniknięciu przedmiotu).
personal equation—równanie osobowe.
perspective—perspektywa.
perspective **centre**—środek rzutów, środek perspektywy.
perspective **grid**—siatka perspektywiczna.
perspective **plane** — płaszczyzna zawierająca środek rzutu.
perspective **projection**—rzut środkowy, rzut perspektywiczny.
perspective **ray** — promień perspektywiczny.
perspective **unit**—układ perspektywiczny.
aerial *perspective* — perspektywa przestrzenna.

drawing in *perspective*—rysunek perspektywiczny.
oblique *perspective*—perspektywa skośna, ukośna.
parallel *perspective*—perspektywa równoległa.
perspectograph—przetwornik optyczno-graficzny.
perturb — zakłócić, niepokoić, zmieszać.
perturbation—zakłócenie, nieład, perturbacja.
phasis (*l. mn.* **phases**)—okres, faza.
photo—foto-, fotografia.
photo-**cell** — komórka foto-elektryczna.
photo-**electric cell** — komórka foto-elektryczna.
air-*photo* **surveying** — pomiary aerofoto.
ground-*photo* **surveying** — pomiary terrofoto.
photogoniometer — fotogoniometr (do pomiaru kątów ze środka perspektywy na fotografii).
photogrammetric plotting instrument—przyrząd do nanoszenia sytuacji ze zdjęć (lotniczych).
photogrammetrist—fotogrametra.
photogrammetry—fotogrametria.
air *photogrammetry*—fotogrametria lotnicza, aerofotogrametria.
ground or terrestrial *photogrammetry* — fotogrametria naziemna, terrofotogrametria.
rectifying *photogrammetry*—przetwarzanie zdjęć lotniczych, fotogrametria jednoobrazowa.
stereoscopic *photogrammetry*—fotogrametria dwuobrazowa.
photograph—fotografia; fotografować.
photograph **axes**—osie tłowe.
photograph **perpendicular**—prostopadła negatywu, fotografii.
air *photograph* — zdjęcie, fotografia lotnicza.
ground *photograph*—zdjęcie, fotografia naziemna.
instantaneous *photograph* — zdjęcie migawkowe.
asymmetrically, symmetrically tilted photographs—zdjęcia lotnicze asymetrycznie, symetrycznie nachylone.
convergent, divergent, parallel photographs—zdjęcia fotograficzne zbieżne, rozbieżne, równoległe.
left, right averted photographs—fotografie zwrócone w lewo, w prawo (terrofoto).
principal distance of *photograph*—odległość główna zdjęcia fotograficznego.
photographic—fotograficzny (obiektyw, papier).
photographic **reconnaissance** — rozpoznanie fotograficzne.
photographical—fotograficzny (towarzystwo).
photographically — fotograficznie, w sposób fotograficzny.
photogravure — fotograwiura, heliograwiura.
photolithography — fotolitografia, druk fotolitograficzny.
photoparallel — linia równoskalowa.
photoperspectograph — przetwornik.
photoprint—odbitka fotograficzna.
photosphere — fotosfera, widoczna jasna powierzchnia słońca.
photosection—sekcja, oddział fotogrametryczny, fotolotniczy.
photo-theodolite, phototheodolite—fototeodolit.
phototopography—fototopografia.
physics—fizyka (nauka).
plano-concave—płasko-wklęsły.
plano-convex—płasko-wypukły.
picket—tyczka miernicza; kołek.
picket **man**—robotnik przy tyczce.
ranging *picket*—tyczka miernicza.
picketing—tyczenie (i zaznaczanie tyczkami lub palikami).

picture—obraz, fotografia.
picture **plan**—plan fotogrametryczny.
picture **plane** — płaszczyzna obrazu.
stereoscopic *picture* — obraz plastyczny, stereoskopowy.
pier—molo, pomost.
pile—kupa, stos, pal (zaostrzony).
pillar—słup, filar, kolumna; podpierać słupem, filarem.
pin—oś, igła, trzpień, szpilka (również miernicza), łączyć lub spinać szpilką.
pinion—iglica, ostry trzpień, ostra oś (na której opiera się przedmiot).
pint — miara objętości płynów =0·568 l. (U.S.A. 0·473 l.).
pipe (line)—rura, rurociąg.
draining *pipe* — dren, rura drenowa.
pit—jama, dół, szyb.
gravel *pit*—dół żwirowy.
pitch—skok śruby.
pivot—oś, czop (na którym się coś obraca).
pivot-**bridge**—most obrotowy.
pivoting — obracający się na czopie.
place—miejsce, miejscowość, stanowisko; umieścić, położyć, ulokować.
inhabited *place*—osiedle.
observed *place* — miejsce ciała niebieskiego obserwowane z ziemi.
true or geocentric *place*—miejsce ciała niebieskiego zredukowane do środka ziemi = położenie geocentryczne.
plain — równina, płaszczyzna; płaski, równy (teren).
plain **scale** — płaska linijka z podziałką.
plan—plan, projekt; planować.
preliminary *plan* — projekt wstępny.
sketch *plan*—szkic, pierwszy zarys planu.
plane — płaszczyzna, równia, poziom; płaski; wyrównać, gładzić.
plane **of polarization**—płaszczyzna polaryzacji.
plane **of reference**—płaszczyzna odniesienia.
plane **table**—stolik mierniczy.
plane **table, stand and cover** — stolik, statyw i pokrowiec.
plane-**table fixing** — graficzne wyznaczenie stanowiska.
plane-**table surveying**—pomiary stolikowe.
plane-**tabling**—zdjęcie stolikowe.
plane **triangle**—trójkąt płaski.
basal *plane*—płaszczyzna bazy.
epipolar *plane* — płaszczyzna epipolarna, płaszczyzna biegunowa.
focal *plane*—płaszczyzna ogniskowa.
hill *plane*—płaszczyzna punktów podstawy geodezyjnej (wyrażenie nie używane poza fotogrametrią).
horizontal *plane* **through the axis of tilt**—płaszczyzna pozioma przechodząca przez oś nachylenia.
principal *plane* — płaszczyzna główna pionowa (zdjęcia).
sectional *plane* — płaszczyzna cięcia.
cluster of planes—pęk płaszczyn.
planimeter—planimetr.
polar *planimeter* — planimetr biegunowy.
planimetric(al)—planimetryczny.
planimetry—planimetria.
planisphere—mapa ziemi (z dwóch kołowych półkul), planisfera.
planning—planowanie, projektowanie.
town *planning* — planowanie miasta (rozbudowa).
plaster—tynk, zaprawa wapienna; tynkować.
plaster **of Paris**—gips.
plastic—plastyczny.

plastic **arts** — plastyka, sztuka plastyczna.
plastic **draught of the ground** — rysunek plastyczny terenu.
plastic **shading** — cieniowanie plastyczne.
plastically—plastycznie.
plasticity—plastyczność.
plate — płyta, płytka, tabliczka, klisza, płyta fotograficzna; galwanizować.
plate **carrier**—przyrząd do przesuwania klisz w ładowniku.
plate **centre**—środek płyty fotograficznej.
plate **co-ordinates**—współrzędne tłowe.
plate **holder**—kaseta, obtułka.
plate **horizontal** — linia równoskalowa.
plate **level**—poziomnica alhidady.
plate **magazine** — ładownik kliszowy, kaseta.
plate **meridian** — linia południkowa negatywu.
plate **parallel** — linia równoskalowa.
plate **perpendicular**—prostopadła negatywu.
bottom *plate* — płyta podstawy (*n.p.* teodolitu).
date *plate*—tabliczka z pouczeniem, tabliczka z danymi.
glass *plate*—płyta szklana.
perpendicular azimuth of the *plate* — azymut kierunku zdjęcia.
pressure *plate*—płyta przyciskowa (szklana w kamerze, metalowa w ładowniku).
plateau—płaskowyż.
platform—rampa, peron.
plot—parcela, działka; wykreślać plan, nanosić plan.
to *plot* **the abscisse, the ordinate of a point** — nanieść rzędną, odciętą punktu.
to *plot in* **a trig. point by its co-ordinates** — nanieść punkt triangulacyjny (na stolik) według współrzędnych.
block *plot* — wynik rysunkowy wykorzystania graficznego zespołu zdjęć lotniczych.
building *plot*—działka budowlana.
direct radial *plot*, **minor** *plot* — odrys pierwotny triangulacji radialnej (w skali zdjęcia lotniczego).
isocentre *plot*—odrys triangulacji radialnej izocentrycznej.
logarithmic *plot* — wykres logarytmiczny.
major *plot* — odrys wtórny triangulacji radialnej (w skali mapy).
nadir point *plot*—odrys triangulacji radialnej nadirowej.
radial *plot* — odrys triangulacji radialnej (graficznej).
strip radial *plot*—odrys triangulacji radialnej.
plotting—nanoszenie, wykreślanie.
plotting **a graticule**—nanoszenie siatki (na mapie, na arkuszu).
plotting **apparatus,** *plotting* **instrument,** *plotting* **machine**—autograf.
plotting **lens**—soczewka przetwornika.
block-*plotting* — wykorzystanie graficzne zespołu zdjęć lotn.
single-photo *plotting* **apparatus** — przetwornik optyczno-graficzny.
plug—wkładka, wtyczka.
plumb—pion, w pionie; pionowy; pionować.
plumb-**bob**—pion (ciężarek wraz ze sznurkiem).
plumb-**line**—linia pionu.
plumb **point**—punkt pionu; fot. punkt nadirowy (wolny od błędu deniwelacji).
ground *plumb* **point** — punkt pionu (rzut punktu nadirowego na płaszczyznę).

out of *plumb* — odchylony od pionu, niepionowy.
plummet—ciężarek pionu.
plunge—zanurzenie, pogrążenie; zanurzyć, pogrążać.
plunger—nurek, tłok, przycisk.
spring *plunger*—opornik sprężynowy leniwki (teodolitu).
plunging—zanurzenie.
ply—fałda, skręt, zwój.
plywood—sklejka, dykta.
two-*ply wood*—sklejka dwuwarstwowa.
point—punkt, ostrze, szpic, kropka; kropkować, zaostrzyć, zaostrzyć, celować, wskazywać (palcem).
point **a telescope** — nakierować, nacelować, nastawić lunetę.
point **of interest**—ciekawy punkt, szczegół.
point **of intersection** — punkt przecięcia.
point **of intersection of the principal line with horizon** — punkt przecięcia linii największego nachylenia z linią horyzontu; punkt zbiegu.
point **of weight** — punkt ciężkości.
bearing *point*—mira, punkt kierunkowy.
checking *point* — punkt kontrolny.
control *point*—punkt kontrolny, punkt podstawy geodezyjnej.
five *point* **three** (5·3) — pięć całych trzy dziesiąte.
focal *point*—ognisko.
freezing, boiling *point*—punkt zamarzania, wrzenia.
minor *point* — punkt niższego rzędu; punkt radialny.
primary trigonometrical *point* — punkt triangulacyjny I rzędu.
principal *point* **assumption**—założenie punktu głównego (triang. radialna), metoda Arundel.
principal *point* **traverse** — ciąg punktów głównych.
scale *point*—punkt wyjściowy dla skali dowolnej ciągu radialnego.
topographical *point*—punkt topograficzny.
trial *point* — punkt przybliżony, cel przybliżony.
trigonometrical *point* — punkt triangulacyjny, trygonometryczny.
vanishing *point* — punkt zniknienia.
pointed—ostry, zaostrzony.
pointer—wskazówka, wskaźnik.
polar—polarny, biegunowy.
polar **co-ordinates**—współrzędne biegunowe.
polar **distance**—odległość biegunowa.
polar **planimeter** — planimetr biegunowy.
polaris — gwiazda biegunowa, gwiazda polarna.
polarity—biegunowość (optyczna, magnetyczna).
polarization—polaryzacja.
plane of *polarization*—płaszczyzna polaryzacji.
pole — biegun; tyczka; słup: miara długości = 5·5 jarda 5·029198 m.; miara powierzchni 1 square pole = 1 perch = 25·29284 m².
Pole **Star**—gwiazda biegunowa, gwiazda polarna.
aligning *pole*—tyczka miernicza.
boundary *pole*—słup graniczny.
elevated *pole* — biegun który znajduje się nad horyzontem (północny albo południowy).
levelling *pole*—łata niwelacyjna.
north, south *pole*—biegun północny, południowy.
ranging *pole*—tyczka miernicza.
stratted *pole* — słup z podporą.

polygon—wielokąt, poligon.
polygonal course — ciąg poligonowy.
polyhedric—wielościenny.
polyhedric **projection**—rzut wielościenny.
polish — blask, połysk, politura, pasta; polerować, gładzić, czyścić.
pond—staw, sadzawka; urządzić zastawę na rzece, nagromadzić wodę.
artificial *pond*—staw sztuczny.
seasonal *pond*—staw okresowy.
pool—kałuża.
population—ludność, zaludnienie.
population **map**—mapa zaludnienia, mapa ludnościowa.
fall in *population*—spadek demograficzny.
increase in *population*—wzrost demograficzny.
town *population* { **of 5000 to 25000** / **over 75000** / **under 5000**
—miasto { od 5000 do 25000 / ponad 75000 / poniżej 5000 mieszkańców.
port—port.
fishing *port*—port rybacki.
sea-*port*—port morski.
position — stanowisko, położenie, pozycja.
position **angle**—kąt położenia.
position **by observation**—wyznaczenie stanowiska z obserwacyj.
position **finding,** *position* **fixing** — określenie, wyznaczenie położenia punktu.
position **mark**—lekka stabilizacja, reper.
in *position*—na swoim miejscu.
out of *position*—ruszony z miejsca.
perspective *position* — położenie perspektywiczne.
planimetric *position*—położenie w rzucie poziomym.
reference *position* — położenie początkowe do którego odnoszą się wszystkie inne, punkt odniesienia.
positive — dodatni, określony, ścisły, pewny; pozytyw (fotograf.).
positive **pole**—biegun dodatni.
post—pal, słup, stanowisko, poczta; wysyłać pocztą, nadać na pocztę.
post **office**—urząd pocztowy.
post **meridiem, p.m.** — po południu.
customs *post* — posterunek celny.
frontier *post* — słup graniczny.
frontier-guard *post* — strażnica, posterunek straży granicznej.
pound (**lb.**) = 16 ounces = 7000 grains = 0·45359 kg.; funt szterling = 20 szylingów.
pound **" Troy "** = 12 ounces " Troy " = 5760 grains = 0·37324 kg. (waga aptekarska).
powder—proszek, proch, pył; proszkować, posypać proszkiem.
power—siła, moc, potęga, mocarstwo.
power **installation**—siłownia, instalacja dla wydobycia energii mechanicznej (*n.p.* elektrycznej).
power **of absorption**—siła pochłaniania, siła absorbcyjna.
power **station**—elektrownia.
magnifying *power*—siła powiększenia.
five to fourth *power*, 5^4—pięć do potęgi czwartej.
preambulator—przyrząd do pomiaru długości krzywych, krzywomierz.
precaution — środek ostrożności, zapobiegawczy, bezpieczeństwa.
measure of *precaution*—środek ostrożności.

to take due *precaution*—przedsiębrać odpowiednie środki ostrożności.
precession—precesja.
precipice—przepaść, otchłań.
precision — dokładność, ścisłość, precyzja.
precision **instruments** — instrumenty precyzyjne.
preface—wstęp, przedmowa.
prefatory—wstępny.
a few *prefatory* **words** — kilka słów wstępnych.
prefer—woleć, przedkładać.
preference—pierwszeństwo, wybór.
in *preference* **to**—pierwszeństwo przed, korzystniejszy od.
premises—pomieszczenia, lokale.
press — prasa, tłocznia; prasa (dziennik); prasować, ściskać, naciskać, przynaglać.
pressing—pilny.
pressure—ciśnienie.
pressure **of atmosphere**—ciśnienie atmosferyczne.
pressure **plate**—płyta przyciskowa (szklana w kamerze lub metalowa w ładowniku).
barometric *pressure* — ciśnienie barometryczne.
preliminary—przedwstępny, tymczasowy.
preliminary **operation** — praca wstępna, przygotowawcza.
preliminary **scheme** — projekt wstępny.
preliminary **survey** — pomiary przygotowawcze, wstępne.
preliminary **work**—praca wstępna, przygotowawcza.
prick—ukłucie igłą; kłuć.
prick **through**—przekłuć, przekłuwać.
pricking—przekłówanie.
prickle—ostry cienki kolec (szpilka, końce cyrkla); kłuć, ukłuć.
primary bow—pierwszy (główny) łuk tęczy.
prime—rozkwit, szczyt, początek (rozwoju); pierwszy, pierwotny, początkowy, najgłówniejszy.
prime **vertical**—pierwszy wertykał (płaszczyzna wierzchołkowa prostopadła do południka).
priming—przyspieszenie przypływu.
principal—kierownik, naczelnik, szef; główny, naczelny, zasadniczy.
principal **axis**—oś główna.
principal **distance** — odległość główna.
principal **focus**—ognisko główne.
principal **line**—linia główna.
principal **plane** — płaszczyzna główna.
principal **point**—punkt podstawowy, punkt triangulacji I rz., punkt główny obrazu.
principal **point traverse** — ciąg punktów głównych (triang. radial).
principal **road**—droga lub szosa główna.
principal **triangulation**—triangulacja podstawowa (I rz.).
principle—zasada, podstawa.
print—druk, znak, odcisk, ślad (stopy); drukować.
print **trimmer** — maszynka do obcinania fotografij.
black *print*—druk czarny.
blue *print*—druk niebieski.
brown *print*—druk brązowy.
contact *print*—odbitka stykowa.
large, small *print*—druk duży, drobny.
navigation prints — fotografie orientacyjne, nawigacyjne.
out of *print*—nakład wyczerpany.
printing—drukowanie.
printing **box, frame** — rama do kopiowania, kopiorama.
printing **machine**—maszyna drukarska.
printing **number**—numer kolejny druku.

printing **office**—drukarnia.
printing **paper**—papier drukarski, papier do kopiowania fot.
printing **press** — prasa drukarska.
printing **section**—oddział, sekcja drukarska.
preparation of *printing* **plates** — przygotowanie płyt drukarskich (matryc).
prism—pryzmat, graniastosłup.
erecting *prism*, **roof** *prism*, **Amici** *prism* — pryzmat odwracający.
image rotation correcting *prism*, **rotating** *prism*, **dove** *prism* —pryzmat obrotowy.
reconnoitring *prism* — pryzmat wywiadowczy.
reflecting *prism*—pryzmat odbijający.
refracting *prism*—pryzmat załamujący.
right-angle *prism*—pryzmat prostokątny.
prismatic—pryzmatyczny.
prismatic **altazimuth**—altazymut pryzmatyczny.
prismatic **astrolabe** — astrolabia pryzmatyczna.
prismatic **binocular** — lornetka pryzmatyczna.
prismatic **compass**—busola pryzmatyczna,
probability — prawdopodobieństwo.
calculus of *probability*—rachunek prawdopodobieństwa.
probable—prawdopodobny.
probable **error**—błąd prawdopodobny.
probate—urzędowe stwierdzenie.
probation—próba, doświadczenie.
probationer—praktykant, nowicjusz.
problem—zagadnienie, kwestia.
problem **of inaccessible base** — zagadnienie Hansena.
three-point *problem* — wcięcie wstecz na płaszczyźnie.
three-point *problem* **in space** — wcięcie wstecz przestrzenne.
proceed — postępować, posuwać się naprzód, przystąpić, wynikać.
proceeding—postępowanie, czynność, działanie, procedura.
process — proces, przebieg, postępowanie.
profess—uprawiać zawód, wyznać.
profession—zawód, zatrudnienie.
professional—zawodowy.
profile—przekrój, profil.
profiling—profilowanie.
project — projekt, szkic; projektować, rzutować, sterczeć, występować.
projected—odrzutowany.
projecting—wystający, wybijający się naprzód.
projecting **beam**—promień rzutujący.
projecting **camera** — rzutownik (część aparatu projekcyjnego).
projecting **lens**—obiektyw rzutujący.
projection — rzut, projekcja, występ, odwzorowanie.
projection **apparatus**—aparat projekcyjny.
camera of *projection*—rzutownik.
central *projection*—rzut perspektywiczny, rzut środkowy.
centre of *projection*—środek rzutu.
conical *projection*—rzut stożkowy.
conventional *projection*—rzut konwencjonalny.
cylindrical *projection*—rzut walcowy, cylindryczny.
gnomonic *projection* — odwzorowanie gnomoniczne.
orthogonal parallel *projection* — rzut prostokątny równoległy.
perspective *projection*—rzut perspektywiczny, rzut środkowy.
polyconic *projection*—rzut wielostożkowy.

polyhedral *projection*—rzut wielościenny.
transverse Mercator *projection* — odwzorowanie poprzeczne Mercatora.
system of *projection* — system rzutu; aparat projekcyjny.
projector—rzutownik.
prolate—wydłużony.
prolate **ellipsoid of revolution** — wydłużona elipsoida obrotowa.
prolong—przedłużać, przewlekać.
prolongation—przedłużenie.
prominence—część wystająca, wybitność, wydatność.
solar prominences — protuberancje słoneczne.
prominent — wydatny, wybitny, wybijający się, wystający.
prominent **feature** — wydatny szczegół w terenie.
prominent **landmarks** — przedmioty wyróżniające się w terenie.
promontory—cypel.
prong—kolec, ząb, haczek.
proof — dowód, próba, odbitka próbna, świadectwo.
proof **line**—linia, bok kontrolny.
prop — podpora, wspórka; podpierać.
propagate—rozchodzić się, rozszerzać się, krzewić, mnożyć, propagować.
light is propagated in straight lines—światło rozchodzi się w linii prostej.
propagation — rozszerzanie się, mnożenie się.
propagation **of error** — przenoszenie się błędów.
propagation **of light** — rozchodzenie się światła.
rectilinear *propagation* **of light** — prostolinijne rozprzestrzenianie się światła.
proportion — proporcja, część (powierzchni); odmierzyć w stosunku.
proportional—proporcjonalny, stosunkowy.
proportional **compass**—cyrkiel proporcjonalny, redukcyjny.
protected country—obszar ochrony przyrody, rezerwat.
protection—ochrona.
prototype — pierwowzór, prototyp.
protract—przedłużać, wydłużać.
protraction—przedłużenie.
protractor—przenośnik, kątomierz.
circular *protractor* — przenośnik kołowy, okrągły.
rectangular *protractor* — przenośnik prostokątny.
provide — zaopatrzyć, dostarczać.
provincial boundary—granica województwa, prowincji.
provision—urządzenie, środek ostrożności, zapasy.
provision **for horizontal and vertical alignment**—urządzenie do ustawienia w kierunku i pionie.
provisional—tymczasowy.
pseudoscopic—pseudoskopowy.
pseudoscopy—tworzenie się odwróconego obrazu stereoskopowego, pseudoskopowość.
pull — rączka, ciągnienie; ciągnąć.
pulley—blok.
cord over the *pulley*—lina przesunięta przez blok.
puncture mark—nakłucie.
pupil—źrenica.
entrance *pupil* — punkt wejścia promienia, źrenica wyjściowa.
exit *pupil*—punkt wynurzenia się promienia.

Q

quadrangle—czworokąt.
quadrangular—czworokątny.
quadrant — ćwiartka (1, 2, 3, 4) układu współrzędnych.
quadrantal—ćwiartkowy.
quadrantal **bearing** — czwartak, rumb.
quadrantal **system of graduation**—system rumbowy podziału (koła busoli).
quadratic—kwadratowy.
quadratic **equation** — równanie drugiego stopnia, równanie kwadratowe.
quadri-—czworo-, cztero-.
quadrilateral—czworobok, czworoboczny.
qualification—kwalifikacja, określenie, zdatność, wymaganie.
qualify — kwalifikować, określać, uzdolnić.
quality—jakość, gatunek.
quantity — ilość, wielkość, wartość.
conditioned *quantity* — wielkość, wartość zawarunkowana.
varying *quantity*—wielkość, wartość zmienna.
quantity surveyor — taksator (budowlany), inżynier obliczający wszystko co dotyczy materiału, kosztów, robocizny przy wszelkiego rodzaju pracach ziemno-budowlanych.
quantity surveying—obliczenia dla wyznaczenia wymiarów, objętości całości jak również poszczególnych części budynku pod względem ilości koniecznego materiału, robocizny i kosztów.
quarry — kamieniołom, wydobywanie kamienia w kamieniołomie.
limestone *quarry* — kopalnia wapna.
marble *quarry*—kopalnia marmuru.
quarrying — eksploatacja kamieniołomu.
quarryman — kamieniarz pracujący w kamieniołomie.
quarter — dzielnica, kwartał, ćwierć, kwadra, kierunek; miara objętości = 2·909 hektolitra; waga = 12·7 kg.
moon at the first *quarter*, **at the three-quarters**—księżyc w pierwszej, ostatniej kwadrze.
a quarter's rent—czynsz kwartalny.
quasi-—niby, jak, gdyby.
quay—nabrzeże, molo, rampa.
question — pytanie, wątpliwość, kwestia, sprawa, zagadnienie; zapytywać, badać, kwestionować.
questionable—wątpliwy, sporny.
questionary—kwestionariusz.
quick—prędki, szybki, bystry.
quicklime—wapno niegaszone.
quicksand—lotne piaski.
quicksilver—rtęć, żywe srebro.
quick levelling head — głowica przegubowa.
quota—kwota, kontyngens, przypadająca część.
quotation—cytat, przytoczenie.
quotation **mark**—cudzysłów.
quote—cytować, przytaczać.

R

rabbattement — kład (geometryczny).
rabbet—fuga, wyżłobienie.
rack—zębatka, suwak z zębatką lub ślimakiem.
rack **and pinion**—zębatka i koło zębate, kremaliera.
rack **motion**—ruch przy pomocy koła zębatego i zębatki.
rack **railway**—kolej zębata.
focusing *rack* — kremaliera do ogniskowania lunety.
radial—promienisty.
radial **force**—siła odśrodkowa.
radial triangulator — triangulator radialny (przyrząd).
radiate—promieniować.
radiating — promieniujący, rozchodzący się promieniście.
radiation—promieniowanie.
radical—pierwiastek.
a *radical* **error**—błąd pierwiastka.
a *radical* **sign**—znak pierwiastka.
radio station—radjostacja.
radium—rad (pierwiastek).
radius—promień (koła).
radius **of action** — promień działania.
radius **of curvature** — promień krzywizny.
radius **of curvature to meridian at latitude** Φ — promień krzywizny południka pod szerokością ϕ.
radius **of curvature at right angles to meridian**—promień krzywizny przekroju normalnego poprzecznego.
radix—zasada (systemu log, i t.p.).
rag—gałgan, szmata.
rail—szyna, listwa, prowadnica.
railing—ogrodzenie (sztachety).
railroad — tor kolejowy, kolej żelazna.
railway—kolej żelazna.
railway **bridge**—most kolejowy.
railway **by-pass**—mijanka kolejowa.
railway **carriage**—wagon kolejowy.
railway **company**—towarzystwo kolejowe.
railway **cutting** — wykop kolejowy.
railway **embankment** — nasyp kolejowy.
railway **halt**—przystanek kolejowy.
railway **rates**—opłaty kolejowe, taryfa kolejowa.
railway **siding** — bocznica kolejowa.
railway **station**—dworzec kolejowy, stacja kolejowa.
railway **system** — sieć kolejowa.
railway **track**—tor kolejowy.
railway **transit** — teodolit bez koła pionowego; transport, przewóz kolejowy (po przez kraj), tranzyt.
railway **under construction**—kolej w budowie.
double-line or double-track *railway*—kolej dwutorowa.
electric *railway* — kolej elektryczna.
light *railway* — kolejka lokalna, kolej wąskotorowa.
narrow-gauge *railway* — kolej wąskotorowa.
normal-gauge *railway* — kolej normalnotorowa.
principal *railway*—kolej główna, magistrala.
single-line or single-track *railway* —kolej jednotorowa.
rain—deszcz.
rain-**belt**—pas deszczu.
rain-**gauge**—deszczomierz.
rainbow—tęcza.
raindrop—kropla deszczu.
rainfall—opad deszczowy.
random — pierwszy lepszy, bez wyboru, dowolny.
random **line**—linia dowolna.

at *random*—na chybił trafił, dowolnie.
range — pasmo (górskie), zasięg, strzelnica; uszeregować, tyczyć, wytyczyć, ustawić, uporządkować, kierować się.
range **finder**—dalmierz, odległownica.
range-**finding apparatus** — dalmierz.
range **of action**—zasięg działania.
range **of colours**—skala barw.
at long *range*—na daleką metę.
coincidence-*range* **finder, cut-image**-*range* **finder** — dalmierz stykowy.
double-image *range* **finder**—dalmierz dwuobrazowy.
stereoscopic *range* **finder** — dalmierz stereoskopowy.
ranger station—leśniczówka.
ranging—tyczenie.
ranging **picket**—tyczka do tyczenia.
ranging **pole**—tyczka miernicza.
ranging **rod**—tyczka miernicza.
rare—rzadki, niezwykły.
rarity—rzadkość, osobliwość.
rate — przyspieszenie (zegara), szybkość, tempo, ocena, stawka podatkowa; szacować, oceniać.
rate **of climb** — szybkość wznoszenia się (samolotu).
rate **of clock**—dzienne przyspieszenie lub opóźnienie zegara.
rate **of march**—szybkość marszu, szybkość posuwania się.
daily *rate* **of chronometer** — przyspieszenie dzienne chronometru.
standing *rate* — przyspieszenie zegara w spoczynku (gdy nie jest w podróży).
travelling *rate* — przyspieszenie zegara w podróży.
railway rates—taryfa, opłaty kolejowe.
rated speed—szybkość normalna.
rating—ocena, osąd, taksowanie.
ratio—stosunek.
ratio **of circumference of a circle to its diameter**—stosunek obwodu koła do średnicy ($\pi = 3{\cdot}1415926536$).
ratio **of exaggeration**—stosunek przewyższenia (profilu).
arithmetical *ratio* — stosunek arytmetyczny.
geometrical *ratio* — stosunek geometryczny.
ravine—wąwóz, jar, parów.
raw — surowy, naturalny, nieobrobiony.
raw **material**—surowiec.
ray—promień (światła), celowa.
ray-**filter**—filtr kolorowy, ortochromatyczny.
ray **of light** — promień światła, promień świetlny.
ray-**shade**—osłona nakładana na lunetę podczas obserwacyj dla zabezpieczenia przed ukośnym światłem słońca.
epipolar *ray* — promień biegunowy, epipolarny.
image *ray*=*ray* **through a point-image**—promień przechodzący przez punkt obrazu.
path of rays—droga, przebieg promieni.
pencil of rays—pęk promieni (na płaszczyźnie).
epipolar pencil of rays — pęk promieni biegunowych, epipolarnych.
reach—osiągnąć, dojść.
reading—odczyt (na instrumencie, na łacie).
reading **accuracy** — dokładność odczytu.
reading **bearings with protractor** —odczytywanie kierunków przenośnikiem.
reading-**glass** — szkło powiększające w oprawce z rączka, lupa przy instrumencie.
reading **line**—kreska podziału (do odczytania).

reading-**off device** — urządzenie do odczytywania.
reading **prism**—pryzmat do odczytywania.
back *reading*—odczyt wstecz (przy niwelacji).
error in *reading*—błąd odczytu.
forward *reading*—odczyt w przód (przy niwelacji).
horizontal *reading*—odczyt koła poziomego.
vertical *reading* — odczyt koła pionowego.
to take a *reading* — zrobić odczyt.
to enter the readings — wpisać odczyty do formularza.
ready—gotów, łatwy, chętny.
ready **reckoner**—tablice do rachowania (iloczyny, procenty i t.p.).
real—rzeczywisty, prawdziwy.
real **estate** — własność nieruchoma, nieruchomości.
real **image** — obraz rzeczywisty.
real **movement of star** — ruch rzeczywisty gwiazdy.
real **property** — własność nieruchoma.
real **value** — wartość efektywna, wartość rzeczywista.
realm—królestwo.
realty—nieruchomość.
ream—ryza papieru=480 arkuszy.
recess—rowek, wgłębienie (w płycie podstawy teodolitu).
reciprocal—obustronny, wzajemny.
reciprocal **observations** — obserwacje dwustronne.
reckon—rachować, liczyć, dodawać, sądzić.
reckoner—rachmistrz.
ready *reckoner*—tablice do rachowania (iloczyny, procenty, zamiany).
reckoning—liczenie, rachowanie.
recondition—odnowić, przywrócić do stanu (pierwotnego).
reconditioning—odnowienie.
reconnaissance—wywiad, rozpoznanie.
reconnaissance **party** — partia, grupa wywiadowcza (ogólnie).
reconnoitre—przeprowadzać wywiad w terenie.
reconnoitring party—grupa przeprowadzająca wywiad (w danym czasie).
reconsider — rozważyć ponownie, rozpatrzyć.
reconsideration—rozważenie, rozpatrzenie (ponowne).
reconstruct—odtworzyć, odbudować, zrekonstruować.
reconstruction—odtworzenie, odbudowa, rekonstrukcja.
record—notatka, akta, protokół, rejestr, lista, dokument.
record **of measurements**—protokół pomiarów.
record **of observations**—protokoł, zestawienie obserwacyj.
record **of survey work**—elaborat pomiarowy.
recorder — przyrząd zapisujący, protokolant, rejestrator.
recording horizontal angles — zapisywanie kątów poziomych.
recording of the results—zapisywanie, wciąganie wyników.
recount — przeliczyć ponownie, powtórzyć.
recourse—odwołanie się, ucieczka, udanie się, posługiwanie się.
rectangle—prostokąt.
rectangle **triangle**—trójkąt prostokątny.
rectangular—prostokątny.
rectangular **co-ordinates**—współrzędne prostokątne.
rectification — rektyfikacja, wyregulowanie, poprawienie; przetwarzanie zdjęć nachylonych, prostowanie.
apparatus for *rectification*—przetwornik.

basis for *rectification*—podstawa, podkład geodezyjny (dla zdjęć lot.).
rectified—poprawiony, zrektyfikowany.
rectified **photograph** — zdjęcie przetworzone.
rectifier or rectifying apparatus—przetwornik.
self-focusing rectifying apparatus —przetwornik o automatycznym nastawieniu na ostrość.
rectify—poprawiać, rektyfikować.
rectifying—rektyfikacyjny.
rectifying **apparatus**—przetwornik.
rectifying **screw**—śruba spodarki teodolitu, niwelatora; śruba korekcyjna libeli.
rectilineal—prostoliniowy.
rectilinear—prostoliniowy.
rectilinear **propagation of light** — prostoliniowe rozprzestrzenianie się światła.
red—czerwony.
red **lead**—minia.
infra-*red*—podczerwony.
redress — wynagrodzenie, naprawa; wynagrodzić, naprawić (krzywdę).
reduce—zmiejszyć, zredukować.
reduced scale—skala zmiejszona.
reducer—osłabiacz.
reducing—pomniejszanie, osłabienie, zredukowanie.
self-reducing — samoredukcyjny (tachymetr).
reduction—redukcja, zmniejszenie.
reduction **printer** — kamera redukcyjna (multiplex).
reduction **to centre** — sprowadzenie, redukcja do centru.
reel—bęben, szpula, krążek (do drutu, kabli, linek); nawijać.
re-establish—ponownie ustanowić, przywrócić, zrekonstruować, odbudować z powrotem.
re-establishment — przywrócenie do stanu poprzedniego.
refer—odnosić się do, odsyłać, powoływać się na co, tyczyć się.
reference — odnośnik, odsyłacz, stosunek, odniesienie, liczba dziennika; objaśnienie znaków topograficznych, legenda; wpasowanie negatywu.
reference **direction**—kierunek odniesienia, kierunek zerowy.
reference **frame** — ramka fotograficznego zdjęcia pomiarowego (ze znaczkami)
reference **line** — linia odniesienia (zerowa).
reference **meridian**—południk odniesienia.
reference **number**—liczba dziennika, numer (spisu), symbol liczbowy.
reference **point**—punkt odniesienia, punkt nawiązania, punkt podstawowy.
reference **square**—kwadrat odniesienia (w siatce km.).
reference **station**—punkt na który biegnie celowa zerowa, stanowisko odniesienia.
grid of *reference* — siatka odniesienia.
map *reference* — współrzędna, legenda mapy, objaśnienie znaków topograficznych.
plane of *reference*—płaszczyzna odniesienia.
referring object, R.O. — mira, punkt nawiązania.
refinement—wygładzenie, polerowanie, oczyszczenie.
refinery—rafineria.
sugar *refinery*—cukrownia.
refit — przywrócić do stanu użytkowego, naprawić, dopasować.
reflect—odbijać, odzwierciedlać.
reflected—odbity.
reflected **light**—światło odbite.
reflected **rays**—promienie odbite.

reflecting—odbijający.
reflecting **mirror** — lustro odbijające (światło).
reflecting **surface**—powierzchnia odbicia.
reflection—odbicie.
reflection **at curved surfaces** — odbicie (światła) od powierzchni krzywych.
reflection **at plane surfaces** — odbicie (światła) od powierzchni płaskich.
angle of *reflection* — kąt odbicia.
law of *reflection*—prawo odbicia (światła).
power of *reflection*—siła odbicia (światła).
specular *reflection*—odbicie całkowite regularne.
total *reflection*—całkowite odbicie (światła).
reflective power — moc odbicia, zdolność odbicia (swiatła).
reflector—reflektor.
ingress *reflector* — reflektor wejściowy (autograf).
parabolic *reflector* — reflektor o lustrze parabolicznym.
reflex—odbicie, refleks, odruch; odbity, odruchowy.
refract — załamywać, uchylać (promień).
refracted—załamany, uchylony.
refraction — refrakcja, załamanie promieni.
refraction **coefficient** — współczynnik załamania promieni, współczynnik refrakcji.
refraction **correction**—poprawka na refrakcję, poprawka refrakcyjna.
angle of *refraction*—kąt załamania promieni.
atmospheric *refraction*—refrakcja atmosferyczna.
coefficient of *refraction* — współczynnik załamania promieni, współczynnik refrakji.
correction for *refraction* — poprawka na refrakcję.
lateral *refraction*—refrakcja boczna.
laws of *refraction*—prawa załamania promieni.
terrestrial *refraction* — refrakcja ziemska.
refracting telescope—teleskop refrakcyjny, refraktor.
refractive — załamujący (promienie).
refractive **index** — współczynnik załamania.
refractor — teleskop refrakcyjny, refraktor.
refrangibility—łamliwość, zdolność uginania się (promienie świetlne).
refulgence—wspaniałość, blask.
refund — zwrócić koszta, wydatki.
refundment—zwrot kosztów.
regress—cofanie się, odstąpienie; cofać się.
regression—cofanie się, odstąpienie.
photo *regression* — zanikanie obrazu na wyświetlonej a nie wywołanej płycie.
regular routine of measuring — zwykły, normalny sposób pomiaru.
regulate — regulować, urządzić, porządkować.
regulation — przepis, regulamin, regulacja.
regulation **of chronometer** — regulacja chronometru.
reimburse — zwrócić, pokryć koszta.
reimbursement—zwrot kosztów.
reinforce—wzmocnić.
reinforcement—wzmocnienie.
relation — stosunek, związek, zależność (matematyczna).
relationship—układ, wzajemne położenie (części), pokrewieństwo.
relative—względny, odnoszacy się do.

relative **elevation (of a station)**—wzniesienie, podwyższenie względne stanowiska.
relative **angular velocity** — względna szybkość kątowa.
relative **aperture**—jasność obiektywu.
relative **humidity** — wilgotność względna.
relative **position** — położenie względne.
relative **speed** — szybkość względna.
relatively to — w stosunku do, względem.
relativeness—względność.
relativity—względność.
theory of *relativity* — teoria względności.
relay—przekaźnik, przełącznik.
release—zwolnienie, wyzwolenie; zwolnić, oswobodzić.
release **lever**—dźwignia wyzwalacza (migawki).
release **of the shutter**—mechanizm spustowy migawki.
release **the clamp screw**—zwolnić śrubę zaciskową.
antinous *release* — wyzwalacz wężykowy (migawki).
relevancy—rzeczowość, konkretność, odpowiedniość, stosowność, związek z . . . .
relevant—odnośny, rzeczowy, konkretny, stosowny.
relief — płaskorzeźba, rzeźba terenu, ulga, pomoc, odsiecz.
exaggerated *relief* — przewiększona plastyczność (obrazu).
perception of *relief* — ocena, wyczucie głębi (stereoskopowej).
relieve—usunąć, ulżyć, uwolnić od . . . .
remain—pozostawać.
remainder—pozostałość, reszta.
remnant—reszta, szczątek, pozostałość.
render — zwracać, odwzajemnić, wyświadczyć.
render **(the instrument) serviceable** — doprowadzić (instrument) do stanu używalności.
renew—odnowić.
renewal — wymiana, zamiana (części na nowe), odnowienie.
renovate—odświeżyć, odnowić.
rent—czynsz, szczelina, luz, przedział; wynajmować, przejąć (dom).
rent-**day**—dzień płatności (czynszu, dzierżawy).
repair—naprawa; naprawiać.
repair **mechanic**—mechanik warstatowy.
repair **outfit**—zestaw narzędzi do napraw.
repairing—naprawa, przywrócenie do stanu poprzedniego.
repairing **tools** — narzędzia do napraw.
reparation—odszkodowanie.
repartition — podział, rozmieszczenie, rozdział, rozrzucenie (odchyłki).
the *repartition* **of land and water on the surface of the globe**—rozmieszczenie lądów i wód na powierzchni ziemi.
repeat—powtarzać.
repel — odeprzeć, odrzucić, odpychać, odtrącić.
repellent—odpychający, odrzucający.
repellent **force**—siła odrzucająca (*n.p.* odśrodkowa, obwodowa).
repeople—zaludnić ponownie, zaludnić z powrotem.
repetition—powtórzenie, repetycja.
repetition **measurement**—pomiar repetycyjny.
repetition **theodolite** — teodolit repetycyjny.
repetition **work** — wytwarzanie, wyrób seryjny.

measurement by *repetition* — pomiar repetycyjny.
replace—zastąpić, wymienić.
replacement, replacing—wymiana, zastąpienie.
replica — kopia, duplikat, reprodukcja.
report — doniesienie, meldunek, sprawozdanie; donosić, meldować, składać sprawozdanie, zgłaszać się do . . . (władz).
weather *report*—komunikat meteorologiczny.
represent—przedstawiać, odwzorować, wyobrażać, opisywać.
representation — przedstawienie, odwzorowanie, reprezentacja, zastępstwo.
representative — przedstawiciel, zastępca; typowy, przedstawiający.
representative **fraction, R.F.**—skala w formie ułamka.
require — żądać, wymagać, potrzebować.
requirement — wymaganie, warunek, żądanie.
requisite (to) — potrzebny, konieczny.
requisition—żądanie, rekwizycja.
research — badanie, dociekanie, poszukiwanie; badać, dociekać, poszukiwać.
research **department**—biuro studiów.
research **work**—prace badawcze.
scientific *research*—badania naukowe.
technical *research*—badania techniczne.
resect—wcinać wstecz.
resection — wcięcie wstecz, wcinanie wstecz.
resection **in space**—przestrzenne wcięcie wstecz.
the "Collins point" method of *resection*—wcięcie wstecz metodą punktu Collinsa.
resell — odsprzedać, sprzedać znowu.
reserve—zapas, rezerwa, zastrzeżenie powściągliwość; zachować, zatrzymać dla siebie, zastrzegać sobie.
reserve **piece**—część zapasowa.
reserve **(protected area)**—rezerwat.
reset—doregulować (dodatkowo).
reside—przebywać stale.
residing settlement—osiedle.
residual — reszta, pozostałość (z pewnej ilości).
residue — pozostałość, reszta (w rachunku błędu).
resilience, resiliency—elastyczność, odprężenie, odskok.
resilient—elastyczny.
resist — wytrzymać, opierać się, przeciwdziałać.
resistance—opór, wytrzymałość.
bending *resistance*—wytrzymałość na gięcie, na zginanie.
electric *resistance* — opór elektryczny.
frictional *resistance*—opór tarcia.
moment of *resistance*—moment wytrzymałości.
resistivity—odporność.
resolution — postanowienie; dokładne nastawienie lunety na cel.
resolve—postanowić, zdecydować, rozłożyć, wyjaśnić, rozwiązać, rozpuszczać się.
resolving power—siła widzenia; siła powiększenia (lunety), możliwość odróżnienia.
resplendence, resplendency—blask, jasność, świetność.
resplendent—świetny, błyszczący, jaśniejący.
rest—reszta, pozostałość, spoczynek; pozostawać, wypoczywać.
restitution—przywrócenie, zwrot, restytucja.
restrain—wstrzymać, ograniczać, ukrócić.
restrainer—osłabiacz (do klisz).
result—osiągnięcie, rezultat, wynik; wynikać.

resultant — wypadkowa, skutek, wynik; wynikający.
resume—odzyskać, podjąć coś na nowo, wziąść się do czegoś z powrotem.
to *resume* **observation** — zabrać się znów do (przerwanej chwilowo) obserwacji.
resurface—zmienić nawierzchnię (drogi), gruntownie naprawić nawierzchnię, szosę.
resurvey — pomierzyć na nowo (teren, ciąg); sprawdzić, skontrolować na nowo.
retain — zatrzymać, zachować, przytrzymać.
retainer—oprawka, trzymadło.
retainer **ring**—pierścień przytrzymujący, pierścień zaciskowy.
retard—opóźniać, wstrzymać.
retardation, retardment — opóźnienie.
retention — zatrzymanie, przywłaszczenie, pamięć.
reticle, reticule—siatka, krzyż nitkowy (lunety).
reticular—siatkowy, posiatkowany, w kratkę.
reticulate—pokryć (powierzchnię) siatką, utworzyć siatkę.
reticulation—posiatkowanie, układ siatkowy, kształt siatkowy.
reticule, reticle—siatka, krzyż nitkowy (lunety).
retouch—retusz, retuszować.
retoucher—retuszer.
retouching desk—stół retuszerski.
retouching instruments — przyrządy retuszerskie.
retrace — przerysować, przekalkować, odbić na nowo, odtworzyć.
retrench—obcinać, redukować.
retrenchment—zredukowanie (wydatków), obcięcie kosztów.
retribution—kara, odpłata, zapłata.
retrogradation—cofanie się, ruch wsteczny.
retrograde—cofać, się.
retrograde **movement (motion)** — ruch wsteczny, ruch powrotny.
retrogress—cofać się.
retrogression — cofanie się, ruch wsteczny.
reverberate—odbijać się (światło, głos).
reversal—odmiana, odwrócenie.
reversal **of motion**—zmiana kierunku ruchu.
reverse—odwrócić; odwrotny.
reverse **azimuth**—azymut zwrotny.
reverse **bearing**—kąt kierunkowy odwrotny, kierunek odwrotny.
reverse **curve** — krzywa odwrócona.
reversible—odwracalny, dający się odwrócić.
reversible **level**—niwelator z lunetą przekładaną, libela przekładana.
reversible **tilting level**—niwelator z lunetą dającą się nachylić przy pomocy śruby elewacyjnej.
revise — sprawdzać i poprawiać błędy.
revised map — mapa unaczęśniona.
revision 1935 — unaczęśniono w r. 1935.
revisit the station — powracać z powrotem na punkt.
revolution — obrót (w około osi), okręcenie.
surface of *revolution* — powierzchnia obrotowa.
revolve — obracać się, kręcić się, krążyć (w około osi, punktu).
to *revolve* **on a spindle**—obracać się na osi (*n.p.* igła magn.).
rheostat — reostat, opornik drutowy.
rhomb, rhombus (*l. mn.* **rhombuses, rhombi**) romb (fig. geom.).
rhumb line—loksodroma.
riband—taśma, wstążka.

ribbon—taśma, wstążka.
inking *ribbon*—taśma maszynowa (do pisania).
ridge — grzbiet, pasmo górskie, grań, krawędź.
ridge **of mountains** — grzbiet górski.
ridge **of sand**—grzbiet piaskowy (wydm).
rifle range—strzelnica.
right — prawo, racja, prawda, prawa strona; słuszny, prawdziwy, należyty.
right **angle**—kąt prosty, kąt 90°.
right-**angled triangle** — trójkąt prostokątny.
right **ascension, R.A.** — wznoszenie proste, rektascenzja.
right-**hand side of an equation**—prawa strona równania.
right, left swing—obrót w prawo, w lewo (teodolitu przy obserwacjach).
rigid—sztywny, stały.
rigid **bar**—patrz: **base, basis.**
rigidity — sztywność, stałość, ostrość.
rim—obwódka, obręcz, obramowanie, oprawa (okularów).
rim **of the sun**—świetlna obwódka (krawędź) słońca, aureola słoneczna (zaćmienie).
ring—pierścień, uchwyt, ucho.
rise — wschód, podnoszenie się, wzniesienie się; wschodzić, podnosić się, wznosić się.
rise **in the ground**—wzniesienie terenowe, podniesienie się terenu.
rise **of day**—świt.
river—rzeka.
river **bank**—brzeg rzeki.
river **barrage**—jaz.
river **basin**—basen rzeczny, dorzecze.
river **bed**—koryto rzeki, łożysko rzeki.
river **embankment**—brzeg umocniony, obwałowanie rzeki.
river **keeper** — strażnik, dozorca rzeczny.
river **reconnaissance**—rozpoznanie rzeki.
rivered—poprzecinany rzekami.
slow *rivered* **country** — kraj z wolno płynącymi rzekami, kraj nizinny.
the best *rivered* **country** — kraj o bardzo bogatej sieci wodnej.
rivet—nit.
rivet-**head**—główka nitu.
riveted together—spojony nitem (taśma).
riveting—nitowanie.
R.O.=**referring object**—mira.
road—droga, szosa, ulica.
road **fit for ordinary traffic**—droga nadająca się do zwykłego ruchu.
road **good and fit for fast traffic**—droga dobra nadająca się do szybkiego ruchu.
road **junction**—węzeł drogowy, rozwidlenie dróg.
road **map**—mapa drogowa.
road **sign**—drogowskaz.
road **surface over 14 feet of metalling**—szosa o gładkiej nawierzchni ponad 14 stóp szerokości.
road **turning**—zakręt drogi.
road **under construction**—droga w budowie.
road **with less than 14 feet of metalling** — droga o nawierzchni gładkiej węższej niż 14 stóp.
drive and unmetalled *road* — droga gruntowa.
fenced *road*—droga ogrodzona.
main *road*—droga główna.
minor *road*—droga drugorzędna.
principal *road*—droga główna.
secondary *road* — droga drugorzędna.
unfenced *road*—droga nieogrodzona.
1st-class *road*—szosa 1-klasy.
2nd-class *road*—szosa 2-klasy.

cross-roads—skrzyżowanie dróg.
roadside—brzeg drogi.
roadside **cross**—krzyż przydrożny.
roadside **shrine** — przydrożna figura religijna.
rock—zębatka, skała; kołysać się, wahać się, kiwać się.
isolated *rock*—skała odosobniona.
rocking—wahadłowy, bujający.
rockslide—lawina kamienna.
rocky—skalisty.
rod—pręt, tyczka, rózga.
rod **of a pendulum** — pręt wahadła, ramię, wahadła.
rod **man**—figurant.
ranging *rod*—tyczka miernicza.
spatial *rod*—ramię przestrzenne (autograf).
roll — rolka, kółko, zwój, spis; zwijać, toczyć fale, wałkować.
roll **film**—błona zwijana.
nominal *roll*—wykaz imienny.
rolling stock—tabor kolejowy.
romer—współrzędnik.
rood=**1210 sq. yards (imperial)**= 0.1011696 ha.
room—miejsce, przestrzeń, pokój.
roominess — przestronność, obszerność.
root — pierwiastek, korzeń; zakorzenić się.
root **sign**—znak pierwiastka.
cube *root*—pierwiastek sześcienny.
square *root*—pierwiastek kwadratowy.
twice *root* **five** ($2\sqrt{5}$)—dwa razy pierwiastek z pięciu.
rope—lina, sznur; owinąć, związać liną.
rosin—żywica, kalafonia.
rosiny—smolny, żywiczny.
rotary—obracalny, obrotowy.
rotary **motion**—ruch obrotowy.
rotary **printing press**—rotacyjna maszyna drukarska.
rotate—obracać się dookoła (osi).
to *rotate* **theodolite through an angle of 90°** — obrócić teodolit o kąt 90° (około osi).
rotation — obrót, obracanie się, ruch obrotowy.
rotation **of camera**– obrót kamery.
rotation **of galactic system**—ruch obrotowy galaktyki.
rotation **of sun**—obrót, ruch obrotowy słońca.
diurnal *rotation*—obrót dzienny.
rough—surowy, szorstki, z grubsza.
rough **copy**—brulion.
rough **ground**—teren trudny, pocięty.
rough-**and-ready** — wykonany z gruba, z pośpiechem.
round — cykl, krąg, koło, obieg, droga tam i z powrotem; całkowicie, dookoła.
round **of angles** — półpoczet, szereg pomierzonych kątów (zwykle w jednym położeniu lunety).
round **timber**—okrąglak (drzewo).
route—trakt, trasa.
route **map**—mapa drogowa.
sea *route*—droga, trakt morski.
the great trade routes—wielkie drogi handlowe.
rub—trzeć, nacierać.
rubber—guma, skrobaczka.
indiarubber—guma, kauczuk.
rubric—rubryka.
rubricate — rubrykować; drukować, kreślić na czarno.
rugged — nierówny, poszarpany, postrzępiony, urwisty, dziki.
rugged **country**—dziki kraj, kraj o urwistych górach.
ruin — ruina, zniszczenie; rujnować, niszczyć.
rule—prawidło, reguła, lineał.
rule **in**—wkreślić linię (kierunek na stanowisku).
calculating *rule*, **slide** *rule*—suwak rachunkowy.
ruler—lineał.
flat *ruler*—lineał płaski.
ruling pen—grafion.
run—skok, droga, przebieg, run (mikroskopu); być w ruchu, przebiegać.

run **a line**—przeprowadzić linię.
run **of microscope**—run mikroskopu (różnica pomiędzy mikrometrycznym pomiarem odcinka a rzeczywistą wartością tego odcinka).
negative, positive *run* — run ujemny, dodatni.
runlet—strumyk, strumyczek.
rural—wiejski.
rust—rdza.
rust-**eaten** — zjedzony, zżarty przez rdzę.
rust-**proof**—nierdzewny.
rye—żyto.

S

saddle—siodło, siodełko.
safe — pewny, bezpieczny; zabezpieczać.
safe **load** — obciążenie dopuszczalne.
safeguard — ochrona, zabezpieczenie; zabezpieczać.
safety factor—współczynnik bezpieczeństwa.
sag — zwis, strzałka; zwisać, zapadać się.
sag **correction** — poprawka na zwis, na strzałkę.
sagging — nachylenie, opadnięcie (drogi), wklęśnięcie.
sail—żagiel; żeglować.
sailing—żegluga.
salary — wynagrodzenie, pensja (płatna miesięcznie).
salient—występ terenowy; charakterystyczny, wybijający się.
salient **feature** — wybijająca się forma, wybijający się kształt.
saline—słony, solny.
saline **marshes**—słone błota.
saline **lake**—słone jezioro.
salt-mine—kopalnia soli.
saltworks—warzelnia soli, żupa solna.
sample—próbka, wzór.
sample **theodolite, level**—teodolit, niwelator typowy, wzorcowy.
sand—piasek.
sand-**dune**—wydma.
sand-**hills**—wzgórza piaszczyste.
sand-**paper** — papier piaskowy, papier ścierny.
sand-**pit** — piaskownia, kopalnia piasku.
sandbank—ławica piaskowa.
sandstone—piaskowiec.
satellite—satelita, stronnik.
satellite **station** — stanowisko, punkt, ekscentryczny (zbudowany oddzielnie obok punktu właściwego), punkt pomocniczy.
satisfy — spełniać, zadośćuczynić, zaspokoić, zadowolić.
the correction must *satisfy* **the conditional equation**—poprawka musi spełniać równanie warunkowe.
saw—piła; piłować, rżnąć.
saw-**blade** — ostrze piły, taśma piły.
saw-**horse**—kozioł do piłowania drzewa.
saw-**mill** (**sawmill**)—tartak.
hand-saw—piła ręczna.
sawdust—trociny, opiłki.
scaffold—rusztowanie.
scaffolder — robotnik budujący rusztowanie.
scaffolding—(o) rusztowanie.
scaffolding **pole**—słup rusztowania, słup główny sygnału.
scale—skala, podział.
scale **division**—podział skali.
scale **drawing**—rysunek w skali.
scale **line**—podziałka (linia).
scale **paper**—papier kratkowany (do wykresów), papier milimetrowy.
scale **point**—punkt wyjściowy dla skali (dowolnej ciągu radialnego).

to *scale* **distances** — odmierzać odległości na planie.
to *scale* **down** — zmiejszyć w skali.
to *scale* **up**—powiększyć w skali.
large-*scale* **map**—mapa w dużej skali.
mathematical *scale* — linijka z podziałką milimetrową.
small-*scale* **map**—mapa w małej skali.
transverse *scale*—podziałka złożona.
scarp—stromy stok nasypu lub wykopu, szkarpa.
scattering—rozproszenie (światła), rozrzucenie.
school—szkoła.
scissors—nożyce.
scope—obszar, zakres, pole (działania), przestrzeń, zastosowanie.
score — karb, rachunek; dwudziestka; karbować, zanotować, zyskać.
four *score* **and ten**—dziewięćdziesiąt.
scores (of)—wielka ilość, mnóstwo.
Scotch staff—łata szkocka (łata do składania z oddzielnych części).
screen — ekran, zasłona; przesłaniać, ekranować.
intercepting *screen*—ekran.
yellow *screen*—filtr żółty.
screw — śruba; zakręcać, skręcić śrubą.
screw-**driver**—śrubociąg.
screw **off**—odręcić śrubę.
screw **on**—zakręcić śrubę.
screw-**thread**—gwint śruby.
the *screw* **is exposed to be turned** —śruba jest narażona na odkręcenie.
adjusting, adjustment *screw* — śruba rektyfikacyjna.
backlash of a *screw*—ruch martwy śruby.
cheese-head *screw* — śruba z łbem walcowym lub okrągłym.
clamp *screw*, **clamping** *screw* — śruba zaciskowa.
lost motion of a *screw* — ruch martwy śruby.
micrometer *screw*—śruba mikrometryczna.
slow-motion *screw*—leniwka.
tangent *screw*—leniwka.
screwed—zakręcony, gwintowany, przyśrubowany.
screwing down—zakręcenie śruby.
screwing off—odkręcenie śruby.
scrub—krzewy, zarośla.
coniferous and deciduous *scrub*—zarośla iglaste i liściaste.
sea—morze.
sea **bottom**—dno morza.
sea-**coal**—węgiel naniesiony przez fale z odkrywki podmorskiej.
sea-**coast**—wybrzeże morskie.
sea-**level**—poziom morza.
sea **line** — linia horyzontu na morzu.
sea-**plane alighting area**—wodowisko dla wodnopłatowców.
sea-**plane mooring or anchorage area** — port dla wodnopłatowców.
sea-**port**—port morski.
sea **sand**—piasek morski.
sea-**shore**—brzeg morski.
sea-**weed**—wodorosty morskie.
seaboard provinces — prowincje nadmorskie.
seam — pokład, złoże, żyła, szew, rozdział, blizna.
coal seams—pokłady węglowe.
season—pora roku, sezon; przygotować do użytku.
seasonal pond—staw okresowy.
seasoned wood — wysuszone drzewo.
seat of district administration — siedziba starostwa.
seat of village-community administration—siedziba urzędu gminnego.
second — sekunda; drugi, wtórny.

second **hand** — skazówka sekundowa; z drugiej ręki, używany.
second **mark**—kreska sekundowa, znak sekundy.
second **rate** — mierny, gorszego gatunku.
timed to a split *second*—oznaczony, określony (czas działania) z dokładnością do ułamka sekundy.
secondary — drugorzędny, poboczny.
secondary **bow**—wtórny łuk tęczy.
secondary **road**—szosa, droga drugorzędna, szosa drugiej klasy.
section—przekrój, przecięcie, profil, sekcja; ciąć, przecinać, dzielić na sekcje.
conic *section*—przekrój stożkowy.
cross *section*—przekrój poprzeczny.
longitudinal *section* — przekrój podłużny.
vertical *section* — przekrój pionowy.
sector — wycinek koła, odcinek drogi, sektor.
sector **shutter** — migawka wycinkowa.
secular—wiekowy, stuletni.
secular **motion**—ruch wiekowy.
secular **variations**—zmiany wiekowe, zmiany stuletnie.
secular **variations of magnetic declination**—zmiany wiekowe zboczenia magnetycznego.
segment—odcinek, segment.
segment **of a circle**—odcinek koła.
seism—drganie ziemi.
selection—wybór, dobór.
selection **of stations**—wybór stanowisk.
self-recording—samorejestrujący.
semi—częściowo, w połowie.
semi-**angular field** — pół pola widzenia (obiektywu).
semi-**annual**—półroczny.
semi-**annually**—półrocznie.
semi-**automatic (camera)** — półautomatyczny (aparat fot.).
semi-**axis**—półoś (elipsy).
semi-**circle**—półkole.
semi-**circular**—półkolisty.
semi-**circular protractor** — przenośnik półkolisty.
semi-**circumference** — pół obwodu.
semi-**detached house** — dom bliźniaczy (o wspólnej ścianie).
semi-**diameter**—pół średnicy.
semi-**diurnal** półdobowy.
semi-**fluid**—półpłynny.
semi-**globe**—półkula (ziemska).
semi-**graphic computation**—obliczenie półgraficzne.
semi-**graphic co-ordinate computation**—półgraficzne obliczenie współrzędnych.
semi-**liquid**—półpłynny.
semi-**transparent** — na pół przeźroczysty.
semi-**vertical** — prawie prostopadły, lekko pochylony.
sensitive—czuły, wrażliwy.
sensitive **paper**—papier naczulony, papier fotograficzny.
sensitiveness, sensitivity—czułość, wrażliwość.
sensitiveness **of an emulsion** — czułość emulsji.
sensitiveness **of level tube**—czułość libeli (niwelatora).
lack of *sensitiveness* — brak czułości.
sequence—następstwo, ciąg, kolejność, skutek.
sequent—następny, wynikający.
separate — oddzielny, osobny; rozłączyć, oddzielić, rozdzielić.
separate **piece staff**—łata (niweltachym.) składana z od. dzielnych części (t.zw. łata szkocka).
serial—seryjny, należący do serii.
serial **number**—numer seryjny, porządkowy, kolejny (wyrobu).

series—seria, ciąg, szereg.
series **number** — numer kolejny serii.
set—zbiór, grupa, zespół, komplet (narzędzi); nastawić, uregulować.
set **of axes** — układ osi, zespół osi.
set **out** — całość wyposażenia (instrument i przybory); wyposażyć, wytyczyć.
set-**square**—przykładnica.
set **up** — umiejscowić, ustalić, ustawić.
at the first *set* — w pierwszym rzędzie, na samym początku.
to *set* **a map**—zorientować mapę.
to *set* **a perpendicular, a parallel to . . .** — wystawić prostopadłą do . . ., wykreślić równoległą do . . . .
to *set* **a theodolite**—ustawić teodolit na stanowisku, na punkcie.
to *set* **milestones along a road**—osadzić kamienie milowe wzdłuż drogi.
to *set* **out a curve** — wytyczyć krzywą.
to *set* **the transit in the plane of the meridian**—ustawić instrument przejściowy w płaszczyźnie południka.
setting — ustawienie, ustalenie, nastawienie.
setting **device**—urządzenie nastawcze.
setting **a map** — orientowanie mapy.
setting **by trial and error**—nastawienie przez kolejne przybliżenia.
setting **of the tripod**—ustawienie trójnoga.
setting-**out party**—grupa, partia przygotowawcza.
setting **up**—urządzenie, ustalenie, wyznaczenie; ustawienie i regulacja instrumentu.
settle—uporządkować, ustanowić.
settlement—osiedle, kolonia, osada; układ, załatwienie.
sewage—kanalizacja, kanały.
sewage **system**—system kanalizacyjny (całość urządzenia), sieć kanalizacyjna.
sexagesimal—sześćdziesiętny.
sexagesimal **measure** — miara stopniowa, sześćdziesiętna.
sexangle—sześciokąt.
sexangular—sześciokątny.
sextuple—sześciokrotny.
sextans—sekstant.
sextant — sekstant (używany w marynarce).
box *sextant*—sekstant pudełkowy.
shade — cień, odcień, ekran, zasłona; zaciemnić, ocienić.
shade **lining** — kreskowanie, cieniowanie (mapy).
ray *shade*, **sunshade**—przesłona od słońca (w kształcie rury nakładana na lunetę).
shaft—drążek, trzon, wał, szyb.
shaft-**bearing**—łożysko osi, wału.
shafted — osadzony na stylisku, na długim trzonku (narzędzia).
shale — muł stwardniały i uwarstwowany, łupek gliniasty.
shallow—mielizna, płycizna.
shape—kształt, forma; formować, kształtować, tworzyć.
shape **of the ground** — kształt terenu.
sharp—ostry, spiczasty, zaostrzony.
sharp-**cut**—ostro ścięty.
sharpen—zaostrzyć, naostrzyć.
shear—ścięcie, ścinanie.
shear **moment**—moment tnący.
shed—szopa.
locomotive *shed* — parowozownia, remiza.
sheepfold—owczarnia.
sheet — arkusz, płyta; okryć, rozścielić.
sheet-**copper**—blacha miedziana, miedź w arkuszach.
sheet-**glass**—szkło lustrzane, tafla szklana, szyba.
sheet-**iron**—blacha żelazna.

shelter—schron.
shepherd's hut — koliba, szałas pasterski.
shift—przesunąć, przełożyć.
shingle—gont; żwir.
shire—okręg, województwo.
shoal—płycizna, mielizna, ławica (ryb).
shoal **water**—płytka woda, rozlewisko.
shoe—but, okucie, trzewik; okuć, obuć, podkuć.
shoeing—okucie, okuwanie.
shore—wybrzeże (morza, jeziora, wielkiej rzeki); wyładować na brzeg.
shore **line** — linia brzegu, linia brzegowa.
short—krótki, zwięzły; krótko.
short **leg**—krótki bok (ciągu).
shot—zasięg, donośność, pocisk, strzał.
close *shot*—blisko, obok, pierwszy plan.
distance *shot*—daleki, odległy; daleko w dali.
long *shot*—plan ogólny, projekt ogólny (na przyszłość).
side *shot* — obserwacja na punkty pośrednie przy zdjęciach tachymetrycznych (wzgl. triangulacji szczegółowej) które nie są ani nie będą stanowiskami instrumentu.
he is no *shot* — on jest złym obserwatorem (nie umie nastawić dokładnie na cel).
shrink—kurczyć się, marszczyć się skrócić się.
shrinkage—skurczenie się, skurcz (*n.p.* z powodu zeschnięcia się).
longitudinal *shrinkage* — skurcz podłużny.
transverse *shrinkage*—skurcz poprzeczny.
shrinking—kurczenie się.
shunting yard—stacja przetokowa.
shutter—migawka.
shutter **casing**—oprawa migawki.
shutter **disc** — tarcza migawki (stary typ migawki tarczowej).
shutter **efficiency** — sprawność migawki.
shutter **speed**—szybkość migawki.
focal-plane *shutter* — migawka (szczelinowa, roletowa) w pobliżu ogniska kamery.
instantaneous *shutter* — zatrzask migawkowy.
lamellar *shutter*—migawka lamelkowa.
louvre *shutter*—żaluzjowa migawka Williamsona.
parallel-leaf *shutter* — migawka żaluzjowa o płytkach równoległych.
reversing-disc *shutter*, **rotating-disc** *shutter*—migawka tarczowa obrotowa.
segment *shutter*—migawka wycinkowa.
time *shutter*—zatrzask czasowy.
side—bok, strona (prawa, lewa).
side **equation**—równanie boku.
side **shot**—obserwacje na punkt pośredni (patrz **shot**).
sidelap—krycie boczne (fot. lotn.).
sidelight—światło boczne, ukośne, padające z boku.
sideral—gwiazdowy.
sideral **attachment**—nasadka na teodolit do pomiaru azymutu astronomicznego.
sideral **clock**—zegar gwiazdowy.
sideral **day**—doba, dzień, gwiazdowy.
sideral **period**—okres gwiazdowy (okres potrzebny na obrót około słońca a widziany ze słońca).
sideral **or sidereal year** — rok gwiazdowy=366·2546 dni gwiazdowych.
local *sideral* **noon** (**L.S.N.**) — miejscowe południe gwiazdowe.
local *sideral* **time** (**L.S.T.**) — miejscowy czas gwiazdowy.
sidings—bocznice kolejowe.

sight—widok, wzgląd, cel, wzrok; wziąść na cel, zobaczyć, dojrzeć.
sight **aperture**—przeziernik, otwór przeziernika.
sight-**carrier**—figurant, pracownik przy łacie.
sight **compass**—busola z przeziernikiem.
sight-**line, line of** *sight*—celowa.
sight-**rule**—alidada, celownica.
sight **testing** — sprawdzenie wzroku.
sight-**vane**—płytka przeziernika (przy teodolicie, busoli).
sighting—celowanie, branie na cel, nastawienie na cel.
sighting **disc** — tarcza celowa, mira.
sighting **piece**—przeziernik.
sighting **slit**—szczelina przeziernika, przeziernik.
sighting **telescope**—luneta celownicza.
error of *sighting*—błąd celowania, błąd nastawienia.
sign — znak, napis, godło; oznaczyć, zaznaczyć, skinąć, wskazać.
minus *sign*, **negative** *sign* — znak minus, znak ujemny (−).
plus *sign*, **positive** *sign*—znak plus, znak dodatni (+).
algebraical signs — znaki algebraiczne.
conventional signs—znaki umówione, znaki topograficzne, znaki konwencjonalne.
marine signs — znaki nawigacyjne.
topographical signs—znaki topograficzne.
signal—sygnał; sygnalizować.
signal **post**—stacja sygnałowa.
luminous *signal*—sygnał świetlny (*n.p.* heliotrope).
rhythmic time signals — rytmiczne sygnały czasu.
signalize — sygnalizować, dawać znać.
signalling—sygnalizacja, sygnalizowanie.
signalman — sygnalista, heliotropista.
signpost—drogowskaz.
silk—jedwab.
silk **web**—włókno jedwabne (kokonowe).
silt—muł, ił.
silting—zamulenie.
silver—srebro.
silvered—srebrzony, posrebrzony.
silvering—srebrzenie, emulsja lustrzana.
silviculture, sylviculture—kultura leśna (ogólnie).
similarity (of triangles) — podobieństwo (trójkątów).
simultaneous—jednoczesny.
simultaneous **equations**—równania jednoczesne.
sinew—ścięgno, mięsień.
site — położenie, okolica, strona; wybrać miejsce położenia.
site **of battle**—pobojowisko (historyczne).
base-line sites—teren wybrany pod bazę, położenie bazy, okolice bazy.
sites of antiquities — miejsca zabytkowe.
size — rozmiar, wielkość, format, kaliber; układać, klasyfikować według wielkości, według formatu.
size **of field** — wielkość pola (widzenia).
standard *size*—rozmiar znormalizowany.
skeleton—szkielet.
skeleton **line**—linia szkieletowa.
sketch—szkic, zarys; szkicować.
sketch **block,** *sketch* **book**—szkicownik.
sketch **in** — wkreślić, wrysować ogólnie (szczegóły).
descriptive *sketch* — szkic topograficzny, opis topograficzny.
synoptical *sketch* — szkic przeglądowy.

sketching — szkicowanie, zdjęcie pobieżne.
skew—ukośny, krzywy, krzywa o podwójnej krzywiźnie.
slack — luźny, wolny, obwisły, leniwy.
to hang *slack*—wolno zwisać (o linie, taśmie).
slackened—rozluźniony.
slat—skrzydełko, deszczułka (żaluzji, przesłony); trzepotać.
slate—łupek; pokrywać łupkiem.
slate **quarry**—kopalnia łupku.
slide—prowadnica, sanki, suwak, kaseta; posunąć się, poślizgnąć się.
slide **conveyor** — prowadnica karetki (*n.p.* w maszynie do rachowania).
slide **rule** — suwak rachunkowy, suwak logarytmiczny.
horizontal parallax *slide* — prowadnica paralaksy poziomej (autograf).
slip — poślizg, listwa, pasek; poślizgnąć się.
slip **of the instrument**—poślizg instrumentu.
slit—szczelina, szpara, rozcięcie, rysa; rozciąć.
sighting *slit*—szczelina przeziernika, przeziernik.
slope—nachylenie, pochyłość, stok, zbocze; pochylać się, nachylić.
slope **down**—na dół po stoku.
slope **of a hill** — stok wzgórza, zbocze góry.
slope **tables** — tablice poprawek na nachylenie.
slope **up**—w górę po stoku.
angle of *slope*—kąt nachylenia (taśmy, stoku).
concave *slope*—stok wklęsły.
convex *slope*—stok wypukły.
the *slope* **grows steeper** — stok staje się więcej stromy.
uniform *slope*—stok jednostajny.
sloping — pochylenie, nachylenie; pochyły.
slot—otwór, szczelina (do przesuwania, wrzucania czegoś).
slow — powolny, ociągający się, opóźniony.
slow **acting**—wolno działający, leniwy.
slow-**motion screw**—leniwka.
smokestack—komin.
soak—przeciekać, przesiąkać.
soaked ground—teren podmokły.
socket — łożysko, gniazdo, trzon, wspornik.
sod—murawa, darń, darnina.
soft—miękki, delikatny, czuły.
soft **ground**—teren miękki.
soil—gleba, rola.
soil **science**—gleboznawstwo.
solar—słoneczny.
solar **day**—dzień słoneczny.
solar **observation** — obserwacje słońca, obserwacje słoneczne.
solar **system** — układ słoneczny.
solar **time**—czas słoneczny.
solar **year** — rok słoneczny =365·2422 średnich dni słonecznych.
apparent *solar* **day**—rzeczywisty dzień słoneczny.
mean *solar* **day** — średni dzień słoneczny.
solarization—solaryzacja (proces odwrócenia negatywu przy silnym prześwietleniu).
solid—bryła, masa, ciało stałe; mocny, stały.
solid **line**—linia pełna.
solid **measures** — pomiary objętości (owe).
solid **of revolution** — bryła obrotowa.
solignum—żywica, smoła, ter.
solstice—przesilenie.
summer *solstice* — przesilenie letnie.
winter *solstice* — przesilenie zimowe.
solubility—rozpuszczalność.
soluble — rozpuszczalny, do rozwiązania.

soluble **in alcohol**—rozpuszczalny w alkoholu.
solution — rozwiązanie, roztwór, rozpuszczenie.
solution **of triangles**—rozwiązanie trójkątów.
standard *solution* — rozwiązanie szablonowe, roztwór normalny.
solve—rozwiązać (zagadnienie).
to *solve* **an equation for** *x* — rozwiązać równanie względem *x*.
solving — rozwiązanie (zagadnienia).
Sopwith staff=**telescopic staff** — łata zsuwana.
sound — sonda, cieśnina morska, dźwięk, głos, ton; brzmieć, rozlegać się, wydać dźwięk.
sounding(s)—sondowanie, głębokości morza pomierzone sondą.
to take *soundings* — sondować, mierzyć głębokości.
to take *soundings* **along the coast** — sondować głębokości wzdłuż wybrzeża.
soundings marked on a chart—głębokości zaznaczone na mapie morskiej.
source—źródło, przyczyna.
source **of error**—źródło błędu.
south—południe.
south-**east**—południowy wschód.
south **latitude**—szerokość południowa.
south-**west**—południowy zachód.
magnetic *south*—południe magnetyczne.
true *south* — południe geograficzne.
southern—południowy.
the *southern* **hemisphere**—półkula południowa.
spa—zdrojowisko, kąpiele.
space—przestrzeń.
space **mark**—znaczek wędrujący (autograf).
dead *space*—pole martwe.
spade—łopata.
span—rozpięcie, rozpiętość, odległość, długość, odległość pomiędzy dwoma palikami przy pomiarze taśmą.
spare—oszczędzić.
spare **filter**—filtr zapasowy.
spatial—przestrzenny.
spatial **mark**—znaczek wędrujący (autograf).
specify—wyszczególniać.
spectral—widmowy, spektralny.
spectral **colours** — barwy widma świetlnego.
spectre—widmo (duch).
spectroscope—spektroskop.
spectrum—widmo (świetlne), spektrum.
speed—szybkość.
absolute *speed* — szybkość bezwzględna.
ground *speed*—szybkość względem ziemi (aeroplanu podczas zdjęć lotniczych).
sphere—krąg, kula, glob, ziemski, sfera, zakres.
sphere **of action**—zakres działania.
celestial *sphere*—sfera niebieska.
spherical—kulisty, sferyczny.
spherical **aberration** — aberacja sferyczna.
spherical **angle**—kąt sferyczny.
spherical **excess** — nadmiar sferyczny.
spherical **surface** — powierzchnia kulista.
spherical **triangle** — trójkąt sferyczny.
sphericity—sferyczność, kulistość.
the *sphericity* **of the earth**—kulistość, sferyczność ziemi.
spheroid—sferoida.
spider—pająk.
spider-**web** — pajęczyna, nić pajęcza.
spike—kołek, ćwiek, szpikulec; przymocować gwoździem.
spindle—trzpień, trzon.
spiral — spiralny, ślimakowaty, kręty.
spiral **nebulæ** — mgławice spiralne.

spiral **spring**—sprężyna spiralna.
spline — klin płaski, zawleczka; żłobić rowek, fugę.
split — szczelina, rysa, szpara, rozczepienie, rozdwojenie; rozłupać, rozczepić rozciąć.
spire—ostra wieża.
spot height—kota.
spread—rozszerzyć, rozpostrzeć, rozwinąć, rozciągnąć.
spring—sprężyna, wiosna, źródło; skakać.
spring **balance**—waga sprężynowa.
spring **brake**—hamulec sprężynowy.
spring **buffer** — zderzak sprężynowy, opór sprężynowy.
spring **plunger** — tłoczek sprężynowy.
antagonizing *spring* — sprężyna oporowa.
spiral *spring*—sprężyna spiralna.
spring tide—najwyższy przypływ (wkrótce po nowiu lub pełni).
spring tide **of the full moon** — najwyższy przypływ w okresie pełni.
spring tide **of the new moon** — najwyższy przypływ w okresie nowiu.
spur—ostroga, nos (forma terenu); podniecać, pobudzać.
spur **wheel**—koło zębate.
square—kwadrat; plac kwadratowy lub prostokątny; podnosić do drugiej potęgi, pokratkować.
square **root**—pierwiastek kwadratowy.
square **scale measure**—skala powierzchniowa.
reference *square* — kwadrat odniesienia (na siatce mapy lub planu).
T-*square*—przykładnica.
method of the least squares — metoda najmniejszych kwadratów.
squared—podniesiony do kwadratu.
squared **stone** — kamień ociosany w kostkę.
squaring—prostokątna siatka rysunkowa.
squeeze — ścisk, tłok; zdusić, zgnieść.
to *squeeze* **something into a box**—wcisnąć coś siłą do skrzynki (instrument).
squint—patrzeć ukośnie, zezować.
error due to *squint*—błąd wynikły z ukośnego patrzenia.
stability—stałość.
stabilization — ustalenie, utrwalenie, stabilizacja.
gyroscopic *stabilization* — stabilizacja żyroskopowa.
stabilize — ustalić, utrwalić, zastabilizować.
stadia—tachymetr i łata; przyrząd do optycznego pomiaru odległości na zasadzie pary nici poziomych i łaty.
stadia **hairs**, *stadia* **lines** — nitki poziome siatki tachymetru.
staff—łata (niwel. tachym.), kij, personel, sztab.
staff **error** — błąd (podziału) łaty.
staff **graduation**—podział łaty.
Scotch *staff*—łata szkocka (łata składana z oddzielnych części.
Sopwith *staff*—łata zsuwana.
staffman—robotnik z łatą, (przy łacie).
stage — stan, faza, stół, oparcie, podstawa, stopień; (górnictwo) piętro, poziom.
stage **adjusting screw** — śruba rektyfikacyjna podstawy, śruba nastawnicza.
stake — tyczka, żerdź, kołek; tyczyć.
stake **out** — wytyczyć (drogę, kierunek).
stand — stanowisko, postój, podstawa, statyw, stojak,

stolik; stanąć, zatrzymać się.
head of *stand*—głowica statywu.
tripod *stand*—trójnóg, statyw.
standard—norma, wzorzec, przepisowy, odpowiadający wymaganiom.
standard **measure, metre, tape**—miara, metr, taśma ustalonego typu, długości i t.p. (wzorcowa).
standard **of accuracy**—przyjęty stopień dokładności, przyjęta norma dokładności.
standard **time** — czas urzędowy, oficjalny.
correction for *standard* — poprawka na komparację (taśmy, łaty i t.p.).
"standard rhythmic" — ustalony rytmiczny sygnał czasu.
standardization — normalizacja, standardyzacja, wzorcowanie.
standardization **of field wires and tapes**—ustalenie długości, porównanie, komparacja drutów i taśm używanych w polu.
standardize—normować, normalizować, regulować.
standpoint — stanowisko, punkt stania, punkt widzenia.
standstill—spokój, bezruch, spoczynek.
to come to a *standstill* — stanąć, uspokoić się (pion, bańka libeli i t.p.).
star—gwiazda.
star **cluster** — gromada gwiazd, rój gwiezdny.
star **drift**—ruch własny gwiazdy.
star **dust**—pył gwiezdny.
star **map**—mapa nieba.
star **shower** — deszcz gwiazd (spadających).
binary *star*—gwiazda podwójna.
circumpolar *star*—gwiazda okołobiegunowa.
evening *star* — gwiazda wieczorna.
fixed *star*—gwiazda stała.
morning *star* — gwiazda poranna.
north *star*, **pole** *star*—gwiazda polarna, gwiazda biegunowa.
shooting *star*—gwiazda spadająca, meteoryt.
variable *star* — gwiazda zmienna.
start—ruszyć, wyjść, rozpoczynać.
starting—początkowy, wyjściowy.
starting **point**—punkt wyjściowy.
starting **line** — linia wyjściowa, bok wyjściowy.
station (**-point**) — stanowisko, miejsce, stacja, miejsce postoju; umieścić, umieścić na stanowisku, stacjonować.
station **adjustment**—wyrównanie stacyjne.
camera *station* — stanowisko kamery.
(**forest**) **ranger** *station* — leśniczówka.
pumping *station* — stacja pomp (wodociągowych).
trigonometrical *station* — punkt, stanowisko triangulacyjne.
visited *station*—punkt na którym robiono obserwacje.
statistical (**diagram, tables**) — statystyczny (wykres, tablice).
statistics—statystyka.
statoscope — statoskop (przyrząd do pomiaru drobnych różnic wysokości lotu), wariometr drobnicowy.
recording *statoscope* — statoskop automatyczny (zaopatrzony w aparat fot. zsynchronizowany z kamerą lotniczą).
status—stan, status.
statute—statut, zarządzenie, akt parlamentarny, prawo, przepis, kodeks.
statutory—ustawowy, przepisowy, ustalony prawem.

stay—postój (topografia i geologia).
steam mill—młyn parowy.
steel—stal; hartować.
steel **band** — taśma stalowa (szeroka).
steel **tape** — taśma stalowa (ruletka).
steeled—pokryty stalą, hartowany.
steelwork—stalownia.
steep—urwisko; stromy urwisty.
steep **descent**—strome zejście.
steep **gradient** — ostry, stromy spadek.
steep **path**—stroma ścieżka.
steep **shore of river bank** — stromy brzeg rzeki.
steep-**sided valley**—dolina o stromych zboczach.
steeple — ostra, smukła wieża kościelna.
stellar—gwiazdowy, gwiezdny.
stellar **observations** — obserwacje gwiazd, obserwacje gwiezdne.
stem—włoskowata rurka (termometru), pień, łodyga, trzpień, oś, wałek.
stem **pressure device**—pneumatyczny przycisk płyty lub filmu.
step — stopień, próg, wręb, krok; iść krok za krokiem.
to *step* (**off, out**) **a distance** — odkroczyć, odmierzyć krokami pewną odległość.
stepping — schodkowanie (pomiar łatą po stoku).
stereo camera — kamera stereoskopowa.
stereo exposure — zdjęcie stereoskopowe.
stereogoniometer — stereogoniometr (przyrząd do przestrzennego pomiaru kątów na optycznym modelu plastycznym).
stereogram—stereogram.
stereoplotter—autograf.
stereoscopic—stereoskopowy.
stereoscopic **character** — powinowactwo stereoskopowe.
stereoscopic **depth** — pozorna odległość bazowa (prostopadle do bazy).
stereoscopic **fusion**—stereoskopowe zlanie się, fuzja stereoskopowa, moment końcowy tworzenia się obrazu plastycznego.
stereoscopic **observation of photographs**—stereoskopowe badanie zdjęć.
stereoscopic **sense** — zdolność widzenia stereoskopowego.
stereoscopic **vision** — widzenie stereoskopowe.
(**absolute**) *stereoscopic* **parallax**—(fotogrametria) paralaksa pozioma.
stereoscopy—stereoskopia.
stiff—sztywny, naprężony, mocny.
stiffen — usztywnić, umocnić, wzmocnić.
stiffening—usztywniający, wzmacniający.
stiffness—sztywność.
stiffness **of the instrument** — twardy chód instrumentu.
stipple — (druk) kropkować, wykonać kropkami (*n.p.* mapy statystyczne); kropkowany, ziarnowany; gilosz.
stirrup (**piece**) — strzemię, strzemiączko.
stock — trzon, pień, rączka (obsada), skład, zapas; robić zapas.
stock-**book** — książka magazynowa.
stockade—opalowanie, palisada.
stone—kamień; waga = 14 funtów ang. = 6·35029 kg.
stone **quarry**, *stone* **pit**—kamieniołom.
stone **slide** — lawina kamienna, piarg.
stop—zatrzymanie, opór, występ oporowy, przerwa, przesłona, kropka.
stop **flange**—pierścień oporowy, kołnierz oporowy.

stop **ring**—przesłona (w lunecie), diafragma.
stopping down (the aperture of the lens) — blendowanie, nastawianie diafragmy (obiektywu).
straight — prosty, wyprostowany, prostoliniowy.
straight **angle**—kąt o 180°.
straight **scale** — podział zwykły (na linii), linia ze zwykłym podziałem.
straights and curves — proste i krzywe (linie).
strain — naprężenie, napięcie, natężenie, wysiłek, zniekształcenie powstałe wskutek naprężenia; naprężać, natężyć, wysilać się.
strained—naprężony, napięty.
straining — naprężanie, naprężający.
straining **trestle**—statyw, kozioł do naprężania (naciągania drutów Jaederina).
strait—cieśnina, przesmyk.
strata—warstwa, pokład (mineralny), warstwa pozioma skał osadowych.
stratosphere—stratosfera.
stream—potok, strumień.
strength—siła, moc.
strength **of fix**—moc wyznaczenia punktu.
strength **of material** — wytrzymałość materiału.
ultimate *strength*—granica wytrzymałości, wytrzymałość.
stretch — rozległość, przestrzeń; naciągać.
stride—posuwisty krok; posuwać się, okraczyć.
striding level—poziomnica nasadkowa.
strip — skrawek, pasek, szlak, szereg; obedrzeć, obnażyć.
strip **finder**—celownik do nalatywania szeregów (zdjęcia lotnicze).
strip **photography, aerial** *strip* **survey** — zdjęcia fotograficzne szeregowe.
navigation *strip* — podstawowe szeregi szkieletowe.
structure — budowa, struktura, ustrój.
strut—podpórka, wspora, rozpora, zastrzał; wzmacniać, podpierać.
strutting — wzmocnienie, podparcie (zastrzałami).
stud — spinka, sztyft, bolec śrubowy, czop, kołek, gwóźdź z wielką płaską główką.
studded — zamocowany, spięty (sztyftem), przybity gwoździami.
subaquatic, subaqueous — podwodny.
subarctic—podbiegunowy (szerokość).
subdivide — dzielić na dalsze części.
subdivision—podpodział.
subject—przedmiot, rzecz, poddany; podlegać, poddać, wystawiony na . . . .
subject **to adjustment** — podlega wyrównaniu.
submarine—podmorski.
submarine **contours**—izobaty.
subsidence—ulga (w górnictwie — osiadanie), opadanie gruntów nad kopalnią.
subsidiary—pomocniczy.
subsidiary **stream**—dopływ.
subsoil—podglebie.
substitute—część wymienna, surogat; zastępować, podstawiać.
substitution—podstawienie.
method of successive *substitution* —metoda kolejnego podstawiania.
substructure—podbudowa, podstawa.
subtend—leżeć naprzeciwko (o kącie znanego boku).
subtended angle — kąt przy wierzchołku leżącym naprzeciw znanego boku (kąt opierający się na boku lub łuku).
angle subtended between . . . — kąt zawarty pomiędzy . . .
subtense measurement — pomiar kąta leżącego naprzeciw znanego boku, pomiar kąta przy stałej łacie.
subtract—odejmować.
subtraction—odejmowanie.
subtractive—do odjęcia.
subtractive **correction**—poprawka do odjęcia, poprawka ujemna.
sugar refinery—cukrownia.
sum—suma; dodawać, oceniać.
summing—sumowanie.
summit—szczyt (góry, wzgórza).
sun—słońce.
sun-**cap** — przesłona rurowa nakładana na lunetę (podczas obserwacyj przy niskim słońcu).
sun-**dial**—gnomon, zegar słoneczny.
sun-**glasses** — szkła chroniące przed promieniami słońca.
sun-**ray**—promień słońca.
sun-**spots**—plamy słoneczne.
apparent motion of *sun* — ruch pozorny słońca.
mean *sun*—słońce średnie.
sunbeam—snop promieni słonecznych, promień słońca.
sunrise—wschód słońca.
sunset—zachód słońca.
sunshade—osłona rurowa nakładane na lunetę (podczas obserwacyj przy niskim słońcu).
susceptible—czuły na . . . wrażliwy, podatny.
susceptible **of greater accuracy** — dopuszczający, dający większą dokładność.
superior—wyższy, przełożony.
superior **conjunction**—koniunkcja górna.
supersede—wyrugować, wyprzeć, zastąpić.

support—statyw, podstawa.
surface—powierzchnia.
surface **mark**—znak, stabilizacja nadziemna.
surface **of revolution** — powierzchnia obrotowa.
surface **over 14 ft. of metalling** — powierzchnia gładka (metalizowana) ponad 14 stóp szerokości.
light-sensitive *surface*—powierzchnia światłoczuła.
stereoscopically covered *surface* — krycie stereoskopowe= powierzchnia podwójnie pokryta.
sub-surface mark—stabilizacja podziemna.
surround—otaczać.
surrounding — otaczający, otoczenie, ośrodek.
surroundings—otoczenie, okolica.
survey — miernictwo, pomiar, dozór, kontrola, nadzór; mierzyć (grunta), doglądać.
survey **authority** — władze pomiarowe.
survey **department**—biuro, wydział pomiarowy.
survey **of currents**—pomiar prądów.
survey **with straight boundaries**—pomiar przez ograniczenie liniami prostymi.
aerial *survey*, **aerophotogrammetric** *survey*, **air** *survey* — pomiary aerofotogrametryczne.
exploratory *survey*—pomiary na wyprawach naukowych, badawczych.
ground *survey* — pomiary naziemne (w odróżnieniu od pomiarów aerofoto).
Ordnance Survey—Służba Geograficzna.
small *survey* — pomiar szczegółowy, drobny.
surveying—wykonanie pomiaru, zdjęcie planu.

surveying **instruments** — instrumenty miernicze.
surveying **ship, vessel** — statek pomiarowy.
geodetic *surveying*—pomiary geodezyjne.
photographic *surveying*—pomiary fotogrametryczne.
surveyor—mierniczy, geometra.
surveyor **of taxes**—taksator podatkowy.
land *surveyor* — geometra, mierniczy.
surveyor's chain — łańcuch mierniczy.
surveyor's table — stolik mierniczy.
suspension—podwieszenie.
sweep—zamaszysty ruch ramion w górę lub w bok, z równoczesnym zginaniem w łokciach; zamiatanie; ogarnąć (wzrokiem), pędzić, wymiatać.
swing—wahać się, poruszać się, huśtać się, skręcić, obrócić się w kierunku.
swing **indicator** — wskaźnik skręcenia.
swing **left, right**—obrócić lunetę w lewo, w prawo (przy obserwacjach).
angle of *swing*—kąt skręcenia.
"swinging" (*p.* **wheeling**)—przerzucenie lunety i obrót w około osi pionowej (II położenie).
switch—kontakt, włącznik.
switch **on, off the light**—włączyć, wyłączyć światło.
swivel—oś obrotu, środek obrotu, krążek, obrotnica, uchwyt taśmy mierniczej; wychylać.
swivel **hook**—hak luźno obracający się.
swivel **joint** — połączenie zawiasowe.
swivelling—przegubowy, zwrotny.
symbol—symbol, znak.
symmetrical—symetryczny.
symmetry—symetria.
synodic—synodyczny.
synodic **period**—okres synodyczny (okres pomiędzy dwoma kolejnymi koniunkcjami ze słońcem widziany z ziemi).
syphon, siphon — (rurka ssąca), ssanie, syfon.
syphonic, siphonic—ssący.

T

T-square—przykładnica.
tab — płytka, tabliczka, przywieszka, marka, język.
table—stół, tablica, wykaz.
table **of contents** — spis rzeczy, treść, skorowidz.
table **of curvature and refraction** — tablice krzywizny i refrakcji.
table **of logarithms** — tablice logarytmiczne.
table **of natural sines and cosines** —tablice naturalnych sinusów i kosinusów.
table **of sag correction**—tablica poprawek na zwis.
table **of squares, square roots, cubes, etc.**—tablica kwadratów, pierwiastków kwadratowych, sześcianów i t.p.
table **of temperature corrections** — tablica poprawek na temperaturę.
plane *table*—stolik topograficzny.
mathematical tables — tablice matematyczne.
table-land—płaskowyż.
tablet—tabliczka, pastylka.
tabular—tablicowy.
tabular **difference**—różnica tablicowa.

tabulate — ułożyć w tablicę, zestawić.
tabulation—zestawienie, ułożenie w tablicę.
tacheometer — tachymetr, odległownica geodezyjna.
tacheometrical—tachymetryczny.
tacheometrical **surveying**—pomiar tachymetryczny.
tacheometrical **tables** — tablice tachymetryczne.
tacheometry, tachymetry, tachyometry—tachymetria.
tachometer—obrotomierz, tachometr.
tack—pluskiewka, sztyfcik, gwoździk, gwóźdź papowy; przybić gwoździem, złączyć.
to *tack* **on to . . .** — przypiąć pluskiewkami do . . .
tag—marka, uszko, końcówka, skówka.
tail—ogon, koniec; ustawić w kolejności.
tail **of a comet**—warkocz, ogon komety.
take—brać, zabrać, odebrać.
take **along**—zabrać z sobą.
take **down**—zapisać, zanotować.
take **over**—przejąć coś od kogoś.
taking (of property) — przejęcie (własności).
talc—talk.
tallow—łój.
tally — marka, znak, stempel (fabryczny, przemysłowy), blaszka, wskaźnik; znaczyć, karbować.
tangency—styczność.
tangent—styczna.
tangent **length**—długość stycznej.
tangent **scale** — podziałka, skala stycznych.
tangent **screw**—leniwka.
tangents of small angles—tangensy małych kątów.
tangential—styczny.
tangential **point** — punkt styczności.
tank—cysterna, zbiornik, czołg.
tank **car**—wagon cysterna.
gas, petroleum *tank* — zbiornik gazu, nafty.
tantamount—równy, równoważny, równoznaczny.
tape — taśma, ruletka; owijać taśmą.
insulating, insulation *tape* — taśma izolacyjna.
linen *tape*—taśma parciana.
measuring *tape* — taśma miernicza.
metallic *tape*—taśma parciana wzmocniona nicią metalową.
steel *tape* — taśma stalowa (ruletka).
tapeman—taśmowy, robotnik przy taśmie.
taper—stożek; zbieżny; zrobić w kształcie stożka.
tapes repair outfit — komplet do naprawy taśm.
taping—pomiar długości taśmą.
surface *taping*—pomiar długości taśmą układaną na ziemi.
tar—smoła, dziegieć, maź; smołować, smarować smołą.
tar-**works**—smolarnia.
target—tarcza, cel, sygnał (wieża triang.).
target **staff**—łaty tachymetryczne z przesuwanymi tarczami.
tarnish — splamić, spłowieć, utracić połysk.
tax—podatek, ciężar.
land *tax*—podatek od własności ziemskiej (nie zabudowanej), podatek gruntowy.
direct, indirect taxes — podatki bezpośrednie, pośrednie.
telemeter—dalmierz, telemetr.
telemetric(al)—telemetryczny.
telemetry—telemetria.
telephoto-lens—teleobiektyw.
telescope—luneta, teleskop.
telescope **clip screw**—śruba zaciskowa pierścieni uchwytowych lunety, śruba zaciskowa lunety.

telescope **of variable power** — luneta o zmiennej mocy, o zmiennym powiększeniu (z okularem rewolwerowym).
reflecting *telescope* — teleskop lustrzany.
refracting *telescope*—teleskop refrakcyjny.
sighting *telescope*—luneta celownicza.
zenith *telescope*—teleskop zenitalny.
telescopic—teleskopowy.
telescopic **alidade** — kierownica (instrument top.).
telescopic **leg** — noga statywu zsuwanego.
telescopic **lens**—teleobiektyw.
telescopic **level**—niwelator (instr.).
telescopic **staff**=**Sopwith staff** — łata zsuwana.
telescopic **tripod**—trójnóg, statyw zsuwany.
temperature — temperatura, ciepłota.
temperature **correction**—poprawka na temperaturę.
temperature **of interstellar space** — temperatura przestrzeni między-gwiezdnej.
temple—świątynia.
temporary—doraźny, tymczasowy, chwilowy.
temporary **adjustment** — rektyfikacja doraźna.
temporary **grid** — tymczasowa siatka kilometrowa.
temporary **repairs**—naprawa tymczasowa, doraźna.
tenancy—dzierżawa.
tenant—dzierżawca, lokator.
tenant-**right**—uprawnienie dzierżawcy.
tenantable—mieszkalny, do zamieszkania.
tend—pilnować, opiekować się.
tens—napięty, naciągnięty.
tensile—naciągalny, elastyczny.
tensile **force** — siła rozciągająca.
tensile **strength**—wytrzymałość na zerwanie.
tensile **stress** — napięcie rozciągające.
tension—napięcie, natężenie.
high-*tension* **circuit**—obwód wysokiego napięcia.
low-*tension* **circuit** — obwód niskiego napięcia.
surface *tension* — napięcie powierzchniowe.
tentative — próbny, doświadczalny.
tenure — dzierżawa, posiadanie czasowe.
term—wyraz, koniec, warunek.
terms of payment — warunki płatności.
technical terms — określenia, terminy techniczne.
topographical terms—określenia, terminy topograficzne.
termed—zwany.
terminal—końcowy.
terminate—zakończyć, skończyć się.
terminology—terminologia.
terminus—punkt końcowy, stacja końcowa.
terrestrial—ziemski.
terrestrial **disturbances** — zaburzenia (magnetyczne) ziemskie.
terrestrial **equator** — równik ziemski.
terrestrial **globe**—kula ziemska.
terrestrial **magnetic survey** — naziemne pomiary magnetyczne.
terrestrial **magnetism** — magnetyzm ziemski.
terrestrial **photogrammetry**—fotogrametria naziemna.
terrestrial **photograph** — zdjęcie fotograficzne naziemne.
terrestrial **refraction** — refrakcja ziemska.
territorial — terytorialny, powiatowy.
territorial **waters** — wody terytorialne.

territory—obszar, terytorium.
test—sprawdzenie, próba, wzór; sprawdzać, badać, próbować.
theodolite *test*—sprawdzenie teodolitu, rektyfikacja.
testing—sprawdzanie, kontrola.
tetragon—czworokąt.
tetragonal—czworkątny.
tetrahedral—czworoboczny.
text—treść, tekst.
textile—tkanina, materia; tkacki.
texture—tkanina, nitki tkaniny.
theodolite—teodolit.
theodolite **stand**—statyw, trójnóg do teodolitu.
theodolite **test**—sprawdzenie teodolitu, rektyfikacja.
theodolite **traverse**—ciąg teodolitowy.
mining *theodolite*—teodolit górniczy.
transit *theodolite*—teodolit z lunetą przerzucaną (uwaga! nie z przekładaną lunetą); teodolit uniwersalny.
theorem—twierdzenie.
theoretical—teoretyczny.
theory—teoria.
plan which is all right in *theory* — plan czysto papierowy, plan dobry w teorii (ale wątpliwy w praktyce).
to put *theory* **into practice** — wprowadzać teorię w życie.
thermobarometer — termobarometr, hypsometr.
thick—gruby, gęsty.
thicken—pogrubiać, zgrubić zgęszczać.
thickness—grubość.
thin—cienki, wąski, rzadki; rozcieńczyć, rozrzedzić.
thinness—cienkość, rzadkość.
thong — pasek, rzemień; umocować paskiem.
thorough—dokładny, staranny.
thoroughfare—przejazd, przejście, droga przelotowa.
no *thoroughfare*—droga zamknięta (przejazd wzbroniony).
public *thoroughfare* — droga publiczna (przejazd dozwolony).
thread—krzyż nitkowy, nitka; nawijać, nawlekać, nizać.
thread **of the screw**—gwint śruby.
three—trzy.
three-**dimensional** — trójwymiarowy, o trzech wymiarach.
three-**quarter**—trzy czwarte.
through—przez, w poprzek, z końca w koniec, poprzez.
through **compass**—busola stolikowa, południca, busola podłużna.
throw—rzut; rzucać, ciskać.
throw **out**—rozciągnąć, rozwinąć (drut, taśmę).
thumb—kciuk.
thumb-piece—stopka moletowana.
thunder—grzmot.
thunderbolt—piorun.
thunderstorm—burza a piorunami.
tick — mały znak; tykanie lub dźwięk zegara.
tick **off** — zaznaczyć kropką lub haczykiem (przy kontroli).
to *tick* **off figures as being correct** —postawić znaczek przy cyfrze iż jest sprawdzona („fajkować").
to *tick* **off a name** — zaznaczyć nazwisko na liście.
tidal—poruszający, wprawiający w ruch morze.
tide — przypływ, odpływ, czas, okres.
tide **gauge**—wodoskaz morski, mareograf.
tide **land**—teren zalewany przy wysokim przypływie.
tide-**producing agent** — czynnik powodujący przypływ lub odpływ.
neap *tide* — malejący lub najniższy przypływ podczas pierwszej i ostatniej kwadry.

spring *tide* — rosnący lub najwyższy przypływ wkrótce po nowiu lub pełni.
tie — węzeł, krawat; zawiązać, połączyć, ściągnąć.
tie **measurement**—domiar, dowiązanie.
tier—rząd, szereg, warstwa, kondygnacja.
tight—nieprzepuszczalny,szczelny, ciasny.
air-*tight*—hermetyczny.
dust-*tight*—pyłoszczelny.
light-*tight*—światłoszczelny.
water-*tight*—wodoszczelny.
tilt — nachylenie kamery w kierunku prostopadłym do osi lotu; nachylać, pochylać.
tilt **constant**—stała wzajemnego nachylenia osi kamer sprzężonych.
tilt **indicator**—nachyleniomierz, wskaźnik nachylenia.
absolute fore-and-aft *tilt* — nachylenie płyty w kierunku lotu w stosunku do płaszczyzny poziomej w chwili naświetlenia.
absolute lateral *tilt*—nachylenie boczne, nachylenie płyty w kierunku prostopadłym do linii lotu w stosunku do płaszczyzny poziomej w chwili naświetlenia.
axis of *tilt* — oś nachylenia, rzeczywista pozioma oś zdjęcia lotniczego.
lateral *tilt* — *p.* **absolute lateral tilt**
tilted—nachylony pochylony.
tilting—nachylenie, pochylenie.
tilting **device** — urządzenie do nachylania.
tilting **head**—głowica ruchoma, do nachylania pod dowolnym kątem.
tilting **table**—stół kreślarski, stół nastawny pod kątem.
timber — drzewo (ogólnie jako materiał); każde drzewo (nawet na pniu) nadające się do celów budowlanych, stolarskich lub artystycznych.
timber **bridge**—most drewniany.
timber **trade**—handel drzewem.
building *timber*—drzewo budulcowe, budulec.
round *timber*—okrąglak.
time—czas, pora; ułożyć czas (dla poszczególnych etapów pracy), ustalić godzinę.
time **scale**—podziałka czasowa.
time **sheet**—lista obecności (przybycia na czas).
time **zones**—strefy czasu.
apparent solar *time*—rzeczywisty czas słoneczny.
determination of *time*—wyznaczenie czasu.
equation of *time* — równanie czasu.
Local Apparent *Time* (**L.A.T.**— miejscowy rzeczywisty czas słoneczny.
Local Mean *Time* (**L.M.T.**) — średni czas miejscowy.
Local Sideral *Time* (**L.S.T.** — miejscowy czas gwiazdowy.
Mean Solar *Time* (**M.S.T.** — średni czas słoneczny.
rhythmic *time* **signals**—rytmiczne sygnały czasu.
sideral *time*—czas gwiazdowy.
solar *time*—czas słoneczny.
summer, winter *time*—czas letni, zimowy.
timekeeper—zegar, chronometr.
comparison of *timekeeper* — porównanie zegarów.
timing—(ścisły) rozkład czasu.
tin—cyna.
tin-**lined**—cynowany, pobielony.
tinfoil—cynfolia.
tinning—pobielanie cyną.
tint—odcień, zabarwienie, barwa; barwić, kolorować.
warm tints—ciepłe barwy.
tinted drawing—rysunek pokolorowany.

tip—końcówka, koniec, wstawka, wkładka; nachylenie kamery w kierunku bazy; zaostrzyć, okuć na końcu, wstawić.
tipped—zakończony.
tipping — nachylenie kamery w kierunku bazy.
tire—opona samochodowa; zmęczyć, znurzyć.
tired—zmęczony.
title—tytuł, nazwa; tytułować.
abbreviated *title*—skrót nazwy, kryptonim, skrót tytułu.
titling — opisywanie, nazywanie, tytułowanie.
tolerable—znośny.
tolerance—pobłażliwość, tolerancja.
tolerate—pobłażać, tolerować.
toleration — pobłażanie, tolerowanie.
toll—cło, myto, rogatka; pobrać myto, płacić myto.
toll-**bar**—bariera, rogatki.
toll-**gate** — brama - rogatka (cłowa).
tomb—grobowiec.
ton=20 hundredweight=2240 lb. =1016·04 kg.—tonna.
short *ton*=**20 centals=2000 lb.** =907·185 kg.
tongs—kleszcze, szczypce, obcęgi.
carpenter's *tongs*—obcęgi stolarskie.
close-mouth *tongs* — kleszcze płaskie.
tongue—język, mowa, klin.
tool—narzędzie, przyrząd.
tool **bag**—torba na narzędzia.
tool **box** — skrzynka na narzędzia.
tool **kit**—zestaw narzędzi, wyposażenie narzędziowe.
engraving *tool*—rylec, przyrząd rytowniczy.
graver *tool*—rylec, ostrze (dłuto) do grawerowania.
tooling—komplet narzędzi, wyposażenie w narzędzia.
toothed—uzębiony.
toothed **bar,** *toothed* **rack**—zębatka, pręt uzębiony.
toothed **wheel**—koło zębate.
top—wierzchołek, szczyt, wierzch, przykrywka; najwyższy, szczytowy.
top-**drainage** — drenaż otwarty, powierzchniowy.
topographer—topograf.
topographer's plane table—stolik topograficzny.
topographical—topograficzny.
topographical **feature**—ukształtowanie terenu.
topographical **forms**—formy topograficzne.
topographical **map** — mapa topograficzna.
topographical **point**—punkt topograficzny.
topographical **section** — sekcja, oddział topograficzny.
topographical **signs**—znaki topograficzne.
topographical **sketch**—szkic topograficzny.
topographical **triangulation** — triangulacja szczegółowa, triangulacja topograficzna.
topography—topografia.
topometry—topometria.
torque—moment skręcający.
torrent—strumień wody, prąd.
torsion—skręcenie, skręcanie (wywołane natężeniem skręcającym).
torsion **balance**—waga skręceń.
tortuous—kręty.
tortuous **descent**—kręte, wijące się zejście.
tortuous **line**—linia kręta.
tot — kolumna cyfr do dodania, dodawanie, drobiazg.
total—całkowity, ogólny.
total **amount**—ogólna suma.
total **eclipse** — zaćmienie całkowite, zupełne.
total **reflection, reflexion** — całkowite odbicie (promienia światła).

tough—zwięzły, mocny, ciągliwy, wytrzymały.
toughness—zwięzłość, wytrzymałość, ciągliwość.
toughness **of paper**—wytrzymałość papieru.
tourniquet—ściągacz.
tower—wieża.
water *tower*—wieża wodna.
town—miasto.
town-**hall**—ratusz.
town **planning** — planowanie miast (rozbudowa).
market-*town*, **small** *town*—miasteczko.
trace—ślad, znak; kreślić, rysować, zaznaczyć, kopiować (na kalce).
horizon *trace*—linia horyzontu, linia zbiegu.
tracer—rylec.
drawing *tracer*—grafion pojedynczy.
tracing-cloth—kalka płócienna.
tracing-paper—kalka papierowa.
track — droga, ślad, trakt, tor, prowadnica (wyciągu okularowego).
cart *track*—droga gospodarcza.
railway *track*—tor kolejowy.
double or more tracks line—linia dwu- i więcej torowa.
traction — napęd, ciągnienie, siła pociągowa.
tractor—ciągnik.
trade—zawód, specjalność, fach, handel.
trade **mark** — znak handlowy, fabryczny.
basic *trade*—specjalność zasadnicza.
tradesman — rzemieślnik, kupiec, robotnik z pewną specjalnością.
traffic—ruch, nasilenie ruchu, komunikacja.
traffic **indicator**—kierunkowskaz.
traffic **lights, signals** — światła, sygnały ruchu drogowego.
train—pociąg, ćwiczyć, kształcić.
tramcar depot — remiza tramwajowa.
tramway line—linia tramwajowa.
transcend — przewyższać, prześcignać.
transcendental function—funkcja przestępna.
transcendental geometry — geometria transcendentalna.
transfer—oddanie, przeniesienie, przekazanie; przenosić, przekazać.
transfer **ink**—atrament kopiowy, litograficzny, farba przedrukowa.
transfer **paper**—papier przedrukowy, kalka.
transform — przekształcać, przetwarzać.
transform **an equation** — przekształcać równanie.
transformation—przekształcenie.
transformation **of co-ordinates** — przekształcenie, zamiana współrzędnych.
transit—przerzut, przejście.
transit **axis**—oś pozioma obrotu lunety.
transit **circle**—koło południkowe.
transit **instrument** — instrument przejściowy.
transit **micrometer** — mikrometr przejsciowy, mikrometr bezosobowy.
transit **theodolite**—teodolit uniwersalny.
broken-telescope *transit*—instrument przejściowy o lunecie łamanej.
lower *transit* — kulminacja dolna.
upper *transit* — kulminacja górna.
transiting—przerzucenie, przerzut lunety.
transition—przejście, przebycie.
transition **curve**—krzywa przejściowa.
translate—tłumaczyć, przełożyć.
translation — tłumaczenie, przekład.

translucent — półprzeźroczysty, przeświecający (*n.p.* matówka).
transparency—przejrzystość, przeźroczystość.
transparent—przejrzysty, przeźroczysty.
transparent **positive**—przeźrocze, diapozytyw.
transport — przewóz, wysyłka, transport; transportować, przewozić, zesłać.
transporter—przenośnik.
transversal—poprzeczny.
transverse—poprzeczny.
transverse **bubble** — poziomnica poprzeczna.
transverse **Mercator projection**—rzut poprzeczny Mercatora.
traverse — poligon, ciąg, poprzeczka, trawers; przejść, przejechać, krzyżować się.
traverse **computation** — obliczenie, wyrównanie ciągu.
traverse **leg**—bok ciągu.
closed *traverse*—ciąg zamknięty.
compass *traverse*—ciąg busolowy.
leg of a *traverse*—bok ciągu.
principal point *traverse* — ciąg punktów głównych.
theodolite *traverse*—ciąg teodolitowy.
unclosed *traverse*—ciąg otwarty.
treble—potrójny, potrajać.
tree—drzewo (rosnące).
tree **nursery** — szkółka drzewek (leśnych lub owocowych).
isolated *tree*—drzewo pojedyncze, odosobnione.
trestle—kozioł, statyw (sygnału), podstawa.
trestle **bridge**—most na kozłach.
trestle **table**—stół na kozłach.
trestle **up** — podnieść coś na kozłach, podeprzeć kozłem (słup przy budowie sygnału).
straining *trestle* — statyw do naciągania (*n.p.* drutów Jaederina).
trial — próba, doświadczenie, proces próbny.
trial **calculation** — obliczenie próbne, doświadczalne.
trial **point** — cel przybliżony, punkt przybliżony.
triangle—trójkąt.
triangle **of error**—trójkąt błędu.
minor *triangle*—trójkat niższego rzędu, mniejszy trójkąt.
plane *triangle*—trójkąt płaski.
spherical *triangle*—trójkąt sferyczny.
well-conditioned *triangle*—trójkąt dobrze uwarunkowany.
triangular—trójkątny.
triangulate—triangulować.
triangulation—triangulacja.
triangulation **net** — sieć triangulacyjna.
triangulation **from equal angle points** — triangulacja radialna.
triangulation **from photographs**—triangulacja fotogrametryczna.
triangulation **point** — punkt triangulacyjny.
break down the (main) *triangulation*—zagęścić triangulację (podstawową).
connection of base line to *triangulation* — nawiązanie bazy z triangulacją.
geodetic, major, principal *triangulation* — triangulacja podstawowa.
ground *triangulation* — triangulacja naziemna (w odróżnieniu od triangulacji fotogrametr.).
isocentre *triangulation*—triangulacja radialna izocentryczna.
minor *or* **topographical** *triangulation*—triangulacja niższego rzędu lub topograficzna (graficzna).
nadir-point *triangulation*—triangulacja radialna nadirowa.

plumb-point *triangulation* — triangulacja nadirowa, triangulacja radialna.
primary, secondary, tertiary *triangulation* — triangulacja I, II, III rz.
radial *triangulation*—triangulacja radialna.
analytic radial *triangulation* — analityczna triangulacja radialna.
direct radial *triangulation*—bezpośrednia triangulacja radialna.
strip radial *triangulation*—triangulacja radialna szeregowa.
spider templet *triangulation* — mechaniczna triangulacja radialna przy pomocy szablonu pajęczynowego.
tribrach—płytka głowicowa (łączy głowicę statywu z teodolitem).
tributary — dopływ (rzeki); dopływający, hołdowniczy.
tribute—hołd, cześć, haracz, danina.
trigonometrical—trygonometryczny.
trigonometrical **levelling** — niwelacja trygonometryczna.
trigonometrical **point (trig. point)**—punkt triangulacyjny.
trigonometrical **station** — punkt, stanowisko triangulacyjne.
trigonometry—trygonometria.
plane *trigonometry* — trygonometria płaska.
spherical *trigonometry*—trygonometria sferyczna.
tripod—trójnóg, statyw.
tubular—rurowy, z rury.
tubular **axis** — oś rurowa, oś drążona.
tunnel—tunel, przekop, przewód dymny, lej.
turbinal, turbinate — w kształcie odwróconego stożka.
turbine—turbina.
hydraulic *turbine* — turbina wodna.
steam *turbine*—turbina parowa.
water *turbine*—turbina wodna.
wind *turbine*—turbina wietrzna.
turbulence — zaburzenie, burzliwość.
turbulent—burzliwy, niespokojny.
turkey stone—osełka.
turn—obrót, skręt, zwrot, zwój; obrócić, okręcić, toczyć.
turn **buckle**—ściągacz śrubowy.
turn **off** — zakręcić, zamknąć, wyłączyć.
turn **on**—otwierać, włączyć, odkręcić.
turned edge—krawędź wywinięta.
turning — obracanie, skręcanie, toczenie.
turning **moment**—moment obrotowy.
turning **point**—punkt zwrotny.
turpentine—terpentyna.
twilight — zmierzch, zmrok, półmrok.
astronomical *twilight*—zmierzch astronomiczny.
in the *twilight*—o zmierzchu.
twin—bliźniaczy, podwójny.
twist — skręt (taśmy, gwintu), plecionka, splot, zdolność; skręcać, pleść, owijać się.
twist **gimlet**—świder gwoździowy ręczny.
twisted cord—sznur pleciony.
twisting force—siła skręcająca.
two-ply wood — sklejka dwuwarstwowa.
type—typ, rodzaj, model, czcionka.
typewriter—maszyna do pisania.

U

uliginose, uliginous—szlamowaty, iłowaty.
ulterior—dalszy, późniejszy.
ultimate—ostateczny, najwyższy.
ultimate **strength**—granica wytrzymałości.
ultra—skrajny.
ultra-**short**—ultra krótki.
ultra-**violet**—pozafiołkowy (promienie).
umber—umbra (farba).
umbrella—parasol.
umpirage—sąd polubowny.
umpire—sędzia polubowny, arbiter.
unabridged—nieskrócony.
unaccented—nieakcentowany, nie zaakcentowany.
unaccurate—niedokładny.
unacknowledged—nieuznany.
unacquirable—nie do nabycia, nie do zdobycia.
unanswered—bez odpowiedzi.
unapproachable — niedostępny, niedościgły.
unapproved—niezatwierdzony.
unapt—niezdatny, niestosowny.
unarmed—nieuzbrojony.
unarmed **eye**—nieuzbrojone oko, gołe oko.
unascertained — niesprawdzony, jeszcze nieznany.
unassisted, unaided—bez pomocy.
unattached—luźny, niezwiązany, niezależny.
unattainable—nieosiągalny.
unattested—niezaświadczony, niepoświadczony.
unaugmented — niepowiększony, bez powiększenia.
unauthorized—nieuprawniony.
unbacked—niewsparty, bez oparcia.
unbacked **plate** — klisza bez powłoki przeciwodblaskowej.
unbend—odwiązać.
unbleached—niebielony.
unbreakable—niełamliwy.
uncatalogued — niezakatalogowany, nie figurujący w spisie.
unchangeable—niezmienny.
unchartered — nienaniesiony na mapę (morską), nie zaznaczony na mapie (*n.p.* wyspa), nieuprawniony, bez dyplomu.
unclamp—zwolnić zacisk lub śrubę zaciskową.
unclosed—niezamknięty, otwarty.
unclosed **traverse**—ciąg otwarty.
unclouded—bezchmurny.
uncoiled—niezwinięty, rozwinięty.
uncoloured—niefarbowany, bezbarwny.
unconformity—niezgodność.
unconnected—luźny, niezwiązany, niezłączony.
unconsolidated — niezjednoczony, nieskonsolidowany.
unconstitutional — niekonstytucyjny.
uncontrolled — nieograniczony, niekontrolowany.
uncorrected—niepoprawiony, nieusunięty.
uncorrected **error** — nieusunięta wada, nieusunięty błąd, niezrektyfikowany.
unctuous—oleisty.
undamaged—nieuszkodzony.
undated—bez daty, niedatowany.
undecided—nierozstrzygnięty, niezdecydowany.
undefined—nieokreślony.
under—pod, poniżej.
underbrush—podszycie (lasu).
under-exposure—za krótka ekspozycja, za krótkie naświetlenie.
underfeature—drugorzędne formy terenowe.
underground—podziemny.
under-lighting — niewystarczające oświetlenie.

underline—podkreślać.
undervaluation—za niska ocena, niedocenianie.
undervalue — oceniać za nisko, niedoceniać.
undersoil—podglebie.
undertype (instrument)—(instrument) niższego typu, gorszej konstrukcji.
undivided—niepodzielony.
undivisible—niepodzielny.
undo — zdjąć, odjąć, odczepić, rozwiązać.
undrainable—nie do zdrenowania.
undue—niewłaściwy, nienależyty, nadmierny.
undulate—falować.
undulated (ground) — falisty (teren).
undulation—falistość.
unequal—nierówny.
uneven—nierówny, nieparzysty.
unexistent—nieistniejący.
unexplained—niewytłumaczony.
unexploited — nieczynny (kopalnia).
unexplored—niezbadany.
unexposed—nie wystawiony na..., nienaświetlony (klisza).
unfasten — odwiązać, rozwiązać, rozluźnić, odemknać.
unfenced—nieogrodzony.
unfinished—niedokończony, nieskończony.
unfix — obluźnić, rozluźnić, odkręcić.
unforeseen—nieprzewidziany.
unguarded — nieosłonięty, niestrzeżony.
unhandy—nieporęczny.
unhook—odhaczyć, zdjąć z haka.
unhurt—nie uszkodzony.
uniform — jednolity, jednostajny, jednorodny.
uniformity — jednolitość, jednorodność.
uniformly — jednolicie, jednostajnie.
unindebted—niezadłużony.
uninhabitable—nie nadający się do zamieszkania.
uninterrupted—nieprzerwany.
union—połączenie, złączenie, jedność, związek.
unipole—jednobiegunowy.
unique—jedyny w swoim rodzaju, niezrównany.
unit—jednostka, całość, jedność, układ.
unit **of area**—jednostka powierzchni.
unit **of length**—jednostka długości.
unit **of volume** — jednostka objętości.
absolute *unit* — jednostka bezwzględna.
fundamental *unit*—jednostka zasadnicza, podstawowa.
perspective *unit* — układ perspektywiczny.
unite—łączyć, zjednoczyć.
universal — powszechny, uniwersalny.
universal **bevel protractor**—kątomierz uniwersalny.
universal **time**—czas uniwersalny, czas średni Greenwich.
unknown—nieznany, niewiadomy, obcy.
unlace—rozsznurować.
unlevelled — niewyrównany, niespoziomowany, niezniwelowany.
unlimited—nieograniczony.
unlink—zerwać ogniwo, rozłączyć, odczepić.
unmarked — nieznaczony, nienaznaczony, niespostrzeżony.
unploughed—nieorany.
unpolished—niepolerowany.
unproductive—nieproduktywny.
unprofitable — niekorzystny, niezyskowny.
unproportionate — nieproporcjonalny.
unprotected — niechroniony, nieosłonięty, niepoparty.
unpublished — niewydany, nieogłoszony.
unquestioned — niewątpliwy, niekwestionowany.

unregarded—nieuwzględniony.
unrelease—nie zwolnić.
unreleased clamp screw — nie zwolniona śruba zaciskowa.
unreliable—niepewny.
unroll—rozwinąć (taśmę).
unsailable—nieżeglowny.
unsatisfied — niespełniony (równanie), niezadowolony.
unsatisfy — nie spełnić, nie zadowolić.
unscrew—odkręcić, odśrubować.
unserviceable—niezdatny, nie do użycia.
unsettled—nieustalony.
unshaded, unshadowed—nieosłonięty, niezacieniony.
unshrinkable—niekurczący się.
unskilful–niewprawny,niezręczny.
unsolved—nie rozwiązany (równanie).
unsown—nieobsiany, niezasiany.
unspecified — niewyszczególniony, nieokreślony.
unstable—niestały.
unsteadiness — brak równowagi, niestałość, chwiejność.
unsupported—niepodparty, niepoparty, niewsparty.
untenable—nie do utrzymania.
untie—rozwiązać, odwiązać.
untrained — niewprawny, niewyćwiczony.
untransparent—nieprzeźroczysty.
untrue — nieprawdziwy, fałszywy (wynik).
unwasted — niezniszczony, niezużyty.
unwritten—niepisany.
upgrowth—rozwój.
upland—wyżyna.
uplandish — wyżynny, górski, górzysty.
upper—górny.
upright—prosty, wyprostowany.
upstream—w górę rzeki.
urge — przynaglać, przymuszać do . . . , urgować.
urgent—nagły, pilny.
Ursa Major — Wielka Niedźwiedzica.
Ursa Minor—Mała Niedźwiedzica.
usable — przydatny, zdatny do użytku.
usance—przyjęty zwyczaj, uzus.
use — pożytek, używalność, zwyczaj; robić z czegoś użytek.
for service *use* **only**—tylko do użytku służbowego.
useful — pożyteczny, użyteczny, korzystny.
usefulness—użyteczność, korzyść, pożyteczność.
effective *usefulness* **(of the shutter)** — wydajność użyteczna (migawki).
useless—daremny, bezużyteczny.
uselessness—bezużyteczność.
utensils—przybory.
utility—pożytek, użytkowność.
utilization—użytek, zużytkowanie.
utilize—zużytkować, używać, użyć.

V

vacuum—próżnia.
vague—luźny, nieokreślony, niewyraźny.
valley—dolina.
valuable — cenny, wartościowy, drogi.
valuation — ocena wartości, wartość, oszacowanie.
value—cena, wartość.
value **of angle**—wartość kąta.
value **of a micrometer division**—wartość podziału (działki) mikrometru.
value **of a turn of the micrometer screw**—wartość 1 obrotu śruby mikrometru.
rough *value* — wartość przybliżona.

valuer—taksator.
vane — płytka (przeziernika, alidady), skrzydełko.
sight *vane*—przeziernik, celownik.
vanishing line, plane, point—linia, płaszczyzna, punkt zniknienia.
variability—zmienność, niestałość.
variable—zmienny, niestały.
variable **quantity** — wielkość zmienna.
variance (of temperature, quantity) — zmienność, niestałość) (temperatury, wielkości).
variant—odmiana, wariant.
variation—zmiana, wahanie.
variation **of compass**—zboczenie magnetyczne.
angular *variation*—zmiana kątowa.
magnetic *variation* — zboczenie magnetyczne.
variational — podlegający wahaniom, zmianom.
varnish—pokost, lakier.
varnishing—lakierowanie.
vary — zmieniać, przemieniać, różnić się.
varying—zmienny, odmienny.
vast—rozległy, obszerny, ogromny.
vector—wektor.
radius *vector*—promień wodzący, odległość od środka planety do środka słońca wyrażona w jednostkach astronomicznych.
veer—obracać się, zmieniać kierunek, skręcić się.
veering—obrót, zmiana kierunku (wiatru).
velocity—prędkość, szybkość.
linear *velocity*—szybkość liniowa.
verge—krawędź, brzeg; graniczyć, zmierzać, chylić się ku . . .
verification — kontrola, sprawdzenie.
verify — stwierdzić, poświadczyć, skontrolować, sprawdzić.
vernal—wiosenny.
vernal **equinox** — punkt równonocy wiosennej.
the *vernal* **sign**—znak równonocy wiosennej.
vernier—noniusz.
vernier **division** — kreska, podział noniusza.
vernier **protractor** — przenośnik precyzyjny (z noniuszem).
versicolour—różnokolorowy.
vertex—wierzchołek (kąta, łuku, krzywej).
vertical—pionowy.
vertical **angle**—kąt pionowy.
vertical **axis**—oś pionowa.
vertical **circle**—koło pionowe.
vertical **circle screw**—leniwka koła pionowego, wzgl. zacisk koła pionowego.
vertical **circle clamp screw**—śruba zaciskowa koła pionowego.
vertical **distance**—odległość pionowa, odległość prostopadła.
vertical **hachures**—kreski przedstawiające rzeźbę terenu.
vertical **hair** — nić pionowa (w lunecie).
vertical **interval (V.I.)**—stopień warstwicowy.
vertical **parallax slide**—wodzidła paralaksy pionowej (autograf).
vertical **photograph** — fotografia pionowa.
vertical **plane**—płaszczyzna pionowa.
vertical **projection**—rzut pionowy.
vertical **readings**—odczyty koła pionowego.
prime *vertical*—pierwszy wertykał.
verticality — pionowość, prostopadłość.
vibrate—drgać.
vibration (of tripod) — drganie (trójnogu, statywu).
vibratory—drgający.
vicinity—okolica, sąsiedztwo.

view — widok, pogląd; rozpatrywać, oglądać, patrzeć.
vignetting — winietowanie, zaciemnienie (spowodowane oprawą obiektywu).
village—wieś.
violable—naruszalny.
violate—naruszyć, pogwałcić.
violation—naruszenie, pogwałcenie.
violence—gwałt, przemoc.
violent — gwałtowny, potężny, nagły.
virtual—istotny, faktyczny.
virtual **image**—obraz urojony.
virtue—zaleta, cnota.
viscid—lepki, gęsty.
viscidity—lepkość, wiskoza.
visibility, visibleness—widoczność.
visible—widoczny, widzialny.
viscosity—lepkość, wiskoza.
viscous—lepki, gęsty.
vision—widzenie, wzrok.
backward, forward *vision* — celowa wstecz, w przód.
field of *vision*—pole widzenia.
line of *vision*—celowa.
power of stereoscopic *vision* — zdolność widzenia stereoskopowego.
sharpness of *vision* — ostrość widzenia.
visual—wzrokowy, optyczny.
visual **examination** — przegląd powierzchowny, obejrzenie (z wyglądu).
visual **system** — układ obserwacyjny (optyczny).
vital—żywotny.
vital **spot**—czułe miejsce, punkt żywotny.
vitriol — kwas siarkowy, siarczany.
vivid—jasny, żywy (kolor).
vividness—jasność, żywość (barw).
vocal—głosowy, wokalny.
vocal **communication**—łączność dźwiękowa, porozumiewanie się głosem.
vocation—powołanie, zawód.
vocational—zawodowy.
vocationally—zawodowo, z zawodowego punktu widzenia.
voice—głos, dźwięk; wyrazić, wymówić.
volcanic—wulkaniczny.
volcano—wulkan.
voltage—napięcie, woltaż.
anode *voltage*—napięcie anodowe.
high, low *voltage* — wysokie, niskie napięcie.
volume—masa, objętość, pojemność, tom.
volumetric—objętościowy.
vortex (*l.mn.* **vortices**)—wir.
vortical—wirujący, wirowy.
voucher — dowód materiałowy, dowód kasowy, polecenie (wypłaty, wydania), bon.
voucher **register**—dziennik dowodów materiałowych.
vulnerable point—miejsce wrażliwe, punkt wrażliwy (czuły, słaby).
vulnerability — wrażliwość na uszkodzenia.

W

wad—zatyczka, tampon.
wad **punch**—wybijak dziur w blasze, punktak.
wage—płaca.
wages — zapłata, wynagrodzenie (za pracę fizyczną).
wagon, waggon — wagon, wóz, fura, platforma kolejowa.
wall—ściana, mur, wał; otoczyć murem.
wall **tripod**—dodatkowa płyta podstawy instrumentu.
party *wall*—ściana wspólna.
double-walled tube — rurka o podwójnych ścianach.
wallpaper—tapeta.
wane — zmniejszać się, ubywać, słabnąć (o księżycu, sile).
waning light—światło malejące, ubywające.

waning moon—księżyc ubywający.
want — brak, potrzeba; chcieć, potrzebować.
ware—towar, wyrób.
warehouse—skład, magazyn.
warm—ciepły.
warm **tints**—ciepłe tony, ciepłe barwy.
warmth—ciepło, upał.
warning—ostrzeżenie.
warp—osnowa (tkacka); paczyć się, wykręcać się, skrzywić się.
warped—spaczony, zwichrowany, pokrzywiony.
warping — spaczenie, skręcenie, paczący się.
the wood is *warping* — drzewo paczy się.
wash—mycie; pociągnąć, pokryć (cienką, warstwą), prać, płukać.
wash **of colour**—pokrycie farbą, zamalowanie.
to *wash* **a metal with silver, gold** — srebrzyć, złocić metal.
waste lands and pastures—nieużytki i pastwiska.
watch—zegar, straż, warta; pilnować, czuwać.
watch-**case** — skrzynka zegara (chronometru).
watch **error**—błąd zegara.
watch-**key** — kluczyk do zegarka.
stop-*watch*—stoper.
G.S. watches—zegary ogólnego użytku.
water—woda.
water-**colour**—akwarela.
water-**gauge**—wodowskaz.
water-**glass**—szkło wodne.
water-**level**—poziom wody, libela wodna (napełniona wodą), niwelator rurkowy (wodny).
water-**line**—linia wodny.
water-**mill**—młyn wodny.
water-**parting**—dział wód.
water-**pipe line**—wodociąg.
water-**pipes** — przewody, rurociągi wodne.
water-**way, waterway** — droga wodna (śródlądowa).
distilled *water* — woda destylowana.
high-*water* **mark**—znak zasięgu wysokiego stanu wody.
running *water*—woda bieżąca.
watercourse—ściek, nurt, strumień.
waterfall—wodospad.
watering-place—wodopój, zdrojowisko.
waterless—bezwodny.
waterproof—nieprzemakalny, wodoszczelny.
watershed—dział wód, dział wodny.
watertight — nieprzepuszczalny, wodoszczelny.
wave—skinienie, fala; dać znak ręką, machać, falować.
wave-**length**—długość fali.
the *wave* **theory of light**—teoria falowa światła.
light *wave*—fala świetlna.
short, medium, long *wave*—fala krótka, średnia, długa.
waver—wahać się.
wavering — wahanie się, chwiejność, chwiejny.
wavering **light**—światło chwiejne, wahające się, niezdecydowane (heliotropu).
wax—wosk.
mineral *wax*—wosk ziemny, ozokeryt.
way—droga, sposób, środek, kierunek.
way-**mark**—drogowskaz.
way-**side, wayside**—brzeg drogi.
the flood is making *way*—powódź przybiera.
weather—pogoda; zwietrzeć, wystawić na działanie powietrza.
weather-**chart** — mapa synoptyczna.
weather **conditions**—stan pogody, warunki atmosferyczne.

weather-**forecast**—przepowiednia pogody, biuletyn meteorologiczny.
weather-**glass**—barometr.
weather **office** — urząd, biuro meteorologiczne.
weather-**proof**—nieprzemakalny.
weather **report**—komunikat meteorologiczny.
weather-**station**—stacja meteorologiczna.
weather-**vane**—wiatrowskaz.
rough *weather*—pogoda burzliwa.
settled *weather*—pogoda ustalona.
synoptic *weather*-**chart** — mapa synoptyczna.
unsettled *weather* — pogoda zmienna, nieustalona.
weathercock—wiatrowskaz, kurek na dachu.
web—tkanina; splątać, oplatać.
spider's *web*—pajęczyna.
wedge—klin, wtyczka, kołek, pryzmat; zaklinować, wbić klin.
wedge-**shaped**—w kształcie klina.
optical *wedge*—klin optyczny.
rotating *wedge*—pryzmat obrotowy (autograf).
wedged—klinowaty, w kształcie klina, zaklinowany.
weigh—ważyć, oceniać, ciążyć.
to *weigh* **heavy, light** — ważyć dużo, mało.
weighing appliance—zestaw ciężarków wagowych.
weight — ciężar, waga; ważyć, obciążyć, podnosić.
The Office of Weights and Measures — Biuro Miar i Wag.
weights—ciężarki wagowe.
weights **of clock**—ciężarki napędowe zegara, wagi zegara.
weir, wear—jaz, zapora wodna, tama.
weld—spoina, spojenie; spawać, spajać.
weldless—nie spawany, bez szwu.
well—źródło, studnia; dobrze, jak należy.
well - **conditioned triangles** — dobrze uwarunkowane trójkąty.
well-**earned**—dobrze zasłużony.
well-**educated** — wysoko wykształcony.
well-**formed**—dobrze ukształtowany.
well-**marked** — dobrze zaznaczony, zupełnie widoczny.
well-**ordered**—dobrze zarządzony, (umysł) metodyczny.
well **with lift**—studnia z żórawiem.
west—zachód.
wester—(o słońcu, księżycu) kierować się ku zachodowi.
western—zachodni.
westing—marsz, droga ku zachodowi.
westwards—na zachód, ku zachodowi.
wet — wilgoć; mokry, wilgotny; zwilżyć, zmoczyć.
wetness—wilgoć, deszcz.
wharf—przystań (w porcie), nadbrzeże, miejsce za — i wyładowania w porcie.
wheel—koło; obrócić, odwrócić.
wheel-**pendulum**—oscylograf.
cog-*wheel*, **rack**-*wheel*, **toothed** *wheel*—koło zębate.
to *wheel* **through 180° in azimuth** —obrócić o 180° w około osi pionowej, obrócić o 180° w azymucie.
"wheeling" — przerzucenie lunety i obrot o 180° w około osi (II położenie).
whet—ostrzenie; ostrzyć.
whetstone—osełka do ostrzenia.
whip (out)—podnieść szybko, podnieść za pomocą wielokrążka, oplatać.
whirlwind — trąba powietrzna, huragan.
whistle—gwizd, świst, gwizdek; gwizdać.
whistling—gwizd, gwizdanie.
white—biały.

white **alloy**—biały metal, biały stop.
whitewash—wapno; bielić.
whitewashing—wapnowanie, bielenie (wapnem).
whole — całość, ogół, wszystko; cały, wszystek.
wick—knot, tampon.
wide—szeroki, obszerny, daleki, rozległy; szeroko, daleko.
wide-**angle lens**—obiektyw szerokokątny.
wide **angle of view**—szeroki kąt widzenia, szerokie pole widzenia.
widen—rozszerzać.
widen **out** — rozszerzać się, rozprzestrzeniać się.
width—szerokość.
width **of waterway** — szerokość drogi wodnej (kanału, rzeki).
Willesden canvas—tkanina brezentowa.
wind—wiatr; nawijać, nakręcać (zegar).
wind-**gauge** — anemometr, wiatromierz.
wind **knob**—rączka przy bębnie do nawijania taśmy.
wind-**motor**—turbina wietrzna.
wind-**power**—siła (czynna) wiatru.
wind **up the shutter**—naciągnąć, napiąć, migawkę.
wind **velocity**—szybkość wiatru.
windmill—wiatrak.
window—okno, okienko.
window-**pane**—szyba.
windpump—turbina wietrzna.
wind-rose—róża wiatrów.
windscreen—osłona, zasłona przed wiatrem (płachtami na wieży).
winter road—droga zimowa.
wipe — otarcie, cios; wytrzeć, zetrzeć.
wipe **away**—wymazać, oczyścić.
wiper—wycieraczka, ścierka do rąk.
wire—drut, przewodnik; pionowa lub pozioma nić krzyża nitkowego; drutować, telegrafować.
wire **brush**—szczotka druciana.
wire **fence** — płot, ogrodzenie z drutu.
wire **stretcher** — napinacz, ściągacz piłki ręcznej.
wire-**work**—plecionka druciana.
covered *wire*—drut izolowany.
wired edge — krawędź usztywniona drutem, krawędź odrutowana.
wireless—bez drutu, radio.
wireless **signals**—sygnały radiowe.
wireless **time signals** — radiowe sygnały czasu.
wiring — przewodniki, sieć przewodników, zakładanie przewodów.
witness—świadek; świadczyć, być świadkiem.
witness **mark** — świadek (przy stabilizacji).
witness **ring**—pierścień ustalający położenie (może być przesuwany).
wold—obszar, rejon falisty.
The Wolds—faliste obszary (koło Leicester, York, Lincoln).
wood—drewno, drzewo, las.
wood-**borer**—świder do drzewa.
wood-**cement**—klej do drzewa.
wood-**coal**—węgiel drzewny.
wood-**cuttings**—wióry drzewne, strużyny drzewne.
wood-**fibre**—włókno drzewne.
wood-**fretter**—świder do drzewa.
wood-**path**—drożyna leśna.
wood-**pavement** — bruk drewniany.
wood-**scraper**—cyklina.
wood-**screw**—wkrętka do drzewa.
wood-**spirit**—spirytus drzewny.
coniferous, evergreen *wood*—las szpilkowy.
deciduous *wood*—las liściasty.
mixed *wood*—las mieszany.
wooded—zalesiony.
wooded **hill**—wzgórze pokryte lasem.

wooden mallet — młotek drewniany.
wooden **reel**—szpulka drewniana (do nawijania drutu, linki).
woodland—las, obszar pokryty lasem.
work — praca, robota, dzieło, mechanizm, fabryka, zakład; pracować, działać.
work-**bench**—warsztat, stół warsztatowy.
work-**box**—skrzynka na narzędzia.
hand-*work*—praca ręczna.
machine-*work* — praca maszynowa.
to *work* **out an azimuth**—obliczyć azymut.
tar-works—smolarnia.
working expenses—koszta całkowite, koszt eksploatacji.
workmanship — znajomość rzemiosła, fachowość.
workshop—warsztat.
worm—robak.
worm-**gear**—ślimacznica.
worn—zużyty.
wound—nawinięty.
wound **up**—nakręcony (chronometr).
key-*wound* — nakręcany kluczem.
wrapped—owinięty, zawinięty.
wrapper—okładka, okładzina, opakowanie.
writing—pisanie.
to fill with *writing* — opisać (plan, rysunek).
W.T.S. (**wireless time signals**) — radiowe sygnały czasu.
wye support—łożysko widełkowate (osi poziomej lunety).

Y

yard — jard (miara długości) = 0·9143992 metra międzynarodowego.
1 jard^2 = 1296 cali kwadratowych = 0·836125897 m^2.
1 jard^3 = 46656 cali sześciennych = 0·764552850 m^3.
1 imperial yard = 0·91439180 urzędowego metra francuskiego.
1 imp. yard^2 = 0·836112364 **m**^{2}.
1 imp. yard^3 = 0·764534289 **m**^{3}.
year—rok.
year-**book**—rocznik.
budgetary *year*—rok budżetowy.
equinoctial *year* — rok słoneczny.
financial *year*, **fiscal** *year* — rok budżetowy.
leap *year*—rok przestępny.
natural *year*—rok cywilny.
sideral *year*—rok gwiazdowy.
solar *year*, **tropical** *year* — rok słoneczny.
yellow—żółty.
yellow-**amber**—bursztyn.
youth hostel — schronisko dla młodzieży, bursa.

Z

zenith—zenit.
zenith **distance**—odległość zenitalna.
zenith **telescope**—teleskop zenitalny.
zenithal projection—rzut azymutalny.
zero—zero.
zero **point**—punkt zerowy.
zero **position**—położenie zerowe.
zigzag traverse—ciąg zygzakowaty, ciąg kręty.
zinc—cynk.
zinc **mine**—kopalnia cynku.
zinc **works**—huta cynkowa.
chloride of *zinc*—chlorek cynku.
zincography—cynkografia.
zincotype—druk cynkowy, cynkografia.
zodiac—pas zwierzyńcowy, zodiak.

the signs of the zodiac — znaki pasa zwierzyńcowego.

the constellations of the zodiac — konstelacje pasa zwierzyńcowego.

zodiacal—zodiakalny.

zodiacal **light** — światło zodiakalne.

zone—strefa, pas; podzielić na strefy.